2 . 2 . 19

శ్రీ

పొన్నూరు స్థలపురాణమను

నామాంతరముగల

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యము.

ఇది

గుంటూరు టౌన్ హైస్కూలు సంస్కృతోపాధ్యాయుఁడగు

కాశీ కృష్ణునిచేత

రచియింపఁబడి

గుంటూరు వాణీముద్రాక్షరశాలయందు

కే. బి. కృష్ణారావుచే

ముద్రింపఁబడి

శ్రీ పొన్నూరు భావనారాయణస్వామివారి దేవస్థానపు ఏజెంటుగారగు

న్యాయపతి హనుమంతరావు పంతులుగారిచే

ప్రచురింపఁబడియె.

వెల రు 0—10—0 లు.

1911.

గోష్ఠీనవమాహాత్మ్యములోని తప్పొప్పులపట్టీ

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
2	4	త్రై	త్రై
2	15	త్మ్యం	త్మ్ర్యం
5	8	ద	త
5	19	స	స్న
6	17	రి	రిః
6	19	స	వ
7	1	హాత్మ	హోత్మ
7	17	తి	తృ
7	22	స్య	న్య
7	23	నవ	నన్య
8	7	త్రం	త్ర
8	11	హాత్మ	హోత్మ
21	19	స్య	స్న్య
22	3	ప్య	వ్య
25	12	క్ష	క్ష్య
	14	రో	రా
	20	క్ష	క్ష్య
27	13	త	త్వ
29	5	ణో	ణా
		దేవావా	దేవా
32	3	త	త్య
35	10	స్మివసై	స్మిసైవ
37	1	యాః	యా
	2	క్త్వ	క్తః
40	13	నం	సం
	18	కేశవ	కేశవః
41	4	మా	మాః
	5	క్తా	క్తాః
42	14	పశ్చ	పరశ్చ
44	22	నశ	నశ్య
46	6	గృహ్యా	గృహ్యా
54	8	విని	న్యని
	12	ఈః	క్షీ
	17	స్థితో	స్థితా
	18	శ్రేష్ఠో	శ్రేష్ఠా
55	7	త్వ	త్రీవ
56	5	కాః	వాః
57	21	దేవదేవ	దేవ
60	22	తస్యా	
		తత్వా	త్యాత్వా
62	19	జ్యావే	జ్యాలే
63	2	జ్ఞాశ	జ్ఞావ
		జనాంత	జనస్యాంత
	4	ఉదీచ్యాం	హ్యుదీచ్యాం
	11	ద్యాంత్రై	ద్యాంత్రైః
64	21	మివ	మితవ
66	2	మమ	మమా
69	22	త్యి	త్రి
70	19	యాస్మ	యాస్న్య
71	15	లిందయే	లిందము
77	1	క్షతే	క్షుతే
		పిత్రు	పిత్రృ
	10	కేశవం	కేవం
	21	హుజ్జాః	హుజ్జా
78	5	లిస్య	లిప్య
	9	పతే	పతేః

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యములోని తప్పొప్పులపట్టీ

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు	పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
1	13	క్రుక్కకం	క్రుక్క్రం	43	8	వయించి	వహియించి
2	13	నంతన	నందన	51	8	బ్రగ్గ	బగ్గ
	18	ధృఢైన	ధృఢంగైన	54	20	సాగ	సాఁగ
	20	న్వయా	న్వవాయా	56	17	పాలుక	పాలునక
3	11	బత్మా	బద్మా			నదివ్య	దివ్య
	23	మిసా	మిశా		20	నదశ	దశన
4	7	హాత్మ్యం	హాత్మ్వం		24	దయిస	దయిన
8	3	వునిని	వునినిఁ	57	12	సద్యత్తు	సద్వృత్తు
	11	తోట	తోడ	63	3	అజ్జ	యజ్జ
	19	నసీను	నాసీను		26	పితరల్	పితరుల్
11	23	జాన	జ్ఞాన	65	15	గనుపెంచ	గనుపించ
12	5	పాన	పాద	66	1, 2	చెయ్యువాను	చెయ్యువాను
10	1	దలచి	దలఁచి				
17	6	జముగూ	జముఁగూ	67	2	చక	చక్ర
	8	దీవిలో	దీనిలో	68	2	నవిన	నళిన
22	20	దళీయ	దణీయ	74	8	మాపంగి	మాపంగ
23	1	సందా	సంధా	77	4	వించు	భావించు
25	22	నీజచుంచి	నీరజచుంబి		11	లలల	లల
26	18	మొకి	మొక్కి	82	26	దేనత	దేవత
28	3	లద్వ	లధ్వ	89	3	గొల్చిస	గొల్చిన
	4	విఘ్ను	విష్ణు	90	22	నను	మను
39	12	శ్రీబై	శ్రీభై	47	6	ననదుఁ	ననదఁ
	21	కామీద	కామీఁద				

శ్రీలక్ష్మీహయగ్రీవో విజయతే.

పీఠిక

ఆర్యులారా,

క్రీ. 1910 సం॥ సెప్టెంబరు 10 వ తేదిని సాయంకాలమున శ్రీ చిరుమామిళ్ళ లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాదము బి. యే., గారు శ్రీ శ్రీ శ్రీ పొన్నూరి భావనారాయణ స్వామివారి దేవాలయ వ్యవహారంబులకు, ఏజంటుగారగు శ్రీ న్యాయపతి హనుమంతరావుగారిం దోడ్కొని మద్గృహంబునకరిగి తత్సమయోచిత సల్లాపంబులఁ గొంతతడవు గడపి ‹‹ఆచార్యులగారూ›› అని నన్ను సంబోధించి ‹‹శ్రీ శ్రీ శ్రీ పొన్నూరి భావనారాయణ స్వామివారి ధర్మకర్త్రియు, మాయక్కయ్యగారు నగు శ్రీ రాజావాసిరెడ్డి వేంకటలక్ష్మీనరసమాంబా రాజ్ఞీ బహద్దర్ మన్నెసుల్తానుగారును, మాయన్నయ్యగారగు శ్రీ చిరుమామిళ్ళ భానుప్రసాదముగారును సంస్కృతముననున్న పొన్నూరి స్థల పురాణమును దెలుఁగుఁ జేయింప నెంచి యందుకై శ్రీ తురగా వేంకటాచలము బి. యే., గారినిఁ బ్రార్థించి దశాధ్యాయమైన సంస్కృతపుఁ బ్రతినిఁ బంతులగారి కొసంగ నిప్పని కియ్యకొని పంతులగారీ తెనుంగు పుస్తకమునందలి 50 పద్యములను మాత్రమే వ్రాసి యాయుర్భాగ్యము లేక స్వర్గ మలంకరించి›› రనియు ‹‹మిగిలిన యావద్గ్రంథ భాగమును భాషాద్వయాశు కవితా దక్షులగు తాము తెలిగింప శ్రీ రాజ్ఞీగారు మున్నగు మాయందఱిచేఁ బ్రార్థితు›› లనియు ‹‹మఱియు శ్రీ వేంకటాచలముపంతులుగారు వ్రాసిన భావనారాయణ శతకము మొదలగు వానిని సరిగ వ్రాసి లోకాదర పాత్రంబుగ గ్రంథ విరచన మొనరింప నంగీకరించి మా మనమ్ముల కానందంబు సమకూర్పుఁ›› డనియు నాకు సెలవీయఁగా నపుడు జరిగియున్నస్థితిచే నాకుఁ గొన్ని పెఱయూహలు జనించు... ‹‹భవితవ్యం భవత్యేవ›› అను న్యాయమునే యవలంబించి నాకుఁగల బహుకార్యవ్యాసంగముచే నేత

ద్రచనావకాశము చిక్కనట్లున్నను, ఈ గ్రంధరచన భగవద్విషయకమగుటచేతను, రాజాభ్యర్థితం బగుటచేతను శ్రేయస్కరంబని తెన్గించుటకు నే సమ్మతింప శ్రీవారు లేఖకప్రమాదాది బహులోపభూయిష్ఠములగు సంస్కృతపుఁబ్రతి యున్నయినవానిని నా కొసంగిరి. పిమ్మట నిరువది దినముల కీకథ నాంధ్రీకరింప నారంభించి 100 పద్యములు వ్రాయునప్పటికి నా శరీర మారోగ్యహీనమై రెండుమాసములు విఘ్నమున్గలిగించె. అంతట స్వామిదయచేఁ బూర్ణారోగ్యమబ్బి మగుడ వ్రాయఁబూని డిసెంబరు 24 వ తేదిని శ్రీ భావనారాయణానుగ్రహంబున ముగింపఁగల్గితిని. శ్రీ పంతులవారి యాంధ్రీకరణంబునఁ దొలుత మంగళాచరణప్రశంస యేహేతువుచేతనో లేకున్కి నే నాప్రశంసకై మొదట ౧౫ పద్యములను వ్రాసి పిమ్మట మగుడ నా యాంధ్రీకరణారంభమున నొక మంగళాచరణ మొనర్చితిని. ఇందలికథ భగవన్మాహాత్మ్యమాత్ర ప్రతిపాదకం బగుటచే స్వకపోలకల్పనముల కవకాశమిడక నాశక్తికొలంది మూలమునను సరించి వ్రాసితి ననుకొంటిని. మఱియు మాతృకం గూడ శ్రీవారచ్చొత్తింప నెంచిరి గాన మాతృకలోని ప్రమాదములను సాధ్యమయినంతవఱకు ఆపాదుల క్రిందకుఁదెచ్చికొని యర్థము చేసికొనునట్లు మాత్రము సవరించి సందర్భవిరోధ మున్నచోట సించుక మార్చితిని. నా యొనర్చిన పొత్తంబులలో నచ్చొత్తింపఁబడుట కిదియే ప్రథమ ప్రబంధం బగుటం జేసి గుణగ్రహణపారీణులగు ప్రాజ్ఞులిందలిగుణంబులనే గ్రహింప నాచే విన్నవింపఁబడువారలు.

మఱియు నిందలి ప్రయోగములు కొన్ని కవిత్రయమువారి ప్రయోగములకు దూరస్థములని తోచినను, ఆధునిక ప్రమాణ కవుల ప్రయోగముల ననుసరించియే నాచేఁ బ్రయోగింపఁబడినవి.

ఇట్లు భవద్విధేయమిత్రము,

శతావధాని, కాశీ కృష్ణాచార్యులు.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

గోష్ఠివనమాహాత్మ్యము.

శ్లో॥ పుండ్రైర్ద్వాదశభిర్యుతం సువిలసద్దండైస్త్రిభిర్మండితం
కాషాయేనశిఖోపవీతరుచిరం దోర్భ్యాలచక్రాంబుజం
ఆసీనంకమలాసనేచతులసీ పద్మాక్షమాలాన్వితం
యుక్తంచాంజలి ముద్రయారవినిభం శ్రీభాష్యకారంభజే॥

శ్రీశౌనకాదయః.—

శ్రీనివాసస్య దేవస్య క్షేత్రాణాంపరమంశుభం।
మాహాత్మ్యంభారతేవర్షే త్వయాచోక్తం మహాత్మనా॥ ౧

అస్మాభిశ్చశ్రుతంసూత త్వత్సమాగమకారణాత్।
కృతార్థాస్స్మవయంసర్వే సత్కథాశ్రవణేనచ॥ ౨

రంగక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం వేంకటాచలవైభవం।
మాహాత్మ్యం తుంగభద్రాయా శ్చాస్మాభిశ్శ్రూయతేపురా॥ 3

గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్యం మోక్షసాధనముత్తమం,
ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామ స్తద్వదస్వతపోధన॥ ౪

పురాకైలాసశిఖరే త్రిపురఘ్నంత్రిలోచనం।
పప్రచ్ఛగిరిజాదేవీ సర్వేషాంహితకామ్యయా॥ ౫

గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్యం గుహ్యాద్గుహ్యతమంపరం।
ఆచచక్షేసపార్వత్యై దేవదేవోమహేశ్వరః॥ ౬

యుష్మాకంతచ్ఛ్రవక్ష్యామి మాహాత్మ్యమఘనాశనం।
శ్రుణుధ్వంమునయస్సర్వే చిత్తైకాగ్రసమాధినా॥ ౭

పార్వత్యువాచ.—

దేవదేవత్రిలోకేశ శ్రీధరస్యజగత్పతేః।
క్షేత్రాణాంభారతేవర్షే మాహాత్మ్యం శ్రూయతేమయా॥ ౮

శ్రవణేతుంగభద్రాయాః తస్యాస్తీరేత్వయాపురా।
గోష్ఠీవనమితిప్రోక్తం శ్రీవిష్ణోర్నిలయంమహత్॥ ౯

తస్యాహంశ్రోతుమిచ్ఛామి మాహాత్మ్యంపరమంశుభం।
విస్తరేణసమాచక్ష్వ సర్వేషాంమోక్షహేతవే॥ ౧౦

మహేశ్వర ఉవాచ—

గుహ్యాద్గుహ్యతమంలోకే గోష్ఠీవనమనుత్తమం।
క్షేత్రాణాముత్తమంక్షేత్రం ప్రత్యక్షంపరమంపదం॥ ౧౧

తస్యక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం వక్తుంవిస్తరతస్తవ
నశక్యతేవర్షశతైర్మయాసంక్షేపతశ్శృణు॥ ౧౨

పూర్వాంభోధేః పశ్చిమేతు క్షేత్రంషట్క్రోశదూరగే।
తుంగభద్రాతటేదేవి గోష్ఠీవనమితిశ్రుతం॥ ౧౩

యోజనద్వయపర్యంతం తత్క్షేత్రం పరమంమహత్।
శ్రియాసహాత్రస్థితవాన్ సాక్షాన్నారాయణోహరిః॥ ౧౪

బ్రహ్మాదయస్సర్వదేవా ఋషయశ్చామలాశయాః।
తత్రస్థిత్వాదేవదేవ ముపతస్థుఃపరంవిభుం॥ ౧౫

యోజనద్వయమధ్యేతు తుంగభద్రాతటేశుభే।
క్షేత్రంత్రిక్రోశపర్యంతం నారాయణమయంశ్రుతం॥ ౧౬

తత్రస్థామానవాస్సర్వే స్థావరాణిచరాణిచ।
నారాయణస్వరూపాణి శంఖచక్రగదాధరాః॥ ౧౭

యేత్యజంతినరాదేహం తస్మిన్ త్రికోశమధ్యమే।
సామీప్యముక్తింప్రాప్యంతే హ్యధమాఃపాపినోపివా॥ ౧౮

తత్క్షేత్రదర్శనంకృత్వా పాపినోపినరాభువి।
పునర్దేహేనసంయోగం నాప్నువన్తికదాచన॥ ౧౯

ప్రభాతకాలేచోత్థాయ స్మృత్వాగోష్ఠీవనంశుభం।
నపశ్యతియమందేవం బ్రహ్మజ్ఞానీభవిష్యతి॥ ౨౦

హీనజాతోపితత్క్షేత్రం గచ్ఛామీతిస్మరేత్సకృత్।
తందృష్ట్వాథయమోదేవో వివర్ణవదనోభవేత్॥ ౨౧

తుంగభద్రానదీస్నానం దేవదేవస్యదర్శనం।
గోష్ఠీవననివాసశ్చ సామీప్యప్రాప్తిహేతవః॥ ౨౨

నాస్తినాస్తిసమంక్షేత్రం తస్యభూమండలేశుభే।
వైకుంఠమేవతత్క్షేత్రం సత్యంవచ్మితవాగ్రతః॥ ౨౩

భూమౌస్థితానాం క్షేత్రాణాం సర్వేషాంయత్ఫలంనరః।
లభతేదర్శనాద్దేవి ప్రాప్నుయాత్తస్యదర్శనాత్॥ ౨౪

సర్వక్షేత్రేషుమూర్తీనాం దృష్ట్వాయత్ప్రాప్యతేహరేః।
గోష్ఠీవననివాసస్య దర్శనాత్తత్సమాప్నుయాత్॥ ౨౫

సర్వతీర్థేషుయత్పుణ్యం లభతేస్నానతోనరః।
తుంగభద్రానదీస్నానాత్తత్పుణ్యంసమవాప్స్యతి॥ ౨౬

తస్యక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం వచసామప్యగోచరం।
అశక్యంమనసాస్మర్తుం మపిదేవర్షిమానవైః॥ ౨౭

క్షేత్రస్యతస్యమాహాత్మ్యం కింబ్రవీమివరాననే।
దర్శనాదేవసర్వేషాం దదాతిపరమంపదం॥ ౨౮

సత్యంసత్యంపునస్సత్యం వదామితవచాగ్రతః।
గోష్ఠీవనసమంనాస్తి మోక్షకారణసాధనం॥ ౨౯

పార్వత్యువాచ.—

భగవన్ సర్వలోకేశ ప్రభోమాహాత్మ్యమీదృశం।
కేనదత్తంపురాతస్య ప్రసిద్ధిః కేనహేతునా॥ ౩౦

ఉత్పత్తిర్యాదృశీతస్య గోష్ఠీవనమితిప్రభో।
నామధేయంకిమర్థంతు కతినామానిసంతిచ॥ ౩౧

కిమర్థంభగవాన్ తత్ర సంస్థితఃప్రియయాసహ।
ఏతత్సర్వందేవదేవ బ్రూహివిస్తరతోమమ॥ ౩౨

మహేశ్వర ఉవాచ.—

సృష్ట్యాదౌదేవదేవస్య హరేర్నాభిసముద్భవే।
పద్మేహిరణ్మయేదివ్యే జజ్ఞేలోకపితామహః॥ ౩౩

సంజాతస్తుతదాబ్రహ్మా పద్మేపద్మాసనంగతః।
కింకర్తవ్యంమయాచాస్మిన్నితిచింతా పరోభవత్॥ ౩౪

తథాహ్యాదృశ్యోభగవాన్ తమువాచపితామహం।
తపస్తపస్వసుమహత్కర్మభూమాసురోత్తమ॥ ౩౫

తచ్ఛ్రుత్వాభగవద్వాక్యం భూమించసలిలాప్లుతాం।
తపసఃకర్మసిద్ధ్యర్థం మావిశత్పద్మసంభవః॥ ౩౬

యత్రమేమనసోదేవో ప్రతిభాతిజగత్పతిః।
తపఃకరిష్యేత్రాహమితి సర్వాంచచారహ॥ 38

సంచారితేపద్మయోనా పృథివ్యాం సంస్థితంజలం।
ప్రణశ్యతితథాభూమా దృశ్యంతేసాగరాస్తథా॥ 39

పూర్వాంభోధేఃపశ్చిమేతు క్షేత్రేపట్కోశదూరగే।
పితామహస్యమనసి దివ్యతేజోహ్యదృశ్యత॥ 39

అనేకకోటిసూర్యాగ్ని చంద్రమండలవర్చసం।
విరాజమానంసర్వత్ర దీప్యమానందమచ్యుతం॥ 40

తస్యమధ్యేస్థితందేవం శంఖచక్రగదాధరం।
శ్రీవత్సాంకంచతుర్బాహుం పుండరీకాయతేక్షణం॥ 41

ఆకాంక్షంతంపద్మయోనే గోష్ఠీసంభాషణంముదా,
పితామహస్యదేవస్య మనసస్సమదృశ్యత॥ 42

చతుర్ముఖస్తదాదృష్ట్వా మనసాహరిమవ్యయం।
తత్క్షేత్రరాజముద్దిశ్య దండవత్ప్రణతోభువి॥ 43

ఎతత్క్షేత్రంశుభకరం క్షేత్రాణాముత్తమోత్తమం।
ఎతత్క్షేత్రసమంనాస్తి పంచాశత్కోటిభూతలే॥ 44

క్షేత్రస్యదర్శనేనైవ భగవాన్ముక్తిదాయకః,
సర్వపాపహరంకృత్వా ధ్యానయోగమదాత్ప్రభుః॥ 45

తేనైవధ్యానయోగేన జనాసర్వేయుగేయుగే।
యాస్యంతిపరమంధామ హరిసారూప్యధారిణః॥ 46

పాపనాశనసామర్థ్యం మోక్షప్రాపణనైపుణం।
ధర్మార్థకామదాతృత్వం క్షేత్రస్యాస్యభవిష్యతి॥ 47

ఇతినిశ్చిత్యమనసా స్థిత్వాత్రపితామహః।
అష్టాక్షరేణమంత్రేణ హ్యాతప్యత్పరమంతపః॥ ౪౮

హృదయేచహరింధ్యాత్వా శంఖచక్రగదాధరం।
అష్టాక్షరమనుంవాచా శతలక్షుంజజాపహః॥ ౪౯

జపాంతేభగవాన్ దేవో కోటికందర్పసుందరః।
దివ్యతేజోమయశ్శ్రీశో శ్రీవత్సాంకోజగత్పతిః॥ ౫౦

కిరీటకుండలధరో వనమాలావిభూషితః।
శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మసక్తచతుర్భుజః॥ ౫౧

దివ్యపీతాంబరధరో దివ్యచందనలేపితః।
కటిసూత్రబ్రహ్మసూత్ర హారనూపురశోభితః॥ ౫౨

కౌస్తుభాద్యైశ్చభైరన్యై ర్భూషణైస్సు విభూషితః।
వైనతేయంసమారుహ్య దివ్యచ్ఛత్రవిరాజితః॥ ౫౩

వీజ్యమానో మహాహైర్గాశ్చ చామరైర్హేమభూషితైః
లక్ష్మీభూమ్యాదిసహితో నిత్యముక్తైశ్చసేవితః॥ ౫౪

సునందనాద్యైర్నందాద్యైః కుముదాక్షాదిభిస్సదా
కుముదాద్యైరసంఖ్యైశ్చ సర్వతః పరివారితః॥ ౫౫

ప్రాదురాసీత్తతోత్రైవ బ్రహ్మణః పురతోహరిః।
పరమాత్మా జగన్నాథో పరబ్రహ్మసనాతనః॥ ౫౬

తం దృష్ట్వాదేవదేవేశం పరమాత్మానమవ్యయం
రోమాంచితేనవపుషా దండవత్ప్రణతోభువి॥ ౫౭

పునఃపునస్సం ప్రణమ్య పరిక్రమ్య పునఃపునః
నిటలేచాంజలిం కృత్వా స్తోత్రయామాస కేశవం॥ ౫౮

బ్రహ్మోవాచ.—

నమోనమః పరేశాయ బ్రహ్మణేనంతశక్తయే
 సచ్చిదానందరూపాయ జ్ఞానవర్యాయ తే నమః॥ ౫౯

అనిర్వాచ్యాయవాచ్యాయ నిర్విశేషాయ శేషిణే
 అరూపాయ సురూపాయ నిర్గుణాయ గుణాత్మనే॥ ౬౦

చిద్రూపాయనమస్తుభ్యం తద్రూపాయ నమోనమః
 సద్రూపాయ నమస్తుభ్యం సదానందాత్మనే నమః॥ ౬౧

సహస్రబాహవే తుభ్యం సహస్రాక్ష శిరోరవే
 నమస్సహస్రపాదాయ నమస్తే విశ్వచక్షుషే॥ ౬౨

నమస్తే విశ్వరూపాయ విశ్వాధిపతయే నమః
 అచ్యుతాయా వికారాయ హృత్యేశాయనమోనమః॥ ౬౩

శ్రీధరాయనమస్తుభ్యం భక్తాభీష్టప్రదాయినే
 జగద్రక్షణశీలాయ జగన్నాథాయ తేనమః॥ ౬౪

నమస్తే శేషపర్యంకశాయినే వనమాలినే
 వాత్సల్యగుణశీలాయ వాసుదేవాయ తే నమః॥ ౬౫

లక్ష్మీశాయ నమస్తుభ్యం భూమినీళాధిపాయాచ
 శంకచక్ర గదాపద్మధారిణే దుష్టహాంతిణే॥ ౬౬

ప్రపన్న పారిజాతాయ సౌశీల్యగుణశాలినే
 సులభాయ నమస్తుభ్యం సుగుణాయ నమోనమః॥ ౬౭

దివ్యభూషణభూషాయ దివ్యస్రగ్వస్త్రధారిణే
 దివ్యచందనలిప్తాయ నమస్తే దివ్యరూపిణే॥ ౬౮

ప్రపన్నం భవతః పుత్రం మామనస్య పరాయణం
 అనన గతికం దేవపాహిపాహి జగత్ప్రభో॥ ౬౯

ఏవంస్తుత్వా దేవదేవం పద్మయోనిశ్చతుర్ముఖః
భగవత్పాదసాన్నిధ్యే తూష్ణీం భావేన సంస్థితః॥ ౭౦

తం దృష్ట్వా కృపయా దేవో పాణినా చాభిమృశ్యచ
అభ్రస్తనితగంభీరం వాక్యమేతదువాచహ॥ ౭౧

వత్సతోషితవానస్మి తపసానేన పద్మజ
ఏతదండాధిపత్యంచ దదామితవసువ్రత॥ ౭౨

సృజస్వపుత్రం లోకేశలోకాన్ హిసచరాచరాన్
మత్తేజస్త్వయి నిక్షిప్య త్వత్సహాయం కరోమ్యహం॥ ౭౩

మమనిశ్వాససంజాతా శ్చతుర్వేదా శ్చపద్మజ
తాన్ ప్రగృహ్ణీష్వదాస్యామి తదుక్తం హిసమాచర॥ ౭౪

బ్రహ్మోవాచ.—

దేవదేవ హరేవిష్ణో కరిష్యే జగదీశ్వర
త్వదాజ్ఞాం శిరసాగృహ్య తవవాక్యానురూపతః॥ ౭౫

శృణుష్వమవిజ్ఞాప్యం సంశయో జనితోమమ
మమపర్యటనం భూమ్యాంకృతం సర్వత్ర కేశవ॥ ౭౬

మమబుద్ధిర్నశుధ్యేతకుత్రాపి జగతాంపతే
అత్రసంశుధ్యతేబుద్ధిస్త్వద్రూపమపిదృశ్యతే॥ ౭౭

ఏతస్యకారణంబ్రూహి క్షేత్రస్య జగదీశ్వర
అస్యమాహాత్మ్యమాశ్చర్యంశ్రోతుం కౌతూహలంహిమే॥ ౭౮

శ్రీభగవానువాచ.—

శృణుపుత్ర ప్రవక్ష్యామి క్షేత్రమాహాత్మ్యముత్తమం
యస్యశ్రవణమాత్రేణ మత్సాన్నిధ్యమవాప్యతే॥ ౭౯

పురాహం పంచభూతానాం కృత్వాసంజననంముదా
భూమ్యాం పుణ్యతమక్షేత్రే వసామిసతతం సుఖం॥ ౧౦

కర్మభూమ్యామహంస్థిత్వాదర్శనే నైవదేహినాం
మోక్షందాస్యామి సర్వేషామితిసంకల్పితో స్మ్యహం॥ ౧౧

తదాపుణ్యతమం క్షేత్రమేత దేవహి పద్మజ
మమాపిహృద్యమభవత్ప్రియా యాశ్చాపిసువ్రత॥ ౧౨

తదాప్రభృత్యహంపుత్ర క్షేత్రేస్మిన్ స్థితవానజ
చిదానందమయం బ్రహ్మదివ్య తేజోమయం పరం॥ ౧౩

ఏతస్మాత్కారణాత్పుత్రత్వద్బుద్ధౌ ప్రతిభాసితః
తస్యక్షేత్రస్య వృత్తాంతం ప్రవక్ష్యే యద్భవిష్యతి॥ ౧౪

క్షేత్రస్య మహతశ్చాస్య నామద్వయమిదం భవేత్
పారమాత్మ్యమితిహ్యేకమేకం గోష్ఠీవనం భవేత్॥ ౧౫

పరమాత్మస్వరూపాచ్చ పారమాత్మ్యమితి స్మృతం
ఆవయోర్గోష్ఠికరణాద్గోష్ఠీవనమిదం భవేత్॥ ౧౬

తస్మిన్ పుణ్యతమేక్షేత్రే తేజోభావేన సర్వదా
నీవారసూకవత్సూక్ష్మో బహుకాలంవసామ్యహం ౧౭

తతస్స్వాయంభువేకాలే ప్రథమేచకృతేయుగే
ఆదిపాదేశుభే శ్రేష్ఠే దినాదౌతవపుత్రక॥ ౧౮

కాశ్యామత్రేః ప్రసన్నోహం తపసాభావితాత్మనః
తావత్కాశ్యాం వశిష్యామి మనుషట్కే గతే భువి ౧౯

తతోవైవస్వతమనోహ్యష్టావింశే కృతేయుగే
గోవిందనామధేయస్య భక్తస్య ద్విజజన్మనః॥ ౨౦

ఆయాస్యే సాక్షీవాదార్థం తదా ప్రభృతి పద్ధజ
సాక్షి నారాయణఇతి యావదండ వినాశనం॥ ౯౧

ఆకారరూపంమాం విష్ణుం క్షేత్రేణానేనభారతే
తస్మాదాంధ్ర ఇతిఖ్యాతో దేశోయంచ భవిష్యతి॥ ౯౨

మహానదీ తుంగభద్రా పుణ్యామద్బాహుసంభవా
ప్రవిశ్యాస్మిన్ త్వత్సరసిగమిష్యతి మహార్ణవం॥ ౯౩

త్వయాకృతస్య సరస స్తుంగభద్రా సమాగమే
స్నాత్వాలోకే జనాస్సర్వేగమిష్యంతి పరంపదం ౯౪

తత్తీరే నివసంతం మాం సంవీక్ష్యప్రణతాభువి
పాపినోపిజనాస్సర్వేయాస్యంతి పరమాంగతిం॥ ౯౫

క్షేత్రస్య దర్శనాచ్చాపి స్మరణాత్కీర్తనాదపి
జనాః పరంగమిష్యంతి పాపినోపి ఘుగేయుగే॥ ౯౬

క్షేత్రస్య స్పర్శనంచైవ మమ సందర్శనంతథా
తుంగభద్రానదీస్నానం సురాణామపిదుర్లభం। ౯౭

త్రయమేతల్లభేద్యస్య పురుషస్యమహాత్మనః।
అస్యహస్తగతంమోక్షం సత్యంసత్యంనసంశయః॥ ౯౮

పాపినోహీనజాతాశ్చ మహాపాతకినోపివా,
క్రిమయఃకీటకాశ్చైవ యేచాన్యేపీతరేచతే॥ ౯౯

క్షేత్రస్యకీర్తనాచ్చైవ తథాక్షేత్రస్యదర్శనాత్।
క్షేత్రస్యవాయుసంస్పర్శాన్ముక్తింయాంతి నసంశయః॥ ౧౦౦

సత్యమేతత్ప్రవక్ష్యామి భుజముద్యమ్యపుత్రక।
మమసందర్శనాదస్మిన్ మోక్షందాస్యామిదేహినాం॥ ౧౦౧

మోక్షమేవం ప్రాపయిష్యే నృణాం సర్వాధికారిణాం ।
తవాయుషః ప్రమాణాంతే గమిష్యామి పరం పదం॥ ౧౦౨

ఇత్యుక్త్వా భగవాన్ దేవో బ్రహ్మాణం చ చతుర్ముఖం।
పశ్యతి బ్రహ్మణి తదా స్వయమంతర్దధే హరిః॥ ౧౦౩

తదాతివిస్మితో భూత్వా బ్రహ్మాలోకపితామహః।
తీర్థే వై సరసస్తస్య హోమవేదిం దదర్శ హ॥ ౧౦౪

తస్మిన్మణిమయే పీఠే పద్మే బాలార్కసన్నిభే।
కర్ణికే ప్రణవాకారే పరమాత్మా ప్రదృశ్యతే॥ ౧౦౫

ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాజ్జ్యోతిమచ్యుతం।
నీవారశూకవత్సూక్ష్మం దృష్ట్వా లోకపితామహః॥ ౧౦౬

పూజయిత్వా యథాన్యాయ్యం స్తుత్వా స్తుతిభిరేవ చ।
పునః పునః ప్రణమ్యాథ సరస స్తీరమావిశత్ ॥ ౧౦౭

ఇదం బ్రహ్మసరో నామ భవిష్యతి చ శాశ్వతం।
బహిరావరణం తీర్థమస్మిన్ ప్రవిశతు స్వయం॥ ౧౦౮

తిస్రః కోట్యర్థకోటీని తీర్థాని భువనత్రయే।
నివసంతు సదా చాత్ర సాగరాః ప్రవిశంతు చ॥ ౧౦౯

సరసో దర్శనాన్ముక్తిః స్పర్శనాద్విష్ణుమందిరం।
స్నానాత్సారూప్యమాప్నోతి పానాత్సాయుజ్యమేవ చ॥ ౧౧౦

ఇతి దత్త్వా వరం బ్రహ్మా భగవంతం ప్రణమ్య చ ।
అనుజ్ఞాతో భగవతా స్వధామ పునరావిశత్ ॥ ౧౧౧

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే ఏకపంచాశోఽధ్యాయః

పార్వత్యువాచ—

దేవదేవవిరూపాక్ష శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహంప్రభో।
గోష్ఠీవనేచదేవస్య సాక్షివాదస్య కారణం॥ ౧౧౨

శివః—

స్వాయంభువమనోఃకాలే బ్రహ్మణఃప్రథమేహని।
కృతేయుగేచప్రథమే పాదేచప్రథమేతథా॥ ౧౧౩

అత్రిఃప్రజాపతిఃపూర్వం మహాత్మాబ్రహ్మణస్సుతః।
గంగాతీరేనివిష్టో భూత్వాకాశ్యాంనియతమానసః॥ ౧౧౪

స్థిత్వాకాశ్యాంమునివర స్తపసిస్థిరనిశ్చయః।
లక్ష్మీశంహరిముద్దిశ్య తప్యతేపరమంతపః॥ ౧౧౫

గ్రీష్మేపంచతపాభూత్వా వర్షాసుచబహిఃస్థితః।
జలస్థశ్శైశిరేకాలే దివారాత్రం తపోధనః॥ ౧౧౬

వాయుభక్షోనిరాహారో హ్యేకపాదేనసంస్థితః।
తతాపపరమంఘోరం తపశ్శ్రీహరితుష్టయే॥ ౧౧౭

అష్టాక్షరేణమంత్రేణ సతతంనియతేంద్రియః।
హృత్పద్మేచహరింధ్యాత్వా శంఖచక్రగదాధరం॥ ౧౧౮

నిశ్వాసంహృదయేరుద్ధ్వా నిరాహారోథసర్వదా।
అష్టవర్షసహస్రంతు చకారపరమంతపః॥ ౧౧౯

ఏవంతపఃకృతేతస్మి న్మునౌబ్రహ్మర్షిసత్తమే।
వ్యజాయతతత స్తస్య మూర్ధ్నధూమోభయంకరః॥ ౧౨౦

తందృష్ట్వాదేవతాస్సర్వే మునయశ్చతపోధనాః।
భయేనమహతావిష్టాః బ్రహ్మాణంశరణంగతాః॥ ౧౨౧

తేషాంభయంసవిజ్ఞాయ బ్రహ్మోదేవర్షిభిస్సహ।
హరింజగామశరణం గోష్ఠీవననివాసినం॥ ౧౨౨

ప్రణిపత్యహరిందేవం పరమాత్మానమవ్యయం।
స్తుత్వాతంస్తుతిభిర్దివ్యైర్వాక్యమేతదువాచహ॥ ౧౨౩

స్వాయంభువమనోఃకాలే స్వాకారేణవసామ్యహం।
త్వయాహ్యేవంపురాచోక్తం తత్కాలఃప్రతిపద్యతే॥ ౧౨౪

అత్రిస్తవప్రసాదార్థం కాశ్యాముగ్రతరంతపః।
కృతవాన్తేనతపసా మూర్ధ్నిధూమోవ్యజాయత॥ ౧౨౫

నోచేత్త్వమనుగృహ్ణాసి శీఘ్రమేవజగత్పతే।
భవిష్యతిజగత్సర్వం ప్రదగ్ధంసచరాచరం॥ ౧౨౬

తస్యప్రసీదదేవేశ తేనచోక్తం సమాచర।
తస్యాభీష్టం దదస్వాశు తపస్తస్యనివారయ॥ ౧౨౭

స్థిత్వాషణ్మాసకాలంతు తస్యాంకాశ్యాంసురోత్తమ।
సాక్ష్యర్థంద్విజవర్యస్య త్వంపునశ్చాగమిష్యసి॥ ౧౨౮

భక్తానాంవాక్యకరణం తవచావశ్యకంవిభో।
తస్మాత్త్వంభక్తవర్యస్య సాక్షివాదంకరిష్యసి॥ ౧౨౯

త్వంతత్రాపిచభక్తానాం పరతంత్రోసికింప్రభో।
వాత్సల్యగుణభావేన సాక్షివాదంకరిష్యసి॥ ౧౩౦

భక్తస్యపశ్చాద్గచ్ఛామి వత్సంగౌరివధావతి।
ఇత్యుక్తవాక్యకరణాత్సాక్షివాదంకరిష్యసి॥ ౧౩౧

ఏవముక్తేపద్మయోనౌ భగవాన్భూతభావనః।
స్వాభావికతనుర్భూత్వా తేషాంసందర్శనంయయౌ॥ ౧౩౨

కోటిసూర్యప్రతీకాశః కోటిమన్మథసుందరః।
దివ్యపీతాంబరధరో దివ్యభూషణభూషితః॥ ౧౩౩

విశాలవక్షఃపీఠస్థ దేవ్యాలక్ష్మ్యావిరాజితః।
వైనతేయంసమారుహ్య వీజ్యమానస్తుచామరైః॥ ౧౩౪

దివ్యచందనలిప్తాంగో దివ్యఛత్రవిరాజితః।
బ్రహ్మాదిభిస్తూయమానో జయశబ్దాదిసంయుతైః॥ ౧౩౫

దేవదుందుభినిర్ఘోషైః పుష్పవర్షైస్సమంతతః।
బ్రహ్మాదిభిస్సురైస్సర్వైస్సహదేవేశ్వరస్తథా॥ ౧౩౬

కాశీంగత్వాత్రిపురతః ప్రత్యక్షమభవన్ముదా।
ధ్యానయోగపరస్యాత్రేర్హృత్పద్మతలసంస్థితః॥ ౧౩౭

హరిర్నాదృశ్యతతదా జ్ఞానదృష్టేర్యథాపురా।
తదాత్రిర్విస్మితోభూత్వా హ్యున్మీలితదృశోమునిః॥ ౧౩౮

పురతస్సంస్థితందేవం దృష్ట్వాఽపరయాముదా।
సహస్రార్కప్రతీకాశం కోటికందర్పసుందరం॥ ౧౩౯

దివ్యపీతాంబరధరం దివ్యచందనలేపితం।
శ్రీవత్సకౌస్తుభోరస్కం ముక్తాహారైశ్చశోభితం। ౧౪౦

కిరీటకుండలధరం కాంచీగుణవిరాజితం।
లక్ష్మ్యాచవైజయంత్యాచ విరాజితమహోరసం॥ ౧౪౧

కంకణైరంగుళీయైశ్చ కేయూరైశ్చాంగదైస్తథా।
కటకైర్నూపురైశ్చాన్యైర్భూషణైస్సువిభూషితం॥ ౧౪౨

శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మాసక్తచతుర్భుజం।
బ్రహ్మాదిభిస్తూయమానం గరుడస్యోపరిస్థితం॥ ౧౪౩

ఆతపత్రేణరాజంతం ముక్తాప్రాలంబమాలినం।
దివ్యహంసప్రకాశాభ్యాం చామరాభ్యాంవిరాజితం॥ ౧౪౪

లక్ష్మీశంపరమాత్మానం నారాయణమనామయం।
సదానందమయంబ్రహ్మ భగవంతమధోక్షజం॥ ౧౪౫

దృష్ట్వాహాష్టాశ్రునయనో రోమోద్గమశరీరవాన్।
విస్మయాదేకమనసా దండవత్ప్రణతోభువి॥ ౧౪౬

పునఃపునఃప్రణమ్యాథ కృత్వాశిరసిచాంజలిం।
గిరాగద్గదయాదేవ మస్తౌషీత్పరయాముదా॥ ౧౪౭

అత్రిః—

నమస్తేదేవదేవేశ సర్వజ్ఞామితవిక్రమ।
విశ్వాత్మవిశ్వపతయే విశ్వభావాయతేనమః॥ ౧౪౮

విశ్వతశ్చక్షుషేతుభ్యం విశ్వతోముఖరూపిణే।
నమస్తేవిశ్వరూపాయ విశ్వహస్తాయతేనమః॥ ౧౪౯

నమస్సహస్రశిరసే సహస్రాక్షాయతేనమః।
నమస్సహస్రపాదాయ పురుషాయనమోనమః॥ ౧౫౦

అణీయ్యసేనమస్తేస్తు నమస్తేపరమాణవే।
మహీయ్యసేనమస్తుభ్యం మహతస్తస్థుషశ్చతే॥ ౧౫౧

అంతఃప్రవిష్టాశాస్తాసి వ్యాప్త్యతిష్ఠద్దశాంగులం।
చరాణాంస్థావరాణాంచ నమోనారాయణాయతే॥ ౧౫౨

స్వాభావికశరీరాయ దివ్యసుందరరూపిణే।
లక్ష్మీశాయనమస్తుభ్యం భూమినీళాధిపాయచ॥ ౧౫౩

యజ్ఞేశాయనమస్తుభ్యం నమస్తేయజ్ఞరూపిణే।
నమస్తేయజ్ఞహవిషే యజ్ఞభోక్త్రేనమోనమః॥ ౧౫౪

త్రిపాద్విభూతయేతుభ్యం తుభ్యంచర్యాధిపాయచ॥
జగత్కారణభూతాయ జగన్నాథాయ తేనమః॥ ౧౫౫

మద్భావేధ్యానయోగేన యద్రూపందృశ్యతేమయా ।
తద్రూపేణావతీర్ణాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౬

సాంకల్పికశరీరాయ శుద్ధసత్వస్వరూపిణే ।
పంచోపనిషద్రూపాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౭

నమఃకళ్యాణగుణినే భక్తాభీష్టప్రదాయినే ।
దివ్యసుందరదేహాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౮

నమస్త్రివర్గదాత్రేతు మోక్షదాత్రేనమోనమః ।
పరమాత్మస్వరూపాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౯

నమఃపాతకహంత్రేతే నమోభక్తానుసారిణే ।
సచ్చిదానందరూపాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౬౦

ఎవంస్తుత్వాదేవదేవం కృత్వాశిరసిచాంజలిం ।
హర్షాశ్రుపూర్ణనయన స్తూష్ణీమాస్తమునీశ్వరః॥ ౧౬౧

తంద్రృష్ట్వాదేవదేవేశో మేఘగంభీరనాదినా।
స్వరేణమహతాయుక్తో వాక్యమేతదువాచహ॥ ౧౬౨

పరితుష్టోస్మి తేవత్స తపసానేనసువ్రత ।
వాంఛితంతేప్రదాస్యామి వృణీష్వవరముత్తమం॥ ౧౬౩

ఇత్యుక్తవతిదేవేశే బ్రహ్మపుత్రోబ్రవీన్మునిః।
వరంవృణేహ్యహందేవ సర్వలోకోపకారకం॥ ౧౬౪

అనేనైవస్వరూపేణ హ్యత్రస్థిత్వా జగత్ప్రభో।
దర్శనేనైవసర్వేషాం దదస్వపరమంపదం॥ ౧౬౫

ఏభిర్మునిత్రైశ్చసహితో లక్ష్మ్యాసహజగత్పతే।
భావనారాయణఇతినామ్నా వర్తస్వ కేశవ॥ ౧౬౬

మద్భావయోగాదావిరభూః స్త స్మాన్మద్భావసంగమాత్।
భావనారాయణఇతిలోకే వర్తస్వశాశ్వతం॥ ౧౬౭

అత్రాగతానాంసర్వేషాం శివలోకఇతిశ్రుతం।
త్వత్సేవయాద్యప్రభృతి ముక్తింయాస్యంతు దేహినః॥ ౧౬౮

దృష్ట్వాతవముఖాంభోజ మత్రయే నిధనంగతాః।
త్వత్పదంచైవయాస్యంతు శాశ్వతంపరమంమహత్॥ ౧౬౯

తస్యవాక్యంమునేశ్శ్రుత్వా హ్యేవమాహజనార్దనః।
తథాభవతుభద్రం తే శ్రుణుష్వాగమికంమునే॥ ౧౭౦

అహమత్రనివత్స్యామి యుగానామనురూపతః।
కాలంపణ్మనుపర్యంతం ముక్తిం దాస్యామిదేహినాం॥ ౧౭౧

తతో వైవస్వతమనో స్సృష్టావింశే కృతేయుగే।
గోష్ఠీవనంగమిష్యామి సాక్ష్యర్థంద్విజజన్మనః॥ ౧౭౨

ఇత్యుక్త్వా దేవదేవేశో దివ్యమాణిక్యభూషితే।
స్వయంకృతేవిమానేతు స్థితవాన్భక్తవత్సలః॥ ౧౭౩

తత్రగంగానదీతీరే దివ్యేమంటపమధ్యమే।
నివసంతంహరింద్రుష్ట్వా ముముదేమునిసత్తమః॥ ౧౭౪

బ్రహ్మాదయస్సర్వదేవా ఋషయశ్చామలాశయాః।
మునినాసహితాస్సర్వే పూజయామాసురచ్యుతం॥ ౧౭౫

దివ్యైర్గంధైశ్చపుష్పైశ్చ ధూపదీపనివేదనైః।
సంపూజ్య దేవదేవేశం స్వంస్వంధామతథాగమన్॥ ౧౭౬

అత్రిశ్చాపిసదా దేవం తపోవీర్యేణచార్జితైః।
భూమాదివైర్యస్సర్వభోగై స్సమ్యక్పూజాపరోభవత్॥ ౧౭౭

ఏవంసంపూజితే శ్రీశే సనుషట్కాంగతంభువి।
వైవస్వతమనోః కాలే హ్యష్టావింశేకృతేయుగే॥ ౧౭౮

ఆంధ్రదేశేద్విజఃకశ్చి ద్బుధః కేశవనామవాన్।
కురూపీవేదశాస్త్రజ్ఞో విష్ణుభక్తిపరాయణః॥ ౧౭౯

యమాదిసంయుతశ్శాంతో హ్యాత్మజ్ఞానీయతేంద్రియః ।
హరిపాదాంబుజధ్యానే సదానియతమానసః॥ ౧౮౦

గోవిందనామాతస్యాసీ జ్జామాతాభక్తిభూషణః।
తౌవిప్రౌతీర్థయాత్రాయాం నిశ్చిత్యసుసమాహితౌ॥ ౧౮౧

ఉత్తరాభిముఖౌభూత్వా పంథానమనుజగ్మతుః।
తతస్తాతుంగభద్రాయాం స్నాత్వాసంతర్ప్యదేవతాః॥ ౧౮౨

గోష్ఠీవనేహ్యాత్మవేద్యాం పుష్పైఃపుష్పాంజలీకృతౌ।
కృష్ణాయాంతౌతతస్స్నాత్వా జప్త్వాచపరమంజపం॥ ౧౮౩

తతోగోదావరీంపుణ్యాం జగ్మతుర్విప్రసత్తమౌ ।
స్నానంకృత్వాతతస్తస్యాం కృత్వాకర్తవ్యమాదితః॥ ౧౮౪

నర్మదాంచసమాగమ్య చక్రతుస్స్నానమత్రచ।
తతఃకతిపయేకాలే గతేతౌవిప్రసత్తమౌ॥ ౧౮౫

గత్వాకాశీపురీంతత్ర దదృశాతేతుజాహ్నవీం।
విష్ణుపాదోద్భవాంగంగాం సర్వపాపప్రణాశనీం॥ ౧౮౬

దృష్ట్వానమస్కృత్యతదా స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః।
తత్రస్నాత్వాపుణ్యనద్యాం సంతర్ప్యపితృదేవతాః॥ ౧౮౭

దేవానృషీంస్తర్పయిత్వా జేపతుఃపరమంజపం ।
తత్రతేదేవదేవస్య భావనారాయణస్యచ॥ ౧౮౮

విమానంపరమోదారం దివ్యంమణిమయోజ్జ్వలం ।
రత్నప్రాకారసంయుక్తం రత్నగోపురసంయుతం॥ ౧౮౯

దివ్యోద్యానైఃపరివృతం సదానందమితిస్మృతం ।
దృష్ట్వావిప్రోత్తమౌపుణ్యా వాశ్చర్యం పరమంగతౌ॥ ౧౯౦

గోపురద్వారమాగమ్య ప్రణామంచక్రతుర్బుధౌ।
సప్తకక్ష్యానతిక్రమ్య దివ్యాన్మణిమయోజ్జ్వలాన్॥ ౧౯౧

మాణిక్యమంటపంతత్ర దృష్ట్వాతౌమునిసత్తమౌ ।
తస్మిన్మంటపమధ్యేతు పీఠేమణిమయేశుభే॥ ౧౯౨

పద్మేహిరణ్మయేతస్మిన్కర్ణికే విమలోజ్జ్వలే ।
తిష్ఠంతందేవదేవేశం భావనారాయణంవిభుం॥ ౧౯౩

దివ్యస్రగ్వసనోపేతం దివ్యభూషణభూషితం ।
లక్ష్మీధరంవిశాలాక్షం శంఖచక్రగదాధరం॥ ౧౯౪

అనంతగరుడాద్యైశ్చ నందాద్యైః పరిసేవితం।
దృష్ట్వాప్రణమ్యతందేవం కృత్వాశిరసిచాంజలిం॥ ౧౯౫

స్తోత్రయామాసతుర్విప్రౌస్తోత్రై ర్వేదాంతసంజ్ఞితైః
తతశ్శివాలయం గత్వాదృష్ట్వా శివమనామయం॥ ౧౯౬

దదర్శతుర్హరిందేవం బిందుమాధవ సంజ్ఞికం
కేశవస్యాలయంగత్వా కేశవం ప్రణిపత్యచ॥ ౧౯౭

పురీమ్యానేసచోత్పన్నా కాశీకేశవనామతః
ఇత్యుక్త్వాచ పునర్దేవం భావనారాయణం గతౌ॥ ౧౯౮

తస్యసేవాపరం త్వేనహ్యుషితౌ మాసమాత్రచ
తస్మిన్కదాచి ద్దివసేదుఃఖితస్స్వ గృహాస్యచ॥ ౯౯

స్వస్య సంతానహీనత్వం కథయామాస కేశవః
అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి పుత్రోమమనజాయతే॥ ౧౦౦

పుత్రికాపినజాయేత ఇతిచింతాపరో భవత్
మాతులందుఃఖితం దృష్ట్వా గోవిందో ద్విజసత్తమః॥ ౧౦౧

అబ్రవీత్పరమం వాక్యం హరిభక్తి పరాయణః
పుత్రికాయదిజాయేత దేవస్య కృపయాతవ॥ ౧౦౨

త్వయాసాదియ్యతే మహ్యాం ప్రతిజ్ఞాతత్వతోచ్యతాం
బ్రవీషియదిచే త్సత్యం దేవేశం భక్తవత్సలం॥ ౧౦౩

తదర్థం ప్రార్థయిష్యామిదేవః పుత్రీం ప్రదాస్యతి
జామాతర్యేవముక్తేతు విప్రః కేశవనామవాన్॥ ౧౦౪

అవశ్యంతవదాస్యామి జాయేత యదిపుత్రికా
తస్యతద్వాక్యమాకర్ణ్య గోవిందో ద్విజసత్తమః॥ ౧౦౫

భావనారాయణం దేవం ప్రణమ్య తదువాచహ
త్వం విశ్వచక్షుర్భగవన్ విశ్వసాక్షీ జగత్పతే॥ ౧౦౬

అస్యవిప్రస్య వాక్యస్యసాక్షీ భవజనార్దన
ఇతి సంప్రార్థ్యదేవేశం సాక్ష్యర్థం ద్విజసత్తమః॥ ౧౦౭

పునస్సం ప్రార్థయామాసపుత్రికా స్త్వైప్రదియ్యతాం
ఇతి సంప్రార్థితో దేవోభక్తేన పురుషోత్తమః॥ ౧౦౮

పుత్రీప్రదానే విప్రస్యతదా సంకల్పితో భవత్
తతస్తత్రసంస్థిత్వా కించిత్కాలం ద్విజోత్తమా॥ ౧౦౯

ప్రణమ్య జగతామీశం జగ్మతుస్స్వపురంప్రతి
తతః కతిపయే కాలేగతే తు ద్విజసత్తమౌ॥ ౨౧౦

పుణ్యక్షేత్రాణి సందృశ్య స్వర్ణపుర్యాం వివేశతుః
స్వగృహంతు సమావిశ్య బాంధవైః పరిపూజితౌ॥ ౨౧౧

సుహృద్భిశ్చసమాగమ్య హృషితౌ పరయాముదా॥ ౨౧౨

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్త పురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే
ద్విపంచాశోఽధ్యాయః.

శ్రీ రామాయ నమః.

మహేశ్వర ఉవాచ.—

తతఃకాలేతు కస్మింశ్చిద్విప్రపత్నీ పతివ్రతా
సంకల్పాద్దేవదేవస్యహ్యంతర్వత్నీ బభూవహ॥ ౨౧౩

తతస్సానవమేమాసే శుభర్క్షేచ శుభేదినే
శుభయోగేశుభేలగ్నే కన్యామజనయత్సతీ॥ ౨౧౪

సానిత్యంవవృధేకన్యా చంద్రరేఖేవసుందరీ
అచిరేణైవకాలేన వివాహసమయంగతా॥ ౨౧౫

తాందృష్ట్వాథపితావిప్రో ధర్మజ్ఞాం ధర్మశీలినీం
సుగుణాం సుందరాంగీంచ వివాహార్థమచింతయత్॥ ౨౧౬

జామాత్రేతు పురాదత్తా కన్యాదేవస్య సన్నిధౌ
కథంచపునరస్యైస్మైదాస్యే ధర్మవిగర్హితః॥ ౨౧౭

కురూపాయనదాతవ్య మితిశాస్త్రం ప్రచక్షతే
కన్యావరయతే రూపమితిచశ్రూయతే బుధైః॥ ౧౧౮

శాస్త్రాతిక్రమణేదోషస్తథా సత్యవ్యతిక్రమే
అనయోర్దోషయోర్మధ్యేహ్యధికః కోభవిష్యతి॥ ౧౧౯

కన్యాసురూపసంపన్నా దాస్యతేచే త్కురూపిణే
తస్యాశ్చచిత్తచలనం భవిష్యతి నసంశయః॥ ౧౨౦

చిత్తస్యచలనాత్ స్త్రీణాం సంతానం కుత్సితం భవేత్
హీనసంతాన సంబంధాత్సంభవేత్కుల సంకరః॥ ౧౨౧

సంకరాన్నరకప్రాప్తిః పితౄణామితిచశ్రుతం
అసత్యాదేకపురుషో నరకేనివసిష్యతి॥ ౧౨౨

సత్యాతిక్రమదోషేణహ్యేకోహం నరకేవసే
పితౄణాం చాపిసర్వేషాం నరకం సంభవిష్యతి॥ ౧౨౩

ఏవం మనసినిశ్చిత్య విప్రః కేశవనామవాక్
పుత్రికాయాశ్చసదృశం వరమన్యమియేషసః॥ ౧౨౪

వరమన్వేషమాణం తం గోవిందో ద్విజసత్తమః
ఉవాచ పరమంవాక్యం ధర్మిష్ఠో ధర్మసంహితం॥ ౧౨౫

పూర్వమేవచ వాగ్దత్తా తవపుత్రీ మమద్విజ
కాశీపుర్యాం మహాభాగ దేవదేవస్య సన్నిధౌ॥ ౧౨౬

ననత్యాద్విద్యతేపుణ్యం నానృతాత్పాతకం పరం
ఇతి బృవంతి ఋషయఃశ్రుతయః స్మృతయస్తథా॥ ౧౨౭

సత్యమేవ హరిర్దేవస్సత్యం లక్ష్మీస్సమాశ్రితా
సత్యాత్సర్వం ప్రవర్తేత సత్యాన్నాస్తి పరంపదం॥ ౧౨౮

ఇష్టాపూర్తాదికం సర్వం క్రతవశ్చతపాంసిచ
వేదాస్సత్య ప్రతిష్ఠానాః సత్యేలోకాః ప్రతిష్ఠితాః॥ ౨౯

సత్యవాదీహలోకేస్మిన్ శ్రేష్ఠఇత్యుచ్యతే బుధైః
త్యజంతి సత్యరహితమృషయశ్చతపోధనాః॥ ౩౦

కురూపాయనదాతవ్య మితిశాస్త్రం హిదృశ్యతే
ఎతత్సామాన్యశాస్త్రం హి శ్రేష్ఠ శాస్త్రం నగణ్యతే॥ ౩౧

కురూపదర్శనాత్స్త్రీణాంచలనం దృశ్యతేమయా
పతివ్రతాయాశ్చిత్తస్య చలనంకింభవిష్యతి॥ ౩౨

పుంశ్చల్యాశ్చస్త్రియోభర్త్రాదివ్యసౌందర్యవానపి
కురూపిణం సమాశ్రిత్యవర్తంతేపాపకారిణీ॥ ౩౩

నతస్మాత్కారణంరూపం చిత్తమేవహికారణం
చిత్తశుద్ధిర్యదినచేత్ సురూపం కిం భవిష్యతి॥ ౩౪

విశ్వసాక్షీజగద్భర్తా తవవాక్యస్యమాతుల
సాక్ష్యర్థంస్థితవాన్ దేవో హ్యసత్యంకింవదిష్యసి॥ ౩౫

జామాతర్యేవముక్తేతు కేశవోద్విజసత్తమః
ఛలవాదేనతంవిప్రో వాక్యమేతదువాచహ॥ ౩౬

దేవదేవోజగన్నాథో హ్యత్రాగత్యద్విజోత్తమ
సాక్షివాదంయదివదేత్కన్యాందాస్యామిసువ్రత॥ ౩౭

తస్యవాక్యంసమాకర్ణ్య గోవిందోభగవత్పరః
వృద్ధానామపిబంధూనాం తస్యవాక్యంన్యవేదయత్॥ ౩౮

అహంకాశీంగమిష్యామి హరేరాగమనంప్రతి
మదాగమనపర్యంతం కన్యామన్యోనగృహ్యతే॥ ౩౯

గృహీతయదిచేదస్య బ్రాహ్మణేషు బహిష్కృతిః
ఏవంచోక్త్వా కులపతిం కాశీయాత్రాపరోభవత్ ॥ ౨౪౦

నిర్గత్యస్వపురాద్విప్రః పంథానమభిగమ్యచ
యథాశక్తిప్రయాణైశ్చ కాశీక్షేత్రముపావిశత్ ॥ ౨౪౧

విష్ణుపాదోద్భవాంగంగాం నమస్కృత్యద్విజోత్తమః
నిమజ్జ్యతస్మిన్సలిలే జజాపపరమంజపం॥ ౨౪౨

తతశ్చాత్రిమునింద్రష్ట్వా గంగాయాంలోకసత్కృతం
ప్రణమ్యతస్యపురతః కృతాంజలిపుటోభవత్ ॥ ౨౪౩

తంద్రష్ట్వాభగవానత్రి స్తథ్యమిత్యాహచక్రిణం
తవస్థానంకుతఇతి కిమర్థంగమనంతవ॥ ౨౪౪

ఏవముక్తస్సమునినా స్వస్యాగమనకారణం
యథార్థంకథయామాస హ్యభివాదనపూర్వకం॥ ౨౪౫

తద్వాక్యంమునిరాకర్ణ్య బ్రహ్మపుత్రోమహాతపాః
విస్మయావిష్టమనసా వివర్ణవదనోభవత్ ॥ ౨౪౬

ఏతత్తదాశ్చర్యతమం క్వైషవిప్రఃకురూపవాన్
క్వహరిస్సర్వలోకేశస్సాక్ష్యర్థంక్వగమిష్యతి॥ ౨౪౭

ఇతివాక్యంనవక్తవ్యం భగవాన్భక్తవత్సలః
భక్తస్యపృష్ఠతోభ్యేతి వత్సంగౌరివధావతి॥ ౨౪౮

ఏతావత్కాలపర్యంతం హ్యాషిత స్తస్యసేవయా
నోచేదద్యహరేస్సేవా కథంజీవామితంవినా॥ ౨౪౯

కథంవదామిదౌర్భాగ్యం దేవ్యోమాంత్యజతేధునా
భగవాన్సత్యసంకల్పో వృథాద్యనభవిష్యతి॥ ౨౫౦

గోష్ఠీవనప్రయాణంతు పురాభగవతోదితం
సాక్ష్యర్థంభక్తవర్యస్య తస్యకాలోయమాగతః॥ ౨౫౧

కింకరిష్యేహ్యహంచాద్య కేనవాసుకృతంభవేత్
దయాంవినాహరేరస్య హ్యుపాయోన్యోనిరర్థకః॥ ౨౫౨

ఏవంనిశ్చిత్యమనసా తంవిప్రంబహుమాన్యచ
దేవస్యసన్నిధింగత్వా ప్రణమ్యేదమువాచహ॥ ౨౫౩

సాక్ష్యర్థంత్వాంసమానేతుం గోవిందోద్విజసత్తమః
ఆంధ్రదేశనివాసస్థో హ్యాగతోహ్యద్యకేశవ॥ ౨౫౪

త్వంహిభక్తపరాధీన స్తేనచేత్సహయాస్యసి
దేహత్యాగంకరిష్యామి త్వాంవినానసహేక్షణం॥ ౨౫౫

ఏవముక్తంమునిందృష్ట్వా భగవాన్భక్తవత్సలః
ఆశ్వాస్యకృపయాపీక్షు సంస్పృశ్యేతమువాచహ॥ ౨౫౬

త్వాంకిమర్థంత్యజిష్యామి మునేభక్తనరాగ్రణే
ఆగామినంప్రవక్ష్యామి పురోసంకల్పితంమయా॥ ౨౫౭

అత్రప్రవేశకాలంతు మనుషట్కమభూన్మునే
ఏతావత్కాలపర్యంతం కైవల్యందాస్యతేమయా॥ ౨౫౮

అసంఖ్యాతాజనాశ్చాత్ర హ్యార్యావర్తనివాసినః
మమసందర్శనాచ్చైవ గచ్ఛంతిపరమంపదం॥ ౨౫౯

వింధ్యదక్షిణవాసానాం మోక్షప్రాపణకారణాత్
గోష్ఠీవనంగమిష్యామి సాక్షర్థంచద్విజన్మనః॥ ౨౬౦

అత్రస్థితాజనాస్సర్వే మమసందర్శనేనచ
సర్వపాపవినిర్ముక్తా యాస్యంతిపరమాంగతిం॥ ౨౬౧

ఏవంమోక్షంయాపయిష్యన్ యావదండవినాశనం
స్థిత్వాత్ర తతశ్చాహం గమిష్యేపరమంపదం॥ ౨౬౨

అన్యద్వదామివిప్రేంద్ర శృణుష్వసుసమాధినా
భక్తానాంవాంఛితంశీఘ్రం దదామ్యేతద్వ్రతంమమ॥ ౨౬౩

మాంవిశ్వాస్యద్విజవరో వాత్సల్యంమమవీక్ష్యచ
దూరాత్సమాగతోవిప్రో కథంత్యక్ష్యామితంమునే॥ ౨౬౪

ఏతంత్యక్ష్యామియదిచే త్కీర్తిర్మమకథంభవేత్
ఆశ్రితావాకిముద్దిశ్య చాశ్రయేయుర్హిమామ్మృపే॥ ౨౬౫

సుగుణాల్లభ్యతేకీర్తి స్సుగుణాల్లభ్యతేపరం
ప్రభుత్వంసుగుణాచ్చైవ గుణవంతంసమాశ్రితాః॥ ౨౬౬

త్వాంచైవనజహిష్యామి త్వాంవినానసహేక్షణం
త్వయాసహాగమిష్యేహం త్వమాగచ్ఛమయాసహా॥ ౨౬౭

అనేనైవవిమానేన సదానందేనపాత్రక
అనామతరుభిస్సార్ధం అస్మదుద్యానసంభవైః॥ ౨౬౮

శివేనసార్ధంభక్తేన గమిష్యేమునిసత్తమ
విచారంమాకురుష్వాద్య గచ్ఛసత్వంమదగ్రతః॥ ౨౬౯

తస్యతద్వాక్యమాకర్ణ్య దేవదేవస్యశార్జిణః
ఓమిత్యానమ్యబ్రహ్మర్షి స్సుసంతుష్టిపరోభవత్॥ ౨౭౦

గోవిందస్తుతతోగత్వా దేవదేవస్యమందిరం
ప్రణమ్యగోపురంద్వారి ప్రవిశ్యాస్థానమంటపం॥ ౨౭౧

తస్మిన్మంటపమధ్యేతు పీఠేమణిమయోజ్జ్వలే
కమలేసూర్యసంకాశే దేవదేవందదర్శహ॥ ౨౭౨

చతుర్భుజధరం దేవం సుందరాంగం శుచిస్మితం
దివ్యపీతాంబరధరం పుండరీకాక్షమచ్యుతం॥ ౨౭౩

కిరీటహార కేయూర కుండలాంగదభూషితం
శంఖచక్రగదాపద్మ ధారిణం వనమాలినం॥ ౨౭౪

కౌస్తుభోదరబంధాద్యైర్భూషితం భూషణోత్తమైః
దృష్ట్వాలక్ష్మీధరం దేవం పరమాత్మానమవ్యయం॥ ౨౭౫

అనంతాఖ్యమజం బ్రహ్మ దండవత్ప్రాణమద్భువి
పునఃపునః ప్రణమ్యాథ కృత్వాశిరసిచాంజలిం॥ ౨౭౬

స్తోత్రయామాస తం దేవం గోవిందోద్విజసత్తమః॥ ౨౭౭

గోవిందః —

నమోనమోభగవతే సాక్షిణేపరమాత్మనే
సర్వాత్మనే సర్వలోకేశ నారాయణనమోస్తు తే॥ ౨౭౮

త్వన్ముఖాద్బ్రాహ్మణోజాతాః బాహుభ్యాంజజ్ఞిరేనృపాః
ఊరుభ్యామేవవైశ్యాశ్చ పద్భ్యాంశూద్రాః ప్రజజ్ఞిరే॥ ౨౭౯

మనసశ్చంద్రమాజాతో చక్షుర్భ్యాంజాయతేరవిః
ఇంద్రాగ్నీముఖతోజాతౌ వాయుః ప్రాణాదజాయత॥ ౨౮౦

నాభ్యామాసీదంతరిక్షం శిరసిద్యౌరజాయత
పద్భ్యాంభూమిస్సమభవ ద్దిశశ్శ్రోత్రాత్ప్రజజ్ఞిరే॥ ౨౮౧

లోకాశ్చరాచరాస్సర్వే త్వచ్ఛరీరాదకల్పయన్
త్వమేవపురుషశ్చాసి తమసఃపరమోమహాన్॥ ౨౮౨

త్వమేవమోక్షదశ్చాసి కామదశ్చత్వమేవహి
త్వాంవినానాన్యమార్గస్తు దృశ్యతేకామమోక్షయోః॥ ౨౮౩

ఇతి స్తువంతం గోవిందం దృష్ట్వోవాచ మహేశ్వరః
కృపయా పరయా వీక్ష్య పిబంతమివ చార్భకం॥ ౨౮౪

వరంవృణీష్వ దాస్యామి యత్తేమనసి వాంఛితం
త్వయివాత్సల్యభావాచ్చ దదామ్యాత్మానమేవహి॥ ౨౮౫

ఏతద్వాక్యంహరేః శ్రుత్వా హర్షసంప్లుతలోచనః
గిరాగద్గదయాదేవ మువాచద్విజసత్తమః॥ ౨౮౬

దేవదేవజగన్నాథ శ్రుణువిజ్ఞాపనంమమ
మూర్ఖోఽహంబాలభావోహం అపరాధంక్షమస్వమే॥ ౨౮౭

అజ్ఞానభావాద్దేవేశ సాక్ష్యర్థమహమాగతః
కాంతానిమిత్తంబంధూనాం ప్రతిజ్ఞాచమయాకృతా॥ ౨౮౮

ప్రతిజ్ఞామనుసంవీక్ష్య హ్యానుగచ్ఛస్వమాంప్రతి
బంధూనాంపురతోదేవ సాక్షివాక్యంవదస్వమే॥ ౨౮౯

ఏవంవరంయాచమానం బహుమాన్యద్విజోత్తమం
గమిష్యేపృష్ఠతస్తేహంగచ్ఛస్వమమచాగ్రతః॥ ౨౯౦

అనామతరుభిస్సార్థం విశ్వేశేనద్విజోత్తమ
విమానేనాత్రిణాసార్థం గమిష్యేపృష్ఠతస్తవ॥ ౨౯౧

పృష్ఠావలోకనంవిప్ర మాకురుష్వపథేశుభే
కురుషేయదిచేద్యత్ర తత్రసన్నివసేహ్యాహం॥ ౨౯౨

తత్రస్థానంమమభవే ద్యావదండవినాశనం
స్థిత్వాజనానాంసర్వేషాం మోక్షందాస్యామిసువ్రత॥ ౨౯౩

ఇత్యుక్తంజగదీశంతు పరిక్రమ్యప్రణమ్యచ
అనుజ్ఞాంతేన సంప్రాప్య ప్రయయా స్వపథంప్రతి॥ ౨౯౪

తతో నారాయణో దేవో మునినాచాత్రిణాసహ
సదానంద విమానేనహ్యానామతరుభిస్సహ। ౨౯౫

శివేనవిశ్వపతినాత్రి యానందాదిభి స్తథా
వైనతేయం సమారుహ్య నిర్యయౌజగదీశ్వరః॥ ౨౯౬

తతో బ్రహ్మాదయోదేవావాస్సేంద్రా స్సాగ్ని పురోగమాః
భరద్వాజాదిఋషయో గంధర్వావురత స్తథా। ౨౯౭

తత్రప్రవిశ్య దేవేశంస్తోత్రయా మాసురచ్యుతం
కిరంతః కుసుమాన్యత్ర నిఘ్నంతో దుందుభి స్తథా। ౨౯౮

నృత్యంత్యప్సరసస్సర్వే గంధర్వాశ్చ జగుర్ముదా
నారదోభక్తవర్యశ్చనర్తయంశ్చ జగౌమునిః॥ ౨౯౯

బ్రహ్మాజగత్పతిందృష్ట్వా కోటి మన్మథసుందరం
కోటిసూర్య ప్రతీకాశం కోమలాంగం శుచిస్మితం॥ ౩౦౦

రక్తారవిందసదృశ రక్తపాద తలాంచితం
మయూరకంఠసౌందర్య జంఘాయుగళశోభితం॥ ౩౦౧

కదళీకాండతుల్యాభ్యామూరుభ్యాం సుప్రకాశితం
కరీంద్రశిరసాస్పర్థినితంబేన విభాసితం॥ ౩౦౨

బ్రహ్మాండద్రవ్యనిక్షేపగేహోదర సమన్వితం
వేదండశుండ సదృశబాహుదండసుశోభితం॥ ౩౦౩

వృత్తాగ్రభుజపీనాంసంకంబు బంధురకంధరం
రాకాచంద్రతిరస్కారి ముఖమండలభాసితం॥ ౩౦౪

బింబవిద్రుమసంకాశేనోష్ఠయుగ్మేన రాజితం
ముక్తామణిసమాకీర్ణ దంతపఙ్క్తి సమన్వితం॥ ౩౦౫

తిలపుష్పసమోదార సుందరోన్నతనాసికం
సితాంభోజదళాకారనేత్రయుగ్మ సుశోభితం॥ ౩౦౬

కందర్పచాపవిలసద్భ్రూయుగేన విరాజితం
అష్టమీచంద్రసదృశ నిటలేన సమన్వితం॥ ౩౦౭

శ్రీకారవిలసత్కర్ణ కుండలోజ్వలితాననం
మేరు శృంగాగ్ర సదృశ కిరీటేనవిరాజితం॥ ౩౦౮

శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మసక్త చతుర్భుజం
హారకేయూరకటకై రంగుళీయైశ్చశోభితం॥ ౩౦౯

కౌస్తుభోదరబంధాద్యైర్భూషణైస్సువిభూషితం
దివ్యపీతాంబరధరం కాంచీ గుణవిరాజితం॥ ౩౧౦

కటకైర్నూపురాద్యైశ్చ దివ్యమాల్యోపశోభితం
విమలాద్యష్టశక్తీనాం వీజ్యమానంచ చామరైః॥ ౩౧౧

ఛత్రంధారయతే దేవీనీళాచవ్యజనంతథా ౩౧౨

వక్షస్థలక్ష్మ్యాసహితం దేవదేవం జనార్దనం
పరేశం పరమాత్మానం స్తోత్రయామాసపద్మజః॥ ౩౧౩

బ్రహ్మావాచ. —

నమోనమస్తే శ్రీశాయపూర్ణషాడ్గుణ్యమూర్తయే
పురుషాయా వికారాయ సాక్షిదేవాయతే నమః॥ ౩౧౪

పరేశాయనమస్తుభ్యం పరానందాయతే నమః
సద్రూపాయ నమస్తుభ్యం సాక్షిదేవాయతేనమః॥ ౩౧౫

జగత్స్రష్ట్రే నమస్తుభ్యం బ్రహ్మణే పరమాత్మనే
అరూపాయోరురూపాయ సాక్షిదేవాయతే నమః॥ ౩౧౬

పరాత్పర నివాసాయ భావగమ్యాయ యోగినాం
స్వాభావిక శరీరాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ ౩౧౭

శ్రీవైకుంఠనివాసాయ లక్ష్మీనిలయవక్షసే
సంకల్పిత శరీరాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ ౩౧౮

సత్యాయ సత్యకామాయ పావనాయపరాత్మనే
పంచోపనిషద్రూపాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ ౩౧౯

హృత్పుండరీకవాసాయ పరమాణుస్వరూపిణే
సర్వాంతర్యామినే నిత్యం సాక్షిదేవాయ తేనమః॥ ౩౨౦

శ్రుతిచోరవినాశాయ ప్రళయాబ్ధి విహారిణే
నమోమత్స్యస్వరూపాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ ౩౨౧

అమృతోత్పాదనార్థాయనమో మందరధారిణే
నమస్తే కూర్మరూపాయసాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౨౨

భూమ్యుద్ధరణలీలాయ హిరణ్యాక్షహరాయచ
నమోవరాహరూపాయసాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౨౩

ప్రహ్లాదరక్షణార్థాయ దుష్టరాక్షసహాంత్రిణే
నమో నృసింహరూపాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ ౩౨౪

త్రివిక్రమాయ దేవాయబలిబంధనకారిణే
నమోవామనరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః॥ ౩౨౫

దుష్టక్షత్రవినాశార్థం జమదగ్ని సుతాయచ
నమోభార్గవరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః॥ ౩౨౬

నమోవాలివినాశాయ రావణాసురహాంత్రిణే
రఘురామ స్వరూపాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ ౩౨౭

ప్రలంబాసురనాశాయ నమస్సంకర్షణాయచ
బలభద్ర స్వరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః॥ 3౨౮

దుష్టదైత వినాశాయ కౌరవక్షయకారిణే
నమస్తేకృష్ణరూపాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ 3౨౯

దేవసంరక్షణార్థాయ రాక్షసామరమోహినే
నమస్తే బుద్ధరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః॥ 330

యుగేయుగేకలేరంతే మ్లేచ్ఛసంహారకారిణే
నమస్తే కల్కిరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః 33౧

అత్రేర్మునేర్భావయోగాదవతీర్ణోసి కేశవ
తస్మాత్త్వంభావదేవోసిత్వత్పాదాబ్జం నమామ్యహం॥ 33౨

గోవిందనామభక్తస్య సాక్షిసంవాదకారణాత్
సాక్షినారాయణోసిత్వం శరణంత్వాం ప్రజామ్యహం॥ 333

నమస్తేస్తు నమస్తేస్తు నమస్తేస్తు పునః పునః
భావనారాయణస్వామిన్ పాహిపాహి జగత్ప్రభో॥ 33౪

ఇతి బ్రహ్మవైవర్త పురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే
త్రిపంచాశోధ్యాయః.

శ్రీరామాయనమః.

మహేశ్వర ఉవాచ.—

ఏవం స్తుత్వా దేవదేవం బ్రహ్మలోక పితామహః
అంజలిం ప్రయతః కృత్వాపార్శ్వేభాగేన్యవేశయత్॥ 33౫

తం దృష్ట్వాథగవా౯ దేవో బ్రహ్మాణంచ చతుర్ముఖం
అభ్రగర్జిత గంభీరం వాక్యమేతదువాచహః॥ ౩౩౬

ఎతత్‌క్షేత్రస్య మహాత్మ్యంత్వయాఖలు పురాశ్రుతం
అహమస్మిన్వసిష్యామియావదండవినాశనం॥ ౩౩౭

అస్మిన్గోష్ఠీవనేపుణ్యే పారమాత్మిక నామకే
సందృష్ట్వామాంజనా స్సర్వేయాస్యంతి పరమాంగతిం॥ ౩౩౮

తుంగభద్రా నదీస్నానా న్మమపాదాబ్జ దర్శనాత్
పారమాత్మ్య నివాసాచ్చ పునర్జన్మ నవిద్యతే॥ ౩౩౯

గోష్ఠీవనస్యస్మరణాన్మ న్నామస్మరణాత్తథా
స్మరణాత్తుంగభద్రాయానశ్యేయు స్సర్వపాతకాః॥ ౩౪౦

మహాపాతకినశ్చైవహ్యుపపాతకినోపివా
మమసందర్శనాచ్చైవ యాస్యంతి పరమాంగతిం॥ ౩౪౧

అధికారవశాన్ముక్తిర్దీయతే సర్వదాభువి
అధికారం వినైవాహంమోక్షందాస్యేత్రపుత్రక॥ ౩౪౨

సర్వాధికారిణాంచాపిదాస్యామ్యత్ర పరంపదం
తత్సర్వముక్తిదఇతినామధేయో మమాభవత్॥ ౩౪౩

ఎతన్నామోచ్చారణేన సర్వపాపం ప్రణశ్యతి
భావనాగాయణో నామసాక్షిశబ్దేన సంయుతం॥ ౩౪౪

సకృత్స్మరణమాత్రేణమోక్షందాస్యతి శాశ్వతం
అన్యదేశగతోవాపిహ్యన్యద్వీపగతోపివా॥ ౩౪౫

ఎతన్నామోచ్చారణేన ప్రాప్యతే పరమంపదం
భూమాక్షేత్రాణిపుణ్యానిసంతిమోక్ష కరాణిచ॥ ౩౪౬

తేషాం సందర్శనఫలం క్షేత్రేస్మిన్నేవ లభ్యతే
యానిపుణ్యానితీర్థానిదివిభూమౌ వసంతిచ॥ ౩౪౭

తేషాంస్నానఫలం సర్వం తుంగభద్రాప్రదాస్యతి
యాస్సంతిమూర్తయోలోకేమమమూర్తిత్రయాత్మకాః॥ ౩౪౮

తాసాంసందర్శనఫలం ప్రాప్నుయాన్మమదర్శనే
అన్యక్షేత్రేచనియమాద్యావజ్జీవతపః ఫలం॥ ౩౪౯

అత్రకించిజ్జపేనాపి లభతేనాత్రసంశయః
పుణ్యక్షేత్రే పుణ్యనద్యామశ్వమేధేన యత్ఫలం॥ ౩౫౦

ఏకాజ్యాహుతిమాత్రేణ క్షేత్రేస్మిన్నేవలభ్యతే
కురుక్షేత్రాదిదేశేషు స్వర్ణదానాన్మహీయ్యసః॥ ౩౫౧

అత్రనిష్కప్రమాణేన తత్ఫలంలభతేనరః
అన్యత్రామితవిప్రాణా మన్నదా నేనయత్ఫలం॥ ౩౫౨

అస్మిన్కబళమాత్రేణ లభతేతచ్ఛతాధికం
సర్వేషాంవాపిదానానాం క్షేత్రేస్మిన్నమసన్నిధౌ॥ ౩౫౩

అన్నదానఫలంవక్తుం మమచాపినశక్యతే
మన్ముఖే కబళాన్నంతు యోనివేదయతేనరః॥ ౩౫౪

చరాచరాణిసర్వాణి తేనసంతృప్తిమాప్నుయుః
పారమాత్మ్యనివాసస్య విప్రస్యనరసత్తమః॥ ౩౫౫

కబళాన్నంప్రదద్యాద్యస్సోహమేవనసంశయః
అన్నంపవిత్రంయోదద్యాన్మన్ముఖేపురుషస్సకృత్॥ ౩౫౬

తత్ఫలంతవవక్ష్యామి క్షేత్రేస్మిఞ్ఛ్రుణుపుత్రక
కబళార్ధాచ్ఛివపదం కబళాత్త్వత్పదంలభేత్॥ ౩౫౭

కబళద్వయదానేన మమలోకమవాప్నుయాత్
మోదద్యాత్పురుషాహారం మత్స్వరూపమవాప్యచ॥ 3౫౮

మమప్రియతమోభూత్వా వసిష్యతిమదంతికే
చతుర్విధాన్నం మోదద్యా న్మన్ముఖేపురుషస్సకృత్॥ 3౫౯

తస్యవాక్యానుసారేణ వర్తయిష్యామ్యహంసదా
అన్నమేవ పరం బ్రహ్మ క్షేత్రేస్మిన్మోక్షకారణం॥ 3౬౦

అన్నదానసమందానం నాస్తిసత్యంబ్రవీమితే
నాస్తినాస్తిసమందానం త్రిషులోకేషుపుత్రక॥ 3౬౧

మమార్పితస్యచాన్నస్య కణస్యాపినవిద్యతే
అస్మిన్వైశాఖపౌర్ణమ్యాం మజ్జన్మదివసేశుభే॥ 3౬౨

ఉత్సవం యోహికురుతే ప్రాప్నుయాత్పరమంపదం
మజ్జన్మక్షేవిశాఖాయాం యఃకరోతిమదర్చనం॥ 3౬౩

ఉత్సవంస్నానదానాని లభతేపరమాంగతిం
త్వమపిహ్యాంశభాగేన దేవైశ్చమునిభిస్సహ॥ 3౬౪

మత్సేవాంసతతంకుర్వ న్వసాత్రమమదక్షిణే
చక్రస్వరూపేక్షేత్రేస్మి న్మధ్యభాగేవసామ్యహం॥ 3౬౫

అనంతోగరుడశ్చైవ విష్వక్సేనాదయస్సదా
వసంతిమమసాన్నిధ్యే సర్వతఃపర్యవారయన్॥ 3౬౬

చక్రేనాభ్యాందక్షిణేచ వసత్వంభార్యయాసహ
వామభాగేచ నాభ్యాంతుశంకరోనివసిష్యతి॥ 3౬౭

నాభ్యాంతుపశ్చిమేభాగే హ్యత్రిశ్చనివసత్విహ
తస్మిన్వైపూర్వభాగేచ నారదశ్చేహతిష్ఠతు॥ 3౬౮

చక్రస్యనేమ్యాం ప్రాగ్భాగే ఇంద్రశ్చ ప్రవిశత్విహ
ఆగ్నేయ్యాం హుతభుగ్దేవో దక్షిణేచయమ స్తథా॥ 3౧౯

నైరుత్యాం కోణపశ్చైవ పశ్చిమేయాదసాంపతిః
వాయవ్యాం మాతరిశ్వాచ హ్యుదీచ్యాంతుధనాధిపః॥ 3౨౦

రుద్రస్త్వీశాన్యభాగేతు తిష్ఠత్విహపరంతపః
త్రయస్త్రింశత్కోటిదేవా ఋషయశ్చతపోధనాః॥ 3౨౧

అరాగ్రేష్విహతిష్ఠంతు సర్వేహ్యంశాంశసంభవాః
చక్రస్యపూర్వజ్వాలేషు చతుర్వేదాస్సదావసన్॥ 3౨౨

యామ్యజ్వాలేషుతిష్ఠంతు సర్వశాస్త్రాణిపుత్రక
వసంతుపశ్చాజ్వాలేషు పురాణానిచసర్వశః॥ 3౨3

జ్వాలేషుచోత్తరేభాగే స్మృతయశ్చవసంతుచ
మమభక్తస్సగోవిందః పుత్రపౌత్రైఃపరివృతః॥ 3౨౪

కంచిత్కాలమిహాస్థిత్వా మమసేవాపరాయణః
తతఃకర్మమయం దేహం పరిత్యజ్యద్విజోత్తమః॥ 3౨౫

మమసారూప్యభావేన మత్సమీపేవసిష్యతి
ఏతద్రూపేణదృశ్యేహం ధర్మపూర్ణయుగత్రయే॥ 3౨౬

దివ్యసుందరభావేన దివ్యతేజోమయేనచ
శిలాభావేనసందృశ్యో భవిష్యామికలౌయుగే॥ 3౨౭

తస్మిన్ జ్ఞానవతాంపుంసాం దృశ్యోహందివ్యరూపవాన్
చతుర్యుగేష్వపిహ్యస్మిన్ హ్యేకోదృశ్యేద్విభావతః॥ 3౨౮

జ్ఞానినాంస్వర్ణరూపేణ దారురూపేణకర్మిణాం
భరద్వాజోమునివరో మమపూజాపరోభవేత్॥ 3౨౯

పూజాశాస్త్రాణిసర్వాణి హ్యాత్రిణాపరికల్పయన్
ఎవముక్త్వపద్మయోని హరిణాలోకకర్తృణా॥ ౩౮౦

తస్యాజ్ఞాంశిరసాగృహ్య తదుక్తంకృతవాన్తథా
దేవతాశ్చాపిఋుషయః శ్రుతిస్మృత్యాదయస్తథా॥ ౩౮౧

తత్రతత్రచతిష్ఠంతి హరేరాజ్ఞానురూపతః
పూజాశాస్త్రాణికృతవా నత్రిర్మునివరాగ్రణీః॥ ౩౮౨

మునివర్యోమహాభాగో భరద్వాజోర్చకోభవత్
తతఆగమనంశ్రుత్వా శ్రీశస్యజగదీశతుః॥ ౩౮౩

ఆంధ్రదేశాధిపోరాజా స్వర్ణపుర్యాశ్చనిర్యయా
జనాస్సర్వేసమాయాంతి వింధ్యదక్షిణవాసినః॥ ౩౮౪

హరేరాగమనంశ్రుత్వా తదాగోష్ఠీవనంప్రతి
నిర్గత్యస్వర్ణపుర్యాశ్చ విప్రోగోవిందమాతులః॥ ౩౮౫

కన్యాంగృహీత్వాతనయాం భార్యయాబంధుభిస్సహ
తతస్సత్యవ్రతోరాజా చతురంగబలైర్యుతః॥ ౩౮౬

నానాదేశాగతజనైః పారమాత్మ్యముపావిశత్
ప్రవిశ్యతత్క్షేత్రరాజం గోవిందంద్విజసత్తమం॥ ౩౮౭

ప్రణిపత్యయథాన్యాయ్యం పూజయామాసభూపతిః
త్వత్కారణాద్విజశ్రేష్ఠ భగవాన్జగతాంపతిః॥ ౩౮౮

అస్మద్దేశనివాసోభూత్కృతకృత్యావయంద్విజ
త్వమేవభగవాంశ్చాసి త్వదర్థంహరిరాగతః॥ ౩౮౯

బ్రహ్మాదిదుర్లభోదేవ స్సర్వలోకేశ్వరేశ్వరః
తవభాగ్యమహాంవిప్ర కింబ్రవీమిత్వదగ్రతః॥ ౩౯౦

త్వమేవభక్తవర్యశ్చ త్వమేవద్విజసత్తమః
ఏవముక్త్వాతేనసార్ధం తత్క్షేత్రంమహాదద్భుతం॥ ౩౯౧

చక్రస్వరూపంసందృష్ట్వా దండవత్ప్రాణమద్భువి
క్షేత్రప్రదక్షిణంకృత్వా యోజనద్వయముత్తమం॥ ౩౯౨

చక్రజ్వాలస్థితాన్ దేవాన్ పురాణానిస్మృతీం స్తథా
సర్వశాస్త్రాణిసందృష్ట్వా నమస్కృత్యయథావిధి॥ ౩౯౩

చక్రారాగ్రస్థితాన్దేవాన్ దృష్ట్వా తాన్ప్రణమన్ నృపః
చక్రస్యనేమ్యాంవసతో ఇంద్రాదీన్ లోకపాలకాన్॥ ౩౯౪

ప్రణమ్యస్తుతిభిస్తుత్వా చక్రనాభ్యాంవివేశసః
తస్యాంపూర్వేనారదంచ దక్షిణేచపితామహం॥ ౩౯౫

అత్రించపశ్చిమేభాగే సందదర్శోత్తరేశివం
తాన్ప్రణమ్యచదేవేశాన్ స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౩౯౬

నాభిమధ్యేసదానందం తద్విమానందదర్శహ
తద్విమానస్యమధ్యేతు మాణిక్యస్తంభమంటపే॥ ౩౯౭

పీఠేబాలార్కసంకాశే భావనారాయణంహరిం
దృష్ట్వాప్రణమ్యవిధివత్ స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౩౯౮

తస్మైస్వరాజ్యంసర్వస్వం ప్రదదాన్నృపసత్తమః
నిర్మమీతపురీంతత్ర స్వర్ణప్రాకారతోరణం॥ ౩౯౯

తస్యాఃపరపురీనామ కృతవాన్ హరిరీశ్వరః
సత్యవ్రతస్తదారభ్య తస్మిన్నేవనివేశ్యచ ౪౦౦

నిత్యపూజావిధానంచ తథానిత్యోత్సవానపి
పక్షమాసోత్సవాంశ్చైవ తథావర్షోత్సవానపి॥ ౪౦౧

అత్రిణోక్త ప్రకారేణ కారయామాసభూపతిః
భూపణానిచ గంధాంశ్చ పుష్పాణిసురభీణిచ॥ ౪౦౨

దివ్యవస్త్రాణిసతత మర్పయన్నృపసత్తమః
తతస్సకేశవోవిప్రో గోవిందస్యచమాతులః॥ ౪౦౩

కన్యయాసహితస్తత్ర ప్రవివేశద్విజోత్తమః
జామాతరంతథాదృష్ట్వా సమాలింగ్యససంభ్రమాత్॥ ౪౦౪

హర్షాశ్రునయనోభూత్వా వాక్యమేతదువాచహ
ధన్యోసికృతకృత్యోసి విష్ణుభక్తోసిసువ్రత॥ ౪౦౫

త్వయాతుల్యద్విజఃకశ్చిన్నాస్తిభూతలమధ్యమే
బ్రహ్మాదిదుర్లభోదేవో శ్రుతీనామప్యగోచరః॥ ౪౦౬

తనవాక్యానురూపేణ హ్యత్రచాగతవానహం
అహంవిజ్ఞానరహితస్త్వద్విశేషాన్నలక్షయే॥ ౪౦౭

కురూపమేవపశ్యామి ధిఙ్మేజన్మచజీవితం
జామాతరంచైవముక్త్వా తేనసార్ధంద్విజోత్తమః॥ ౪౦౮

స్నాత్వాచతుంగభద్రాయాం దేవదేవందదర్శసః
ప్రణమ్యవిధివద్దేవం స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౪౦౯

ప్రాంజలిస్సన్ పార్శ్వభాగేపార్ధక్యేనన్యవేశయత్
తతశ్చభగవాన్విప్రం దృష్ట్వానయనముఖేనచ॥ ౪౧౦

కృపాసమన్వితోభూత్వా వాక్యమేతదువాచహ
కాశ్యాంమత్సన్నిధౌపూర్వం కన్యాందత్వా కురూపిణే॥ ౪౧౧

సత్యాతిక్రమణంవత్సకింకరోషిద్విజోత్తమ
ధర్మసందర్శనకరస్త్వేషాం బ్రాహ్మణోత్తమః॥ ౪౧౨

సవిప్రస్సత్యహీనశ్చేత్కంధరోనివసిష్యతి
ఇత్యుక్తే సర్వలోకేశే సవిప్రోభయకంపితః॥ ४०३

ప్రణమ్యదండవద్భూమౌ జగాదజగదీశ్వరం
సాపరాధోస్మిదేవేశ త్వాం మహాంశరణంగతః॥ ४०४

అపరాధం క్షమస్వాద్య శరణాగతవత్సల
కురూపమేవ సంపశ్యన్న సత్యం చోక్తవానహం॥ ४०५

అజ్ఞానభావాద్దేవేశ పాహిమాం కరుణాకర
త్వన్నామోచ్చారణాద్దేవ సర్వపాపం ప్రణశ్యతి॥ ४०६

త్వామేవదృష్టవానస్మిహ్యపరాధం క్వతిష్ఠతి
భక్తవత్సల సర్వజ్ఞశరణాగతరక్షక॥ ४०७

ప్రపన్నస్యచ భక్తస్యహ్యపరాధం క్షమస్వమే
ఏవముక్తేతదావిప్రే భగవాన్భక్తవత్సలః॥ ४०८

సమనుజ్ఞాప్యతం విప్రం కృపయానందదర్శనః
తతోభక్త్యాగ్రగణ్యస్య గోవిందస్య జగత్పతిః॥ ४०९

సుందరత్వం దదౌదేవోసహి సౌందర్యవానభూత్
సత్యవ్రతస్తతోరాజా వివాహార్థం ద్విజన్మనః॥ ४१०

సర్వాలంకార సహితం గృహంశీఘ్రమకారయత్
వివాహ సర్వసంభారాన్ శీఘ్రం సంగృహ్యకేశవ॥ ४११

విభవేన పరార్థ్యేన సర్వబంధుసమన్వితః
శుభక్షేశుభలగ్నేచ స్వగృహోక్త విధానతః॥ ४१२

భరద్వాజేనాత్రిణాచ వివాహమకరోద్ద్విజః
గోవిందోపిద్విజవరస్సురూపాం శుభలక్షణాం॥ ४१३

కన్యాం గృహీత్వాసుగుణాంతథా సంప్రాప్తితోభవత్
గోవిందః కేశవశ్చైవరాజాసత్యవ్రతస్తథా॥ ౪౨౪

సార్వకాలం భగవతః పాదసేవాం ప్రపేదిరే
ఏవమారాధ్యదేవేశం బహుకాలం ద్విజోత్తమా॥ ౪౨౫

కర్మబంధవినిర్ముక్తా ప్రయయుః పరమాంగతిం॥
ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వర ౪౨౬
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే
చతుఃపంచాంశోధ్యాయః.

శ్రీరామచంద్రాయనమః.

పార్వత్యువాచ.—

దేవదేవవిరూపాక్ష శ్రోతుం కౌతూహలంహిమే
అన్నార్పణఫలంతస్య భావనారాయణస్యచ॥

శివః.—

పురాకల్మాషపాదస్తుస్యాయోధ్యాధిపతిర్మహాన్
ఇక్ష్వాకూణాం వరిష్ఠశ్చ వేదవిద్ధర్మసంగ్రహః॥ ౪౨౭

సకదాచిద్వనంగత్వా మృగయాయాం నృపోత్తమః
బహూన్మృగాంస్తదాహత్వా ప్రధావతిమృగేక్వచిత్॥ ౪౨౮

తదావసిష్ఠ పుత్రస్తు శక్తిః పుత్రశతాగ్రణీః
పధితం ప్రత్యభిముఖో నృపతేరగ్రతోభవత్॥ ౪౨౯

తముద్ధతమసౌరాజా మృగయాసక్తచేతసః
పధికింతిష్ఠసిమునేగచ్ఛగచ్ఛేత్యువాచహా॥ ౪౩౦

బ్రహ్మర్షిస్తమువాచాథత్వం హిమాగార్దపక్రమ
వసిష్ఠపుత్రోహంరాజన్ పూజనీయస్త్వయాసదా॥ ౪౩౧

ఏవముక్తం మునిందృష్ట్వా సరాజా క్రోధమూర్ఛితః
మృగాసక్తేనమనసా తాడనంకృతవాన్ఋషిం॥ ౪౩౨

సతదాతాడితస్తేన సహసాక్రోధకంపితః
భజస్వరాక్షసంభావమితితం వ్యాజహారహ॥ ౪౩౩

శాపవాక్యం తదాశ్రుత్వా రాజాదుఃఖ పరాయణః
ప్రణమ్యపాదౌసంగృహ్య ప్రార్థయామాసతంమునిం॥ ౪౩౪

మృగవ్యాజేన మనసాచరితో జ్ఞానవానహం
అపరాధం క్షమస్వాద్యశాపస్యాంతం కురుష్వమే॥ ౪౩౫

ఏవం సంప్రార్థ్యమానంతం సమీక్ష్య మునిపుంగవః
చతుర్వింశతివర్షాణి శాపస్యాంతముపాదిశత్॥ ౪౩౬

తతస్సరాజాధర్మాత్మా రాక్షసంరూపమాశ్రితః
నరమాంసాశనపశ్చచార పృథివీపతిః॥ ౪౩౭

సకదాచిద్వనేతస్మిన్ శక్తిందృష్ట్వా మహామునిం
ఆసురేణచభావేనక్షుధయాచాపిపీడితః॥ ౪౩౮

శీఘ్రంతం పరిగృహ్యాథకృత్వా విగతజీవితం
క్రోధరక్తేక్షణోభూత్వాబభక్ష సుమహాబలః॥ ౪౩౯

తతస్సకాలపర్యాయాద్వసిష్ఠస్య మహాత్మనః
హత్వాపుత్రశతంక్రూరోకుక్షౌ నిక్షిప్తవానభూత్॥ ౪౪౦

తతఃకాలేగతేతస్మిన్ శాపస్యాంతే నృపోత్తమః
స్వకీయ్యం రూపమాస్థాయహ్యయోధ్యాం ప్రవివేశహ॥ ౪౪౧

తం దృష్ట్వాఋషయస్సర్వే వాక్యమూచు స్సుదారుణం
బ్రహ్మహాత్వం నరశ్రేష్ఠనక్షమో రాజ్యపాలనే॥ ౪౪౨

శాపానుభవకాలేచ రాక్షసంభావమాస్థితః
శతపుత్రాన్వసిష్ఠస్య హతవానసిదుష్టతః॥ ౪౪౩

బ్రహ్మహత్యాశతంపాపం ఇదానీంత్వాం సమాప్స్యతి
ప్రాయశ్చిత్తం కురుష్వాద్య యథాశాస్త్రం యథావిధి॥ ౪౪౪

తేషాంవచోనృపశ్శ్రుత్వా బ్రహ్మర్షీణాం మహాత్మనాం
వసిష్ఠం గురుమాగమ్య ప్రణిపత్యేదమబ్రవీత్॥ ౪౪౫

శాపాద్రాక్షసభావేనహ్యజ్ఞానాద్భవతఃప్రభో
పుత్రాణాం హతవానస్మి పశ్చాత్తాపేన దుఃఖితః॥ ౪౪౬

బ్రహ్మఘ్నోస్మి మునిశ్రేష్ఠ శతఘ్నోస్మిహికింపునః
తత్రాపిమునిహంతాహం నిష్కృతిః కావదస్వమే॥ ౪౪౭

త్వమేవశరణం బ్రహ్మన్నిక్ష్వాకూణాం మహాత్మనాం
తత్రాపిహివిశేషేణత్వమేవ శరణంమమ॥ ౪౪౮

వినాత్వాం భగవన్నద్య శతహత్యాకృతస్యచ
మమపాపవరిష్ఠస్య కోవిధాస్యతి నిష్కృతిం॥ ౪౪౯

ఏవముక్తం నృపందృష్ట్వా వసిష్ఠోమునిసత్తమః
చిరంవిచింత్య మనసావాచమేతాముదాహరత్॥ ౪౫౦

నిష్కృతిశ్చైవహత్యాయా దుష్కరం నృపసత్తమ
మునిహత్యా శతస్యత్వం కిం కరిష్యసిభూపతే॥ ౪౫౧

సులభాంతవవక్ష్యామి నిష్కృతిం నృపపుంగవ
సర్వగుహ్యతమంచైతచ్ఛృణుత్వంసు సమాధినా॥ ౪౫౨

సర్వపాపహరంప్రోక్తమన్నం బ్రహ్మమయంపరం
అన్నం ప్రాణమయంచైవహ్యన్నం సర్వస్యజీవనం॥ ౪౫౩

ప్రజానాం మోహమన్నంచ మృత్యుశ్చైవాన్న మేవచ
తస్మాదన్నస్యదానేన సర్వపాపం వినశ్యతి॥ ౪౫౪

భోక్తౄణాంతారతమ్యేనదాతౄణాం పాపనాశనం
తద్వక్ష్యామి నృపశ్రేష్ఠత్వమేకాగ్రమనాశ్శృణు॥ ౪౫౫

చండాలస్యాపియోదద్యాదన్నందేహస్య జీవనం
తస్యపుణ్యవిశేషేణ సూక్ష్మపాపం వినశ్యతి॥ ౪౫౬

శూద్రాణామన్నదానేన లఘుపాపం ప్రణశ్యతి
అన్నేనవైశ్యదత్తేన దురితం మధ్యమంహృతం॥ ౪౫౭

దదాతిచేత్క్షత్రియస్యపాపం నశ్యత్యసత్యజం
అన్నం బ్రాహ్మణమాత్రేతుహింసాదోషోవినశ్యతి॥ ౪౫౮

వేదాధికారిణేదద్యాత్ భ్రూణహత్యావిధూయతే
హరతేస్త్రీఘ్నదోషస్తు సోమయాజీచేద్యది॥ ౪౫౯

దీయతేశ్రోత్రియాయాన్నం స్వర్ణస్తేయంప్రణశ్యతి
బ్రహ్మచారీయదిచేద్దోషంహరతిమద్యజం॥ ౪౬౦

వేదాంతజ్ఞానవాన్ విప్రస్సర్వశాస్త్రవిశారదః
యస్యాన్నంసకృదేవాత్తిహరతే గురుతల్పగం॥ ౪౬౧

వానప్రస్థశ్చయోగీచ యస్యాన్నం గృహ్యతేముదా
తత్క్షణేతస్యపుణ్యేనహరతే గోఘ్నకిల్బిషం॥ ౪౬౨

యతిశ్చైష్ణభక్తశ్చసకృద్యస్యాన్న మత్తిచేత్
నశ్యేద్బ్రహ్మహత్యాఘం సత్యమేవనసంశయః॥ ౪౬౩

సర్వదేవమయోవిష్ణు ర్యస్యాన్నం చరతే యది
మునిహత్యా కృతాఘంతు హరత్యేవ తదా నృప॥ ౪౬౪

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన విష్ణోరన్నంసమర్పయ
తేననశ్యత్యఘంసర్వం మునిహత్యాకృతంతవ॥ ౪౬౫

కథంకృష్ణోతిభగవాన్ మమాన్నంమునిపుంగవ
తపసాయదిగృహ్ణాతి బహుకాలంభవిష్యతి॥ ౪౬౬

యదిదాస్యామ్యహంచాన్న మర్చాయాంమృషిసత్తమ
దృష్టిగ్రహణమేవాత్ర నభవేద్భోజనంహరేః॥ ౪౬౭

ఎవముక్తేతునృపతావ బ్రవీన్మునిపుంగవః
రహస్యంతవవక్ష్యామి శృణుభూపవచోమమ॥ ౪౬౮

ప్రాకృతాండమిదంప్రోక్తం పంచభూతమయంనృప
అప్రాకృతోహరేర్లోకో వైకుంఠంపరమంమహత్॥ ౪౬౯

జిహ్వాగ్రహణమేవాత్ర ప్రాకృతానాంనృణాంభువి
శరీరపోషణార్థంతు పురాభగవతాకృతం॥ ౪౭౦

వైకుంఠవాసినాంరాజన్ దృష్టిగ్రహణమేవచ
సుఖానుభవసిద్ధ్యర్థం దేవేనపరికల్పితం॥ ౪౭౧

జిహ్వాయాయద్గృహీతవ్యం తద్దృష్ట్వాపరిగృహ్యతే
యాభవేజ్జిహ్వయాతృప్తి ర్దృష్ట్వాచాపిహిసాభవేత్॥ ౪౭౨

ఏకస్యైకస్యేంద్రియస్య సర్వేంద్రియగుణాస్థితాః
తస్మాదప్రాకృతమయా దేహావైకుంఠవాసినాం ౪౭౩

వైకుంఠస్యప్రభోర్మూర్తి రర్చాయామేవతిష్ఠతి
అర్చాయాశ్చహరేశ్చాపి భేదలేశోనవిద్యతే॥ ౪౭౪

అర్చాయాంతుమహాస్థిత్వా సర్వేషాంమోక్షహేతవే
జనైశ్చపూజాంసంగృహ్య తేషాంమోక్షంప్రదాస్యతి॥ ౪౭౫

అస్తిగుహ్యతమంభూమా కించిద్వక్ష్యామితచ్ఛృణు
అన్నార్పణంభగవతస్సాక్షాత్కారేణతిష్ఠతి ౪౭౬

స్థిత్వాపూజాదికంసర్వం ప్రత్యేకఃపరిసమర్పితం
సాక్షాత్కారేణసంగృహ్య సర్వేషాంమోక్షమిచ్ఛతాం॥ ౪౭౭

త్వమాశుగత్వాతత్క్షేత్రం దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః
అన్నంసమర్పయవిభో శతవారంజగత్పతే॥ ౪౭౮

ఏవముక్తోవసిష్ఠేన ప్రణమ్యనృపసత్తమః
మునినాసహ తేనైవ యాత్రాయాభిముఖోఽభవత్॥ ౪౭౯

మంత్రిభిఃసహితోరాజా బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః
రథైర్గజైఃపదాత్యశ్వైః ధనైశ్చసుసుహృజ్జనైః॥ ౪౮౦

ఆంధ్రదేశస్యపంథానం గత్వాబహుతిథాగతే
గోదావరీంవృద్ధగంగాం దదర్శపృథివీపతిః॥ ౪౮౧

తత్రస్నాత్వాచఋషిభిః సంతర్ప్యపితృదేవతాః
నృసింహందర్శయామాస ధర్మపుర్యాంనృపోత్తమః॥ ౪౮౨

ప్రణమ్యస్తుతిభిస్తుత్వా నృహరింభక్తవత్సలం
కృత్వాదానానిబహుశస్త్రిరాత్రంసముపావిశత్॥ ౪౮3

తతఃకృష్ణానదీంగత్వా స్నానంకృత్వాయథావిధి
మంగళాద్రిన్నృసింహంతం పూజయామాసభక్తితః॥ ౪౮౪

పారమాత్మ్యంతతోగత్వా ప్రణమ్యక్షేత్రముత్తమం
క్షేత్రప్రదక్షిణంకృత్వా తుంగభద్రాంసమావిశత్॥ ౪౮౫

తస్యాందేవస్యపురతః పుణ్యేబ్రహ్మసరస్తటే
స్నానంకృత్వాయథాన్యాయం మునిభిర్బ్రహ్మవాదిభిః॥ ౪౮౬

ధేనూరసంఖ్యాఃదత్వాథ బ్రాహ్మణేభ్యోన్నపాత్రకైః॥
కృతవాన్ సర్వదానాని భూసురాణాంమహాయశాః॥ ౪౮౭

గోష్ఠీవననివాసానాం బ్రాహ్మణానాం మహాత్మనాం
దద్యాద్ధిరణ్య మమితంగావశ్చాపి సహస్రశః॥ ౪౮౮

తతోవసిష్ఠమునినాసహితో బ్రహ్మవాదినా
చక్రాకారంచ తత్క్షేత్రం దదర్శ నరపుంగవః॥ ౪౮౯

తత్రతత్రస్థితాన్ దేవాన్ పరిక్రమ్య ప్రణమ్యచ
బ్రహ్మాణంచ నమస్కృత్య శంకరంలోకశంకరం॥ ౪౯౦

ప్రణమ్యస్తుతిభిస్తుత్వా నారదం చాత్రిమేవచ
చక్రమధ్యం ప్రవిశ్యాథ దివ్యం మణిమయోజ్వలం॥ ౪౯౧

విమానం పరమోదారం సదానందందదర్శహ
సదానందం ప్రణమ్యాథ ప్రవిష్టోమండపోత్తమే॥ ౪౯౨

రాజ్ఞఃకల్మాషపాదస్యహ్యాదృశ్యోభూజ్జనార్దనః
వసిష్ఠాదిమునీనాంచ సర్వేషామపిమంత్రిణాం॥ ౪౯౩

దృశ్యోభూజ్జగతామీశో భావనారాయణో హరిః
దేవదేవేహ్యదృశ్యేతు విషణ్ణో నృపతిర్గురుం॥ ౪౯౪

ప్రణమ్య పృష్టవాన్ హేతుమదృశ్యంతే జగత్పతే
వసిష్ఠోపి సమాశ్వాస్యరాజానం మునిపుంగవః॥ ౪౯౫

కారణం చాదిదేశాసు మునిహత్యా నిమిత్తజం
రాజాచ దుఃఖితోభూత్వా తుంగభద్రానదీతటే॥ ౪౯౬

కృత్వానివేశం తత్తీరేచాన్నదాన పరోభవత్
సత్రశాలాః కల్పయిత్వా తుంగభద్రాతటేశుభే॥ ౪౯౭

అన్నం బహువిధంకృత్వా పాచకైర్ని పుణైశ్శుభైః
భోజ్యాని శతసంఖ్యాని భక్ష్యంచాపి తథాశతం॥ ౪౯౮

లేహ్యాంచ శతసంఖ్యాకం చోష్యంచైవ తథాశతం
ఏవంకృత్వా ప్రతిదినం బ్రాహ్మణానాం మహాత్మనాం॥ ౪౯౯

క్షత్రియాణాంచ వైశ్యానాం శూద్రాణాం సమ్యగాదరయత్
బాలవృద్ధజడాంధానాం పంగూనామపి భూపతిః॥ ౫౦౦

సర్వేషాం దత్తవానన్నం యస్యయస్య యధేప్సితం
ఏవం సంవత్సరందత్వా సర్వేషా మన్నముత్తమం॥ ౫౦౧

అధికారంక్వచిత్ప్రాప్య వసిష్ఠమిద మబ్రవీత్
పురోహితస్య నృపతేర్భవదోనాస్తిత్రిశూయతే॥ ౫౦౨

తస్మాన్మదర్థం దేవర్షే త్వమేవాన్నం సమర్పయ
తచ్ఛ్రుత్వా నృపతేర్వాక్యం వసిష్ఠో బ్రహ్మణస్సుతః॥ ౫౦౩

హ్యాకరో న్నియమంతస్మిన్ హరేరన్న సమర్పణే
అన్నంబహువిధం కృత్వా చతుర్భేద సమన్వితం॥ ౫౦౪

పవిత్రం పరమంతస్మిన్న సంఖ్యం బహుకల్పితం
భరద్వాజేన సహితోహ్యత్రిణాచ మహర్షిణా॥ ౫౧౫

దివ్యైర్వస్త్రైర్భూషణైశ్చ గంధపుష్పైర్మనోహరైః
సర్వోపచారైః సంపూజ్య ధూపదీపాదభిస్తథా॥ ౫౦౬

అన్నం సమర్పయామాస వసిష్ఠో ఋషిపుంగవః
ఏవం ప్రతిదినందేవ మభ్యర్చ్య మునిసత్తమః॥ ౫౦౭

దినానిశతసంఖ్యాని హరేరన్నంసమార్పయత్
ఎవమన్నంమునివరా ద్రుహీంతేజగదీశ్వరే॥ ౫౦౮

రాజ్ఞఃకల్మాషపాదస్య హత్యాఃసర్వాపినాశితాః
ఏకైకస్యదినస్యాపి ఏకహత్యావినస్యతి॥ ౫౦౯

దివసానాంశతాంతేతు పవిత్రోభూన్నృపోత్తమః
తతఃకల్మాషపాదస్య దేవదేవోజనార్దనః॥ ౫౧౦

దృశ్యోభూన్మంటపేతస్మిన్ సహస్రార్కసమప్రభః
దివ్యభూషణభూషాంగో కోటిమన్మథసుందరః॥ ౫౧౧

దివ్యపీతాంబరధరో దివ్యచందనశోభితః
శ్రీవత్సకౌస్తుభధరో వనమాలావిభూషితః॥ ౫౧౨

శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మసక్తచతుర్భుజః
తందృష్ట్వాజగతామీశం ప్రణమ్యచపునఃపునః॥ ౫౧౩

కృతాంజలిపుటోభూత్వా తుష్టావమధుసూదనం
తేనసంతుష్టవాన్భూత్వా భావనారాయణోహరిః॥ ౫౧౪

స్నేహేననృపతిందృష్ట్వా వాక్యమేతదువాచహ
సంతుష్టోస్మినృపశ్రేష్ఠ శతవారాన్నదానతః॥ ౫౧౫

బ్రహ్మహత్యాశతంపాపం సమ్యఙ్నష్టమభూత్తవ
త్వద్భక్త్యాపరయాసమ్య క్తుష్టోస్మినృపపుంగవ॥ ౫౧౬

త్వద్వంశేరామరూపేణ హ్యవతీర్ణోభవామ్యహం
యజ్ఞైర్యజస్వమాంరాజన్ సతతంమన్మనాభవ॥ ౫౧౭

రాజ్యంధర్మేణరక్షస్వ కురుమత్పూజనంసదా
తతశ్చతవదేహాంతే మత్పదేనివసిష్యసి॥ ౫౧౮

పునరావృత్తిరహితే శాశ్వతేపరమేశుభే
ఎవముక్తేభగవతి ప్రణమ్యచపునఃపునః॥ ౫౯

అనుజ్ఞాం తేనసంప్రాప్య రాజాపునరగాత్పురీం॥ ౬౦

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమహాత్మ్యే పంచ
పంచాశోధ్యాయః॥

శ్రీరామాయనమః

పార్వత్యువాచ—

భగవన్ తుంగభద్రాయా మాహాత్మ్యమఘనాశనం
తత్రాగతించోద్భవంచ శ్రోతుమిచ్ఛామిహేప్రభో॥ ౬౧

శివః—

పురాహిమవతశ్శృంగే భగవాన్ భక్తవత్సలః
ఆవయోర్భక్తయోదేవి వివాహార్థముపావిశత్॥ ౬౨

దేవాశ్చఋషయస్సర్వే బ్రహ్మలోకపితామహాః
సర్వలోకనివాసాశ్చ హిమవంతముపాగమన్॥ ౬౩

తేషాంభారేణసర్వేషాం భూమిర్విశ్వంభరాతథా
తత్రప్రవిశ్యపాతాళం దక్షిణేద్యాం సమాశ్రితా॥ ౬౪

తదాబ్రహ్మాదయోదేవా సమాలోచ్యపరస్పరం
సర్వేషామపిచాస్మాకం గరిష్ఠఃకోభవిష్యతి॥ ౬౫

అగస్త్యఇతినిశ్చిత్య సంప్రార్థ్య మునిపుంగవం
దక్షిణంగచ్ఛవిప్రేంద్ర విష్ణుమేతన్ని వారయ॥ ౧౨౬

ఇత్యుక్తేషుచదేవేషు దక్షిణెజలశూన్యతాం
జ్ఞాత్వాగస్త్యోమహాబుద్ధి రస్మాకంమునిపుంగవః॥ ౧౨౭

వివాహసందర్శనార్థేన వాక్యమేవంహ్యువాచతాన్
సలిలానయనార్థంతు శిష్యోనాస్తిసురేశ్వరాః॥ ౧౨౮

గచ్ఛామిహ్యస్తిచేచ్ఛిష్యో సమయేజలదాయకః
ఏవముక్తేమునివరే విష్ణుర్జ్ఞానవిదాంవరః॥ ౧౨౯

ఆవయోశ్చవివాహార్థం భక్తయోర్భక్తవత్సలః
అగస్త్యమూచేదేవేశః శిష్యందాస్యామ్యహంతవ॥ ౧౩౦

గచ్ఛస్వదక్షిణదిశం సజగామమునీశ్వరః
గతేమునివరేపశ్చా జ్జగతాంపతిరచ్యుతః॥ ౧౩౧

శిష్యరూపంస్వయంప్రాప్య హ్యన్వగచ్ఛన్మునీశ్వరం
తత్రోగోదావరీంతీర్త్వా హ్యగస్త్యోభగవాన్ఋషిః॥ ౧౩౨

సహ్యపర్వతమాసాద్య జలార్థంశిష్యమబ్రవీత్
శీఘ్రరూపోజగన్నాథో సహ్యమారుహ్యశీఘ్రగః॥ ౧౩౩

తస్మిన్పద్మాసనోభూత్వా స్వకీయంధ్యానమావిశత్
ధ్యానయోగగతేదేవే సర్వదేవమయేహరౌ॥ ౧౩౪

దేహేకృష్ణానదీజాతా వేణ్యాంవేణీహ్యజాయత
బాహుభ్యాంచైవజజాతే తుంగాభద్రాచపార్వతీ॥ ౧౩౫

దేహజాతానదీఃదృష్ట్వా ప్రాహవాక్యంజగత్పతిః
జలశూన్యాయత్రభూమిస్తత్రతత్రప్రవిశ్యధా॥ ౧౩౬

ఏవముక్త్వాహరానద్యః మరుభూమీః ప్రవిశ్యచ
ఏకాచకృష్ణావేణ్యాచ ఏకాసీద్బాహుజేడభే॥ ౧౩౭

బహుదూరంతధాగత్వా తతః శ్రీశైలపశ్చిమే
ఉభేచసంగమంకృత్వా సరాఃకృష్ణాహ్వాభూత్తధా॥ ౧౩౮

తతః శ్రీశైలమాగమ్య మార్గాన్నాశాత్పరిభ్రమన్
సాకృష్ణాబహుదేశాంశ్చ కరోతిచజలప్లుతాన్॥ ౧౩౯

తదావిష్ణుజగన్నాథో శ్రీశైలంమన్నికేతనం
చక్రేణాభ్యహనత్క్రుద్ధో త్రిధాసానిగతాహ్యాభూత్॥ ౧౪౦

తతస్సముద్రగమనం విచింత్యకృతనిశ్చయా
విహాయకృష్ణాంవేణీంచ తుంగభద్రాహ్యుపాక్రమత్॥ ౧౪౧

తతోగోష్ఠీవనంగత్వా సరసిబ్రహ్మణస్తదా
ప్రవిశ్యతస్మాన్నిర్గమ్య పశ్చావిశత్పూర్వవారిధిం॥ ౧౪౨

కృష్ణవేణీతదాక్రుద్ధా తుంగభద్రామువాచహా
బహుదూరంమయిస్థిత్వా కిమిదానీమపాస్యసే॥ ౧౪౩

మయావిరహితాస్వల్పా జలశూన్యాభవిష్యసి
త్వయిస్థితంపవిత్రంచ జలమంతర్గతంభవేత్॥ ౧౪౪

ఏవంప్రాప్యతయాశాపం తుంగభద్రామహానదీ
పారమాత్మేచతపసా దేవదేవమతోషయత్॥ ౧౪౫

తపసాతేనసంతుష్టో భగవాన్భూతభావనః
పురతస్తుంగభద్రాయా స్సాన్నిధ్యమకరోద్విభుః॥ ౧౪౬

తందృష్ట్వాజగతామీశం పరిక్రమ్యప్రణమ్యచ
కృతాంజలిపుటాభూత్వా వాక్యమేతదువాచహ॥ ౧౪౭

స్వల్పాస్మిజలశూన్యా స్మికృష్ణాశాపేన కేశవ
ఆధిక్యంసర్వతీర్థానాం దేహిమేమధుసూదన॥ ౧౪౮

ఏవముక్తాంతుంగభద్రాం సంభావ్యజగదీశ్వరః
విచారంమాకురుష్వాద్య సర్వాధిక్యందదామితే॥ ౧౪౯

మత్పాదజనితాగంగా కృష్ణామద్దేహసంభవా
త్వంహిమద్బాహుజనితా తస్మాత్త్వమధికాభవ ౧౫౦

కావేరీతుంగభద్రాచ కృష్ణవేణీచగౌతమీ
భాగీరథీతివిఖ్యాతాః పంచగంగాఃప్రకీర్తితాః॥ ౧౫౧

తాసుత్వంపంచగంగా సుహ్యాన్నతాభద్రదాయినీ
తస్మాత్త్వన్నామధేయంతు తుంగభద్రేతికీర్తితా॥ ౧౫౨

అన్యస్మిన్నండకుహరే పూర్వంచవిలయంగతే
తత్రస్థానాంచతీర్థానాం కోటిమాదాయశీఘ్రతః॥ ౧౫౩

స్పర్శమాత్రాన్మోక్షదాని సర్వపాపహరాణిచ
ఆదికూర్మేచమద్రూపే తానినిక్షిప్తవానహం ౧౫౪

ఇదానీంతానిసంగృహ్య త్వత్కుక్షౌనిక్షిపేహ్యహం
తేనసర్వాధికాభూత్వా భవిష్యసిహిమోక్షదా॥ ౧౫౫

స్థిత్వాత్వదంతరేతాని కించిత్క్షనమాత్రతః
ప్రకాశ్యదివ్యసలిలాః స్పృష్టమాత్రాత్పరందదుః॥ ౧౫౬

ఏవందత్వావరంతస్యై పాతాళంచప్రవిశ్యసః
కూర్మదేవంసమాగమ్య తానితీర్థానిచాహరత్॥ ౧౫౭

గృహీత్వాపునరాగమ్య పారమాత్మ్యమనుత్తమం
కుక్షౌతుతుంగభద్రాయాః కోటితీర్థాన్యనిక్షిపత్॥ ౧౫౮

నిక్షిప్యపురవప్యాహ తుంగభద్రాంజనార్దనః
అత్రమత్పురతోదేవో బ్రహ్మలోకపితామహః॥ ౫౫౯

స్వహస్తకమలైఃపూర్వం సరఃకృత్వాచతుస్సమం
బహిరావరణంతీర్థం స్వయమత్రసమాక్షిపత్॥ ౫౬౦

తిస్రఃకోట్యర్ధకోటీని హ్యస్మిన్నండేస్థితానిచ
తానితీర్థానిసర్వాణి హ్యానీయ్యచతుర్ముఖః॥ ౫౬౧

కోటితీర్థానిపూర్వేచ మధ్యమేచతథావిధం
పశ్చిమేకోటితీర్థాని యామ్యేచార్ధంవినిక్షిపత్॥ ౫౬౨

సాగరాన్సప్తచానీయ్య హ్యంశేతత్రప్రవిశ్యథ
ఇత్యుక్త్వామధ్యమేదేశే క్షీరాబ్ధింప్రవివేశహ ౫౬౩

లవణాబ్ధించనైరుత్యాం వాయువ్యామిక్షుసాగరం
సురోదధించోత్తరేతు ఈశాన్యాంఘృతసాగరం॥ ౫౬౪

శుద్ధోదకంచసర్వత్ర హ్యాగ్నేయాందధిసాగరం
ఏవంనిక్షిప్యమత్పుత్రో తీర్థంచక్రేసుదుర్లభం॥ ౫౬౫

ప్రవిశ్యసిత్వంతస్మింశ్చ యువయోస్సంగమంమహత్
అత్రతీర్థంపవిత్రంచ మహాపాతకనాశనం॥ ౫౬౬

చక్రస్యరూపేక్షేత్రేస్మిన్ చక్రనాభ్యాంస్థితోహ్యసి
తస్మాత్త్వయోస్సంగమాచ్చ శ్రేష్ఠోభవతపోధనే॥ ౫౬౭

అత్రత్రియోగేస్నానేతు యేవగాహ్యంతిమానవాః
సద్యోముక్తింసమాయాంతి సత్యమేతన్నసంశయః॥ ౫౬౮

వైశాఖమాసేసంపూర్ణమ్యాం విశాఖాయాంచయోనరః
స్నానంకృత్వావిశుద్ధ్యేత బ్రహ్మహత్యాదిపాతకైః॥ ౫౬౯

సద్యశ్శరీరంసంత్యజ్య మత్సారూప్యమవాప్యచ
మత్పదంపరమంగత్వా మోదమేతిసదామయా॥ ౧౭౦

తర్పణంకురుతేయస్తు పితౄణాంతజ్జలైశ్శుభైః
పితరస్తేసమాసాద్య మోదంతేమత్పదంశుభం॥ ౧౭౧

శ్రాద్ధంచకురుతేయస్తు త్వత్తీరేసుసమాహితః
తదక్షయంపితౄణాంతు మమలోకంగమిష్యతి॥ ౧౭౨

దానంజపంచహోమంచ యత్కించిత్త్వయికుర్వతే
తత్కోటిగుణితంభూత్వా మత్పదంనినయిష్యసి॥ ౧౭౩

త్వత్తీర్థవిప్రుషాంశేన సర్వతీర్థఫలంలభేత్ ౧౭౪
తవసంస్మరణాదేవ సర్వపాపంప్రణశ్యతి॥

త్వత్తీరకృతధర్మాణాం విధిహీనంభవేద్యది
అనవాప్యైవతందోషం కర్మసిద్ధిర్భవిష్యతి॥ ౧౭౫

త్వత్తీరేకురుతేయజ్ఞం యత్కించిదపియోద్విజః
అశ్వమేధసహస్రస్య ఫలంప్రాప్నోత్యసంశయః॥ ౧౭౬

త్వత్తటేస్థాపయేద్వృక్ష మేకమేవహియోనరః
సహస్రవనకర్తౄణాం ఫలంప్రాప్నోత్యసంశయః॥ ౧౭౭

అశ్వత్థంతులసీంవాపి యస్స్థాపయతిమానవః
విముచ్యసర్వపాపేభ్యో మమలోకంసగచ్ఛతి॥ ౧౭౮

వైశాఖశుక్లపౌర్ణమ్యాం విశాఖాయాంచభూతలే
స్థితానియానితీర్థాని త్వయిస్థిత్వాసమాహితాః॥ ౧౭౯

విముక్త్వామాంచసంసేవ్యం స్వస్థానానిప్రయాంతుతే
తీర్థానాంసంగమేకాలే మానవానాంవిశేషతః ౧౮౦

త్వద్దర్శనాల్లభేన్ముక్తిం స్పర్శనాన్మమసన్నిధిం
స్నానాచ్చమమసారూప్యం పానాత్సాయుజ్యమాప్నుయాత్॥

ఏవందత్వావరందేవో భగవాన్భక్తవత్సలః
సర్వదేవైస్తూయమానో స్వయమంతర్దధేహరిః ౫౮౨

తదాప్రభృతితత్తీర్థే యేస్నాస్యంతిహిమానకాః
సద్యస్సారూప్యభావేన విష్ణులోకంవ్రజంతితే॥ ౫౮౩

మృగాశ్చపక్షిణశ్చైవ క్రిమయఃకీటకాస్తథా
తత్తీర్థంతృషయాపీత్వా గచ్ఛంతేపరమంపదం ౫౮౪

ఏవంజనేషునద్యేషు గతేషుపరమాంగతిం
భూమాజనపదాస్సర్వే జనశూన్యాస్తథాభవన్॥ ౫౮౫

తదాబ్రహ్మాదయోదేవాః సమాలోచ్య పరస్పరం
శ్రీపతిం శరణం జగ్ముర్దేవదేవం మహేశ్వరం॥ ౫౮౬

ప్రణామం దండవత్కృత్వా స్తుత్వా స్తుతిభిరుత్తమైః
తేనసంభావితాదేవాః వాచమూచుర్జనార్దనం॥ ౫౮౭

త్వత్ప్రసాదాద్దేవదేవ తుంగభద్రా మహానదీ
స్వతీర్థాత్సర్వభూతానాం సద్యోమోక్షంప్రదాస్యతి॥ ౫౮౮

ఏవంచేచ్ఛీఘ్రకాలేన భూమాజీవాన్నదృశ్యతే
తస్మాద్దేహాంతసమయే సద్యోముక్తిం విహాయచ॥ ౫౮౯

మోక్షందదాతు దేహాంతే హరేరాజ్ఞానురూపతః
ఈదృశం తుంగభద్రాయా మహాత్మ్యమఘనాశనం॥ ౫౯౦

కిమన్యచ్ఛ్రోతుకామాసితద్వదస్వ వరాననే॥ ౫౯౧
ఇతి శ్రీమద్బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
గోక్షేత్రవన మాహాత్మ్యే షట్పంచాశోధ్యాయః

శ్రీరామాయనమః.

పార్వత్యువాచ.—

మాహాత్మ్యం తుంగభద్రాయా స్త్వ న్ముఖాం భోజనిస్సృతం
శ్రుతం మయానందకరం కృతార్థాస్మిసురేశ్వర॥ ౯౨

అన్యదిచ్ఛామిదేవేశ తస్మిన్గోష్ఠీవనేశుభే
చక్రాకారం కథంచాసీ త్తత్క్షేత్రం తద్వదస్వమే॥ ౯3

శివః—

సృష్ట్వాదౌపంచతత్త్వానిపురాభూమ్యాదయః ప్రియే
బ్రహ్మణా సంకల్పితాశ్చ బభూవుస్సృష్టిహేతవే ౯౪

ఆదేశం బ్రహ్మణోజ్ఞాత్వా సమాలోచ్య పరస్పరం
భవేమయది సృష్ట్యర్థం దూరగాః పరమాత్మనః॥ ౯౫

సృజనంచ శరీరేణ వియోగం తేన చైవహి
కర్తవ్యం ప్రత్యహంచైత ద్విష్ణుసేవా నవిద్యతే॥ ౯౬

సృష్ట్యాం బుద్ధిర్యది భవేదనురాగోభివర్ధతే
జ్ఞానంచ నష్టంభవతి తదాత్మా దూరగోభవేత్॥ ౯౭

తస్మాద్వయం దేవ దేవం తపసాభ క్తవత్సలం
ఆరాధయామ శ్రీవిష్ణుం పరమాత్మా నమచ్యుతం॥ ౯౮

ఎవం మనసినిశ్చిత్య తత్క్షేత్రే పారమాత్మికే
అష్టాక్షరేణ మంత్రేణ తపశ్చక్రుస్సుదారుణం॥ ౯౯

తతశ్చతుర్ముఖో బ్రహ్మాజ్ఞాత్వా తేషాం మనోరథం
గోష్ఠీవనం సమాసాద్యాస్తు తవాన్ హరిమవ్యయం॥ ౧౦౦

స్తువతి బ్రహ్మణితదా దేవ దేవదేవో జనార్దనః
దివ్యభూషణ భూషాంగో బ్రహ్మణః పురతోభ్యగాత్॥ ౧౦౧

తం దృష్ట్వా జగత్స్వామీశం బ్రహ్మాలోక పితామహః
దండవత్ప్రణిపత్యాహ కృత్వా శిరసిచాంజలిం॥ ౬౦౨

భూమ్యాదయోత్ర దేవేశ తపః కుర్వంతి సంతతం
కిం కరిష్యామ్యహం సృష్టింవినాతాభిర్జగత్పతే॥ ౬౦౩

ఏవముక్తే పద్మయోనావచ్యుతో భగవాన్హరిః
బ్రహ్మణాసహ భూతానాం పురతస్సమదృశ్యత॥ ౬౦౪

తం సర్వలోక కర్తారం కోటిసూర్య ప్రకాశకం
కిరీటకుండలధరం దివ్యమాల్యోప శోభితం॥ ౬౦౫

దివ్యపీతాంబరధరం దివ్యచందన లేపితం
పీనవక్షస్థలావాసలక్ష్మ్యాచ పరిశోభితం॥ ౬౦౬

శ్రీవత్సకౌస్తుభధరం ముక్తాహారైర్విరాజితం
కాంచీగుణేన మహతా కటిసూత్రైరలంకృతం॥ ౬౦౭

కంకణైరంగుళిముద్రైశ్చ కేయూరైరంగదైస్సదా
నూపురైః కటకైరన్యైర్భూషణైస్సువిభూషితం॥ ౬౦౮

అనంత విహగాధీశ సేనాన్యాద్యైస్సుసేవితం
విమలాద్యష్టశక్తీనాం వీజ్యమానంచ చామరైః॥ ౬౦౯

దృష్ట్వా భూమ్యాదయస్సర్వే ప్రణమ్యచ పునఃపునః
పరిక్రమ్య పరిక్రమ్యచాంజలిం సరిగృహ్యాచ॥ ౬౧౦

స్తోత్రంచక్రుస్తదాదేవం వాక్యైరనుపమైశ్శుభైః
భూమ్యాదయః॥ జితం తేసర్వదేవేశ హృషీకేశ నమోస్తుతే॥ ౬౧౧

జితం తే పద్మపత్రాక్ష జితం తే భక్తవత్సల
జితం తే సర్వపాపఘ్న సర్వాత్మా ధనమోస్తుతే॥ ౬౧౨

జితం తే సర్వభూతాత్మన్ జితం తే సర్వగావ్యయ
జితం సర్వశరీరిన్ తే పరమాత్మన్నమోస్తుతే॥ ౬-౧౩

త్వయిసంజాయతే బ్రహ్మత్వయి రుద్రోహ్యాజాయత
ప్రజాపతి స్త్వ యితదాహ్యాజాయత జగత్పతే॥ ౬-౧౪

త్వత్తస్సంజాయతే ఇంద్రోహ్యాదిత్యాః త్వయిజజ్ఞిరే
రుద్రాశ్చ సర్వఛందాంసి జాయంతేవసవ స్త్వయి॥ ౬-౧౫

ఉత్పద్యం తేత్వయా సర్వే ప్రవర్ధంతేత్వయా సదా
ప్రలియ్యం తేత్వయా సర్వే తత్కాలేతు జనార్దన॥ ౬-౧౬

బ్రహ్మాసిత్వం శివోసిత్వం పురుషోసి జగత్పతే
దిశః పురందరశ్చైవహ్య ధశ్చత్వమసిప్రభో॥ ౬-౧౭

ఊర్ధ్వాశ్చాధశ్చకాలశ్చ సర్వంచేదం త్వమేవహి
త్వమేవభూతం భవ్యంచ నిష్కళంకో నిరంజనః॥ ౬-౧౮

నిర్వికల్పో నిరాఖ్యాత శ్శుద్ధఏక స్త్వమేవహి
నద్వితియోస్త్యేతదండే త్వత్తో నారాయణాద్వినా॥ ౬-౧౯

నమో వాత్సల్య శీలాయభక్తాభీష్ట ప్రదాయినే
ప్రసన్న పారిజాతాయ ప్రసన్నాః పాహినః ప్రభో॥ ౬-౨౦

ఏవం స్తుత్వాజగన్నాథం స్థిత్వా తత్పాదసన్నిధౌ
సాధ్వసేన సమావిష్టా స్తూష్ణీంభావం సమాస్థితాః॥ ౬-౨౧

తాంశ్చదృష్ట్వా జగన్నాథో పరయాకృపయాహరిః
సంభావ్య బ్రహ్మణాసాకంవాక్యమే తదువాచహ॥ ౬-౨౨

మత్సేవా విముఖాయూయం మమదూరస్థశంకయా
సృష్ట్యర్థం సంప్రవర్తధ్వే రాగద్వేషాభివర్ధనాత్॥ ౬-౨౩

శ్రుణుధ్వంతచ్చ వక్ష్యామి మదాజ్ఞా పరిపాలకాః
స్వయంకింతుత్వ రయితానని మజ్జంతి రాగతః॥ ౬ ౨౪

అస్వాతంత్ర్యం చాత్మనశ్చ స్వాతంత్ర్యంతు మయీశ్వరే
జ్ఞాత్వాస్మిన్వర్తమానోపి నసభూయోపిజాయతే॥ ౬ ౨౫

మదర్థం కర్మకుర్వన్యో ఫలంమయినివేశ్యచ
కర్తృత్వంచ పరిత్యజ్య కర్మభ్యశ్చన మజ్జతే॥ ౬ ౨౬

మత్పాద శరణంగత్వా మల్లింగార్థం గృహేవసన్
మత్పాదచింతన పరోనసభూయోభిజాయతే॥ ౬ ౨౭

మత్పూజనం మయిధ్యానం కీర్తనం మయిసర్వదా
సంసారే వర్తమానోపి సంసారాబ్ధౌన మజ్జతి॥ ౬ ౨౮

అహంహిసర్వభూతానాం హృత్పద్మేస్థితవాన్ సదా
భ్రమయిష్యన్ సర్వజీవాన్ మాయయాహ్య శుభేశుభే॥ ౬ ౨౯

ఏవం జ్ఞాత్వాచమద్భక్త్యా మత్పాదశరణం గతః
సంసారే వర్తమానోపిన సభూయోభిజాయతే॥ ౬ ౩౦

తస్మాద్యూయం పరిజ్ఞాయ మయోక్తం తత్వనిశ్చయం
మదాజ్ఞాం శిరసాగృహ్య సృష్ట్యర్థం చప్రవర్తధ॥ ౬ ౩౧

మదాజ్ఞోల్లంఘనం కృత్వా సుజ్ఞానేయదివర్తతే
ఆజ్ఞోల్లంఘనదోషేణ తజ్జ్ఞానం విఫలంభవేత్॥ ౬ ౩౨

కరిష్యన్ సృష్టిహేతుంచ వర్తిష్యన్ సేవయామమ
సదాధ్యానపరాభూత్వా ప్రవర్తధ్వం సదామయి॥ ౬ ౩౩

ఏవముక్తం హరిందృష్ట్వా తథాభూమ్యాదయోబ్రువన్
తస్యాజ్ఞాం శిరసాగృహ్య తత్పాదాబ్జం ప్రణమ్యచ॥ ౬ ౩౪

త్వదాజ్ఞాంచ కరిష్యామః సృష్ట్యర్థం జగతాంపతే
త్వత్సాన్నిధ్యం సదాస్మాకం త్వత్కైంకర్యంవిధీయతాం॥ ౬౩౫

త్వత్సర్వసాధనపరాహస్త్రబ్జేషు సదాస్థితాః
వర్తయే మతవాదేశే వరమేతత్ప్రదీయతాం॥ ౬౩౬

ఏవముక్తాసుసర్వాసు భగవాన్ హరిరీశ్వరః
తాసాంభావం సవిజ్ఞాయ జగాదైవం జనార్దనః॥ ౬౩౭

యూయంహి పంచతత్వాని భూత్వా పంచాయుధానిచ ।
మమహస్తేషు తిష్ఠధ్వం సంహారార్థం సురద్విషాం॥ ౬౩౮

సంకల్పాదేవసర్వేషాం సంహారం కృతవానహం
యుష్మన్మనోరథార్థంతు యుష్మాభిర్హన్తుమారభే॥ ౬౩౯

ఏవముక్తే భగవతి భూమిర్విశ్వంభరాతథా
గదారూపం ప్రజగ్రాహ నామ్నాకౌమోదకీశుభా॥ ౬౪౦

జలతత్వం శంఖమాసీత్పాంచజన్యమితిస్మృతం
తేజశ్చ చక్రమభవత్సహస్రారం సుదర్శనం॥ ౬౪౧

వాయుతత్వం చాపమాసీచ్ఛార్ఙ్గం నామమహాద్యుతి
నందకంచ వియత్తత్వం ఖడ్గంజ్ఞానమయం శుభం॥ ౬౪౨

తానిదృష్ట్వా జగన్నాథోహ్యాయుధాని జనార్దనః
వరానసంఖ్యాన్ ప్రదదౌ కృపాపియూషసాగరః॥ ౬౪౩

ఆయుధాని సదాభూత్వా మమహస్తేషువర్తథా
కదాచిత్పురుషాకారాన్ గృహీత్వా పురతస్థితాః॥ ౬౪౪

కైంకర్య మఖిలంసర్వం కరిష్యథసమాహితాః
యాన్యసంఖ్యానిరూపాణి ధారయిష్యామ్యహంముదా॥ ౬౪౫

తాన్యసంఖ్యాణిరూపాణి ధారయధ్వం సదామయా
యూయం వినాహంనివసేయూయంచాపి మయావినా॥ ౬౪౬

సర్వేషుమమలోకేషు హ్యావతారేషు సర్వశః
యుష్మన్మయేతు దేహేతుహ్యంతర్యామి స్వరూపతః॥ ౬౪౭

యుష్మత్సమీపేతిష్ఠేహం భక్త్యాహం పరితోషితః
ఏవం బహూన్వరాన్ దత్వా ప్రసన్నే శ్రీనికేతనే॥ ౬౪౮

వరమన్యమయాచంత వరదం జగదీశ్వరం
అస్మిన్ క్షేత్రే తపస్సిద్ధిరస్మాకం పురుషోత్తమ॥ ౬౪౯

తస్మాత్త్వమత్రనివసహ్యంశభేదేన శాశ్వతం॥ ౬౫౦

శ్రీ భగవానువాచ.—

తథాభవత్వత్ర సదానివసధ్వం మయాసహ
యావద్బ్రహ్మాండవిలయం క్షేత్రేస్మిన్ పరమేశుభే॥ ౬౫౧

సుదర్శనత్వం సంతిష్ఠ భూమ్యాంక్షేత్రస్వరూపతః
అస్మిన్ యోజన విస్తారె దివ్యదేహ సమన్వితః॥ ౬౫౨

త్వన్నాభిమధ్యేతిష్ఠేహంనాభ్యాం బ్రహ్మశివాస్థితా
నేమ్యా మష్టదిగీశాశ్చ దేవతాఋషయస్తథా॥ ౬౫౩

అరాగ్రేష్వాహితిష్ఠంతు సర్వేహ్యంశాంశ సంభవాః
వేదశాస్త్రపురాణాని స్మృతయశ్చాపి సర్వశః॥ ౬౫౪

జ్వాలేషుతిష్ఠంతు తదా మమాజ్ఞా పరిపాలకాః
సుదర్శనస్యజ్వాలాంతే ప్రాగ్భాగేయోజనాంతరే॥ ౬౫౫

కౌమోదకీత్వం సంతిష్ఠ సువర్ణ మణిభూషితా
అరేశ్చ దక్షిణేభాగే జ్వాలాంతే యోజనాంతరే॥ ౬౫౬

పాంచజన్యత్వమాతిష్ఠ కోటిచంద్ర ప్రకాశకః
చక్రస్య పశ్చాజ్జ్వాలాంతే యోజనాంతగే సదా। ౬౫౭

ధనుశ్శార్ఙ్గత్వమాతిష్ఠముదాజ్యా వల్లిసంయుతః
సుదర్శనస్య జ్వాలాంతే ఉదీచ్యాం యోజనాంతరే॥ ౬౫౮

నందకాఖ్యత్వ మాతిష్ఠజ్ఞానానంద స్వరూపకః
అత్రాగతైర్జనైస్సర్వైర్యూహ్యయం వై పూజితాస్సదా॥ ౬౫౯

సర్వపాపహరం కృత్వా మత్పదంచ ప్రయచ్ఛథ
అత్రాగతా జనాస్సర్వేపూర్వవత్పరిపూజ్యచ॥ ౬౬౦

మమసేవాం ప్రకుర్వంతు పశ్చాచ్చైవం విధిర్భవేత్
ఏవందత్వావరం తేషాం భగవాన్భూతభావనః॥ ౬౬౧

తస్యాం సువర్ణ వేద్యాంతై ప్రవివేశ హరిస్స్వయం
తేనచోక్తప్రకారేణ తదాచక్రాదిహేతయః॥ ౬౬౨

తత్రతత్ర చతిష్ఠంతి బ్రహ్మన్స్వస్య గృహంయయా
తీర్థయాత్రాపరోయస్తు తత్క్షేత్రం ప్రాప్యబుద్ధిమాన్॥ ౬౬౩

గదాదిహేతిందేవాంశ్చ దృష్ట్వా పశ్చాద్ధరిం వ్రజేత్
ఏతన్నిమిత్తంతత్క్షేత్రం చక్రాకార మభూత్పురా॥ ౬౬౪

కిమన్యదిచ్ఛసిశ్రోతుం తద్బ్రవీమివరాననే॥ ౬౬౫

ఇతి శ్రీబ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వర సంవాదే
గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే సప్తపంచాశోఽధ్యాయః.

శ్రీరామాయనమః.

పార్వత్యువాచ —

దీపదానస్య మహాత్మ్యం మమాచక్ష్వ సురేశ్వర
సర్వపాపహరంప్రోక్తం దీపం మోక్షప్రదంభువి॥ ౬౬౬

శివః —

గోష్ఠేవనేదీపదానం మహత్ఫలమితిస్మృతం
ఇతీహాసం ప్రవక్ష్యామి దీపమాహాత్మ్యకారణం॥ ౬౬౭

ఇక్ష్వాకూణాంచయోరాజాహ్యం బరీషోమహాతపాః
రాజర్షిః స్సర్వధర్మజ్ఞ స్సత్యశీలః ప్రియంవదః॥ ౬౬౮

సయష్టుకామోనృపతి రశ్వమేధ మనుత్తమం
దీక్షామవాప్య తురగం ముమోచధరణీతలే॥ ౬౬౯

అశ్వేసంచరితే భూమౌ పర్వకాలేచ వాసవః
యాజ్ఞీయంపశుమాదాయ స్వర్గలోకంజగామహ॥ ౬౭౦

పశుంచాపహృతంజ్ఞాత్వా ఋత్విజోహ్యబ్రువన్నృపం
పశ్వర్థం బ్రాహ్మణంకంచి చ్ఛీఘ్రమానీయతామితి॥ ౬౭౧

అంబరీష స్తదా రాజో రథమారుహ్యశీఘ్రగః
పశోరర్థేమహాభాగో హ్యాశ్రమాన్ విచచారహ॥ ౬౭౨

భృగుతుంగంతతోగత్వా రుచికంభార్గవంమునిం
దృష్ట్వాప్రణమ్యవిప్రంతు వాక్యమాహజనాధిపః॥ ౬౭౩

పశ్వర్థమహమాయాతో విక్రీణీషేసుతంయది
గవాంశతసహస్రాణి దదామివసువ్రత॥ ౬౭౪

ఎవముక్తేతునృపతౌ రుచికోమునిసత్తమః
జ్యేష్ఠపుత్రంనదాస్యామి తస్మిన్ ప్రీతిఃపరామమ॥ ౬౭౫

మాతాచనృపతింప్రాహ కనీయాంసంమమాత్మజం
నహిదాస్యామ్యహంరాజన్ యదిభూమింప్రదాస్యతి॥ ౬౭౬

తయోస్తద్వచనంశ్రుత్వా శునశ్శేఫస్తుమధ్యమః
పిత్రోర్మనోరథంజ్ఞాత్వా హ్యంబరీషమువాచహ॥ ౬౭౭

పశ్వర్థమహమాయాస్యే రాజేంద్రతవపృష్ఠతః
అనయోర్గోధనందేహి మాతాపిత్రోర్గుణాకర॥ ౬౭౮

ఎవముక్తేశునశ్శేఫే హ్యంబరీషస్తుగోధనం
మాతాపిత్రోస్తస్యదత్వా తేనచైవజగామసః॥ ౬౭౯

తతోమధ్యాహ్నసమయే శునశ్శేఫోమహామునిః
విశ్వామిత్రాశ్రమంప్రాప్య వవందేమాతులంమునిం॥ ౬౮౦

తత్పాదశరణంగత్వా మాతాపిత్రోఃకృతంతదా
సర్వంన్యవేదయామాస నిర్దయత్వంమహామునే॥ ౬౮౧

త్వమేవమమమాతాచ పితాచపురుషర్షభ
రాజ్ఞశ్చయజ్ఞఫలదో భగవన్ ప్రాణరక్షకః॥ ౬౮౨

తత్రసన్మరణమాకాంక్షన్ శరణాగతరక్షక
ప్రాప్తోస్మితవసాన్నిధ్య మనన్యగతికోహ్యహం॥ ౬౮౩

ఎవముక్తంశునశ్శేఫం దృష్ట్వామునివరాగ్రణీః
మాభైషీరితితంప్రాహ శరణాగతవత్సలః॥ ౬౮౪

తతఃపుత్రశతంశీఘ్ర మాహూయమునిపుంగవః
తేషాంనివేద్యతత్సర్వం వాక్యమేతదువాచహ॥ ౬౮౫

మమజామాతరంచైనం మత్తశ్శరణమాగతం
యూయం పరమధర్మజ్ఞాః రక్షిష్యథ మమాజ్ఞయా॥ ౬౮౬

ధర్మశాస్త్రరహస్యజ్ఞాః పితృవాక్యపరాయణాః
పశుభూతానరేంద్రస్య దేవతాస్తర్పయిష్యథా॥ ౬౮౭

ప్రాణసంరక్షణంచాపి దేవతానాంచతర్పణం
మమచాపిప్రియకరం పశ్వర్థం సంప్రయచ్ఛథ॥ ౬౮౮

తస్యతద్వచనంశ్రుత్వా మధుష్యందాదయస్సుతాః
గర్వేణమహతాగ్రస్తాః వాక్యమూచుస్సుదారుణం॥ ౬౮౯

పుత్రహింసాకరంవాక్యం త్వదుక్తంలోకగర్హితం
శ్వమాంససదృశంలోకేహ్య పవిత్రమచింతితం॥ ౬౯౦

తచ్ఛ్రుత్వావచనంతేషాం పుత్రాణాంమునిసత్తమః
క్రోధరక్తేక్షణోభూత్వా వ్యాజహారసుదారుణం॥ ౬౯౧

మద్వాక్యంనిందితాస్సర్వే యూయంధర్మవిగర్హితాః
శ్వమాంసనియతాహారాః పృథివ్యాంవర్తయిష్యథ॥ ౬౯౨

పాపకర్మరతానిత్యం చండాలాఃపరిగర్హితాః
హింసాచౌర్యాదికృత్యేషు సహస్రాబ్దం నివత్స్యథా॥ ౬౯౩

ఏవందత్వాఘోరశాపం పుత్రాణాంమునిపుంగవః
శునశ్శేఫస్యరక్షార్థం మంత్రమేకందిదేశహ॥ ౬౯౪

తతోమునిసుతాస్సర్వే శాపం ప్రాప్యసుదారుణం
బ్రహ్మతేజోవిహీనాశ్చ వేదవిద్యావిగర్హితాః॥ ౬౯౫

సత్కర్మరహితాస్సర్వే జ్ఞానవిజ్ఞానదూషితాః
చండాలాదధమాభూత్వా శ్వమాంసనిరతాస్సదా॥ ౬౯౬

కిరాతదేశం సంప్రాప్య పాపభూమాని వేశ్యచ
సర్వత్రచౌర్యకృత్యేషు ప్రవర్తంతే సదాభువి॥ ౧౯౭

ఏవం పర్యటనం కుర్వన్ పాపాత్మానో నృశంసకాః
బ్రహ్మహత్యాయుతంచక్రుర్గవాం హత్యాయుతంతథా॥ ౧౯౮

శిశుహత్యాయుతంచైవ స్త్రీహత్యాయుతమేవచ
పరస్త్రీసంగమంచైవ పరదారాభిమర్శనం॥ ౧౯౯

యానిచోత్కటపాపాని ఘోరాణిసు బహూనిచ
బహుకాలంగతేష్వేవం మధుష్యం దాదయస్తథా॥ ౨౦౦

చౌర్యార్థమవనింగత్వా హ్యాంధ్రదేశేచరంతిచ
తస్మిన్ దేశేబహుధనం చౌర్యాదాహృత్యపాపినః॥ ౨౦౧

గోష్ఠీవనసమీపంతు తేకదా చిద్గతాభవన్
తస్మిన్ గోష్ఠీవనేపుణ్యే సాక్షిదేవస్యమందిరే॥ ౨౦౨

మణయోబహుశస్సంతి ఇతితేశుశ్రువుర్ముదా
శ్రుత్వాతద్వస్తుహరణేబుద్ధిం కృత్వాసుదర్శనాః॥ ౨౦౩

యత్నంకుర్వంతిబహుధా చౌర్యోపాయైః పునఃపునః
దీపంకదాచిత్సం గృహ్యాసర్వైస్సిద్ధౌషధైఃకృతం॥ ౨౦౪

అదృశ్యార్థం పరేషాంతు వివిశుర్హరిమందిరం
తేనదీపవిశేషేణ తత్రస్థానాం నృణాంతథా॥ ౨౦౫

అదృష్టాశ్చైవసర్వత్రవిచేరుర్ద్రవ్యకాంక్షయా
దీపేనసహితాస్సర్వే పరిక్రమ్యహరేర్గృహం॥ ౨౦౬

కోశశాలాంతతస్తస్మిన్ విచేతుముపపేదిరే
తేనైవయామపర్యంతం తస్మిన్ శ్రీహరిమందిరే॥ ౨౦౭

దీప్తేప్రజ్వలితే తేషాం సర్వంపాపంవినాశితం
పాతకేషువినష్టేషు తేషాంజ్ఞానంప్రజాయతే। ౨౦౮

జ్ఞానేనసహితాస్సర్వే పూర్వభావంసమాశ్రితాః
తత్రోమునిసుతాస్సర్వే ప్రవిశ్యహరిమంటపం॥ ౨౦౯

తస్మిన్ సింహాసనేదివ్యే దదృశుర్జగతాంపతిం
దేవదేవంతథాదృష్ట్వా దండవత్ప్రణిపత్యచ॥ ౨౧౦

సర్వేతంస్తోత్రయామాసుః స్తోత్రైర్వేదాంతగోచరైః
తతోనారాయణోదేవస్తానాహ జగదీశ్వరః॥ ౨౧౧

పశ్యధ్వందీపదానస్య మాహాత్మ్యమఘనాశనం
యుష్మాభిరార్జితంపాపం కల్పకోటిశతైరపి॥ ౨౧౨

ననశ్యత్యశుభావ్యేన హ్యత్రదీపేననశ్యతి
కపిలాజ్యంసమానీయ సుపాత్రేచసువర్తినా॥ ౨౧౩

దీపంసమర్ప్యత్రియామం మత్పదంసముపైష్యథ
ఏవముక్తాస్తుహరిణా తథాదీపం సమర్ప్యచ॥ ౨౧౪

విశ్వామిత్రసుతాస్సర్వే గచ్ఛంతిపరమంపదం॥ ౨౧౫

ఇతి శ్రీబ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
గోస్తవనమాహాత్మ్యే అష్టపంచాశోధ్యాయః॥

శ్రీరామాయనమః.

పార్వత్యువాచ.—

తస్మిన్యాత్రావిధిశ్చైవ వహ్న్యుత్సవశ్చ మహేశ్వర
మహిమానంచోత్సవస్య సంవదస్వమమప్రభో॥ 206

శివః.—

పూర్వస్మిన్ సాక్షివాదార్థం పారమాత్మ్యంగతేహరౌ
తతఃకాలాంతరే బ్రహ్మాతస్మిన్ క్షేత్రేదిదృక్షయా॥ 207

సమాగత్యతథాబ్రహ్మా దేవదేవస్యశార్జిణః
వైశాఖేసుక్లపక్షేచవహ్న్యుత్సవార్థం ప్రచక్రమే॥ 208

సర్వైర్దేవైశ్చసహితోఋషిభిశ్చ మహాత్మభిః
కామధేనుం సమాహూయ వాక్యమేతదువాచహ॥ 209

ఉత్సవార్థం సమాహూతాః నానాదేశగతాజనాః
ఋషయశ్చమహాత్మానో రాజానశ్చమహాబలాః॥ 210

దేవతాశ్చ సమాయాతాః గంధర్వాశ్చోరగైస్సహ
తేషాంమన్నంబహుగుణం సృజస్వరుచిరంశుభం॥ 211

విశ్వకర్మాణమాహూయ సర్వేషాంగృహపంక్తయః
సృజస్వేతితమాజ్ఞాప్య త్యాగేచధనదందిశత్॥ 212

ఆచార్యత్వేభరద్వాజం నియోజ్యసుసమాహితః
సహతేనాత్రిణాసార్థంచకార గరుడధ్వజం॥ 213

స్తంభేధ్వజంసమాబంధ్య పుష్యక్షేశుక్లపక్షగే
త్రీనగ్నీంశ్చప్రతిష్ఠాప్య హోమకుండేషుపద్మజః॥ 214

వసిష్ఠాదిభిరృత్విగ్భిరుమునిభిర్బ్రహ్మవాదిభిః
హవిర్భిర్హావయామాస యథాశాస్త్రం యథావిధి॥ 215

అన్నదానైర్బహువిధైర్హోమైర్దానైశ్చసంతతం
నృత్తైర్గానైర్వాద్యఘోషైర్ష్ణావాహ్నాంచ సమాపయేత్॥

తతోదేవస్యజన్మర్క్షే విశాఖాయాం చతుర్ముఖః
కారయిత్వారథందివ్యం దేవమార్గోప్యథ క్రితః॥ ౨౨౭

రథోత్సవంతథాకృత్వా చక్రే హ్యావభృధంతతః
దేవైశ్చఋషిభిస్సాకం రాజభిర్మనుజైరపి॥ ౨౨౮

ఉత్సవంచ సమాప్యాథ బ్రహ్మాలోకపితామహః
దేవర్షిసంఘమధ్యేచ వాక్యమేతదువాచహ॥ ౨౨౯

ఏష బ్రహ్మోత్సవ ఇతిప్రథితో భువిశాశ్వతం
ఏతదుత్సవద్రష్టూణాం సర్వపాపంవినశ్యతి॥ ౨౩౦

ఏతదుత్సవముద్దిశ్య సమ్యగాయాంతి యేజనాః
పదేపదే ప్రాప్నువంతి జ్యోతిష్టోమఫలం మహత్॥ ౨౩౧

ఏతదుత్సవద్రష్టారః సర్వాన్ కామానవాప్యచ
విముచ్య సర్వపాపేభ్యోహ్యంతే విష్ణుపదంయయుః॥ ౨౩౨

ఉత్సవార్థంచయోమర్త్యః కించిద్వస్తుచదాపయేత్
పుత్రపౌత్రాంశ్చభోగాంశ్చ మత్పదంచదదామ్యహం॥ ౨౩౩

ప్రత్యబ్దేఉత్సవంచైతద్యః కారయతిమానవః
యథాదేవేశ్వరంవిష్ణుం తంపశ్యామిసదాప్యహం॥ ౨౩౪

ఏవం బ్రహ్మోత్సవంచాహం కరిష్యామీతియస్స్మరేత్
సోపిమత్సన్నిధింగత్వా రమతేత్రమయాసహ॥ ౨౩౫

ఏతదుత్సవకర్తారం దృష్ట్వాయోమోదతేనరః
సోశ్నుతేసర్వకామాంశ్చ మత్పదేచోపతిష్ఠతి॥ ౨౩౬

ఏతదుత్సవకార్యార్థం యోబోధయతిమానవం
సోపిమత్పదవీంప్రాప్య మోదతేచసదామయా॥ ౨౩౭

బ్రహ్మోత్సవేబ్రహ్మసర స్స్మరణాదేవదేహినాం
సర్వపాపహరంకృత్వా దదాతిపరమాంగతిం॥ ౨౩౮

ఏతదుత్సవకాలేతు దర్శనంజగతాంపతేః
దర్శనాదన్యకాలస్య ఫలంకోట్యధికంభవేత్॥ ౨౩౯

ఏవముక్త్వాపద్మయోని ర్దేవదేవస్యసన్నిధౌ
దేవై ర్బ్రహ్మర్షిభిస్సాకం స్వధామపునరావిశత్॥ శివః॥ ౨౪౦

యాత్రాదికంప్రవక్ష్యామి శ్రుణుష్వగిరిజేశుభే
యస్యశ్రవణమాత్రేణ చిత్తశుద్ధిర్భవిష్యతి॥ ౨౪౧

తీర్థయాత్రాపరోయస్తు నియతోనియతేంద్రియః
పారమాత్మ్యంప్రయాస్యామి హ్యేవంసంకల్పితోభవేత్॥ ౨౪౨

తతస్సంపూజ్యదేవేశం కృత్వాశిరసిచాంజలిం
త్వద్గోష్ఠీందేహిదేవేశ యథాజస్యతథామమ॥ ౨౪౩

ఏవంసంప్రార్థ్యగోవిందం యేనుజ్ఞాంపరిగృహ్యాచ
వృద్ధైస్సర్వై రనుజ్ఞాతో నిర్యాయస్వగృహాన్ముదా॥ ౨౪౪

మార్గేచనియతోభూత్వా హరిధ్యానపరాయణః
బ్రహ్మచర్యవ్రతపరో సంధానంసన్నివర్త్యచ॥ ౨౪౫

గోష్ఠీవనంప్రపద్యాథ ప్రణమేత్క్షేత్రముత్తమం
పారమాత్మ్యంప్రవిశ్యాథ దృష్ట్వాతద్వారగోపురం॥ ౨౪౬

ప్రణమ్యదండవద్భూమౌ తుంగభద్రాంసమావిశేత్
భగవద్బాహుసంభూతే సర్వపాపవినాశనీ॥ ౨౪౭

భగవత్ప్రదసంధాయి తుంగభద్రే నమోస్తుతే
ఏవం స్తుత్వా తతస్తస్యాం స్నానం కృత్వా యథావిధి॥ ౨౪౮

ప్రాగ్భాగే యోజనస్యాంతే గదాం సంపూజయేద్ధరేః
చక్రజాలస్థితాన్ దేవా నితిహాసాన్ సమర్చయేత్॥ ౨౪౯

యథాశక్త్యనుసారేణ భూమింవిప్రాయదియ్యతాం
సుదర్శనస్యజ్వాలాంతే ప్రాగ్భాగే యోజనాంతరే॥ ౨౫౦

పాంచజన్యంసమభ్యర్చ్య హ్యన్నంవిప్రాయదియ్యతాం
తత్రస్థితానిశాస్త్రాణి చక్రజ్వాలేషుసర్వదా॥ ౨౫౧

పూజయిత్వాయథాన్యాయ్యం తర్పయేత్పితృదేవతాః
పశ్చిమేయోజనస్యాంతే శార్ఙ్గంచాపవరంశుభం॥ ౨౫౨

గంధపుష్పైస్సమభ్యర్చ్య వస్త్రదానంప్రదియ్యతాం
తత్రస్థితానిజ్వాలేషు పురాణానిచసర్వదా ౨౫౩

సంయుక్తదేవరూపాణి పూజయేద్విధినాతథా
ఉదీచ్యాంయోజనస్యాంతే భిన్నంసంచకసాజ్ఞకం॥ ౨౫౪

సమభ్యర్చ్యయథాన్యాయ్యం స్వర్ణదానంప్రదియ్యతాం
తస్యాంచస్మృతయస్సర్వా శ్చక్రజ్వాలేషుసంస్థితాః॥ ౨౫౫

పూజనీయాఃప్రయత్నేన గంధపుష్పనివేదనైః
తతోహ్యరాగ్రదేశేషు సంస్థితాస్సర్వదేవతాః॥ ౨౫౬

త్రయస్త్రింశత్కోటిసంఖ్యాః పూజయేత్ప్రయతశ్శుచిః
చక్రస్యనేమ్యాంతిష్ఠంతః దిగీశాఋషయస్సదా॥ ౨౫౭

తాన్ పూజయేత్ప్రయత్నేన హ్యష్టదిక్షుసుసంయుతః
తత్రతత్రచదానాని యథావిభవసారతః॥ ౨౫౮

దత్వాచక్రస్యనాభ్యాంతు పూర్వభాగేప్రవేశయేత్
తత్రస్థంనారదమ్మృషిం హరిభక్తిపరాయణం॥ ౨౫౯

స్తుత్వాప్రణమ్యసంపూజ్య ధూపదీపనివేదనైః
చక్రస్యనాభ్యాంయామ్యేచ పద్మయోనించతుర్ముఖం॥ ౨౬౦

స్మృత్వాప్రణమ్యవిధినా హ్యర్చయేత్ప్రయతోనరః
సర్వోపచారైస్సంపూజ్య స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౨౬౧

అత్రిస్థానేపశ్చిమేతు తమభ్యర్చ్యమునీశ్వరం
ఉత్తరేచక్రనాభ్యాంతు శివంకాశీపతింవిభుం॥ ౨౬౨

ప్రణమ్యగంధపుష్పాద్యైః పూజయేత్పరమేశ్వరం
పునఃప్రాగ్భాగమాగత్య తుంగభద్రాంప్రపూజ్యచ॥ ౨౬౩

దానంకృత్వాతత్రతత్ర యథాశక్త్యనురూపతః
చక్రాయక్షేత్రరూపాయ పూజాంకృత్వాప్రణమ్యచ॥ ౨౬౪

అనుజ్ఞాంతేనసంప్రాప్య చక్రమధ్యంప్రవేశయేత్
ఏతేషుసర్వస్థానేషు సంస్థితాః దేవతోత్తమాః॥ ౨౬౫

విలిఖ్యతండులేచాపి కృత్వాప్రమృణయేన్నరః
తత్రస్థానేషుతాన్సర్వా నర్చయేద్విధిపూర్వకం॥ ౨౬౬

తస్మిన్దృష్ట్వాసదానందం విమానంపరమంశుభం
విమానస్యనమస్కృత్య తస్యాంతఃప్రవిశేద్బుధః॥ ౨౬౭

తస్మిన్మాణిక్యమధ్యేతు పీఠేమణిమయోజ్వలే
పద్మేబాలార్కసంకాశే దేవదేవంజగత్పతిం॥ ౨౬౮

భావనారాయణంశ్రీశం శంఖచక్రగదాధరం
దివ్యపీతాంబరధరం దివ్యభూషణభూషితం॥ ౨౬౯

సహస్రార్క ప్రతీకాశం కోటిమన్మథసుందరం
ఆనందవిహారేశాది నిత్యముక్తైస్సమన్వితం॥ 220

విష్వక్సేనాదిభిశ్చైవ నందాద్యైః పరిసేవితం
సంపశ్య ప్రీతిహృష్టాంగః ప్రణమేద్భువి దండవత్ 221

తతస్సంపూజ్య దేవేశ ముపచారశతైస్సదా
స్వర్ణం సమర్పయే త్తస్య యథాశక్త్యనురూపతః॥ 222

భూషణానిచవస్త్రాణి గంధాంశ్చకుసుమానిచ
సమర్పయిత్వా దేవస్య పవిత్రాన్నం సమర్పయేత్॥ 223

ఆత్మాత్మీయ్యం సమస్తంచ నివేద్య జగతాం పతేః
తస్య సేవాపరోభూత్వా సదాధ్యానపరోభవేత్॥ 224

ఏవం యః కురుతే యాత్రాం సాక్షిణః పరమాత్మనః
కర్మబంధాద్విముక్తస్తు సాక్షాన్నారాయణోభవేత్॥ 225

యాత్రావైభవమేతచ్చ యశ్శృణోతి నరోత్తమః
యాత్రాఫలంచ సంప్రాప్య సర్వభోగాన్సమశ్నుతే॥ 226

ఇతి శ్రీబ్రహ్మవైవర్త పురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే ఏకోనషష్ఠి
తమోధ్యాయః.

శ్రీరామాయనమః

పార్వత్యువాచ॥

కానిదానానిశస్తాని తస్మిన్గోష్ఠీవనేశుభే
వదస్వమమదేవేశ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే॥ ౨౨౭

శివః॥ దానాన్యహంప్రవక్ష్యామి శ్రుణుత్వంసుసమాధినా
దానానాంశ్రవణాదేవ సర్వదానఫలంలభేత్॥ ౨౨౮

అన్నదానఫలంచైవ దీపదానఫలంపురా
శ్రుతంఖలుత్వయాదేవి వైశాఖోత్సవవైభవం॥ ౨౨౯

కాంచనంయేప్రదాస్యంతి హరేరద్భుతకర్మణః
తేయాంతిపరమంస్థానం త్రిసప్తపితృభిస్సహ॥ ౨౩౦

కౌశేయంతాంతవంచాపి వాసోదత్వాశ్రియఃపతేః
ఆయురుత్తమమాసాద్య విష్ణులోకేమహీయ్యతే॥ ౨౩౧

భూషణానిచపుష్పాణి సహస్రతులసీదళం
యోదద్యాత్సాక్షిదేవస్య హరిసారూప్యవాన్భవేత్॥ ౨౩౨

కాశ్మీరాగరుకర్పూర కస్తూర్యాదీనిమానవాః
ధూపంచయేప్రదాస్యంతి మోదంతేవిష్ణుమందిరే॥ ౨౩౩

వ్యజనంచామరంచైవ ఛత్రంచశశిసన్నిభం
యోదద్యాద్భావదేవస్య పారమాత్మ్యవనేశుభే॥ ౨౩౪

ససర్వకామాన్ సంప్రాప్య పుత్రపౌత్రైశ్చసంయుతః
దేహాంతేమోక్షమాప్నోతి సర్వైశ్చపితృభిస్సహ॥ ౨౩౫

యోదద్యాద్దేవదేవస్య కపిలాం గాంచమానవః
విముక్తస్సర్వపాపేభ్యో హరేస్సామీప్యగోభవేత్॥ ౨౩౬

భూమిందత్వా యథాశక్త్యా బలీవర్దాంశ్చ యోనరః
స్వానుభూతింసమాసాద్య సోమృతత్వంసమశ్నుతే॥ ౭౮౭

హరేస్సర్వోపచారార్థం యోవైగ్రామంప్రయచ్ఛతి
విష్వక్సేనపదంప్రాప్య నిత్యభూతింసమశ్నుతే॥ ౭౮౮

యఃకుర్యాద్రథనిర్మాణం శిబికాంచజగత్పతేః
అశ్వోత్తమంగజందత్వా వైనతేయపదంవ్రజేత్॥ ౭౮౯

నృత్యగీతాదికంవాద్యం యః కారయతిమానవః
మహాపాతకకోటిభ్యో ముచ్యతేనాత్రసంశయః॥ ౭౯౦

శయ్యాధ్వజపతాకాంశ్చ ఘంటాందత్వాశ్రియఃపతేః
దివ్యజ్ఞానంసమాసాద్య సయాతిపరమాంగతిం ౭౯౧

క్రీడాహర్మ్యంకారయిత్వా పుష్పోద్యానవనానిచ
సర్వభోగాన్ సమాసాద్య రమతేహరిసన్నిధౌ॥ ౭౯౨

తాంబూలపేటికాంధూప దీపపాత్రంపతద్గ్రహం
తాంబూలంచహరేర్దత్వా సర్వపాపైర్విముచ్యతే॥ ౭౯౩

తత్రస్థానాంబ్రాహ్మణానాం మధ్యస్థానాంవిశేషతః
యత్కించిద్దీయతేవస్తు తత్కోటిగుణముచ్యతే॥ ౭౯౪

ధేనుదానంప్రశస్తంస్యా త్కన్యాదానంవిశేష్యతే
సాలగ్రామశిలాదానాత్ విష్ణుత్వంప్రాప్యతేనరః॥ ౭౯౫

విద్యాదానంచభూదానం సర్వంగోష్ఠీవనేశుభే
తత్రస్థవిప్రవర్యాయ దత్వాబ్రహ్మమయోభవేత్॥ ౭౯౬

తస్మిన్ మధ్యేపారమాత్మ్య మహాదానానిషోడశ
కృత్వాబ్రహ్మమయోభూత్వా లింగదేహాద్విముచ్యతే॥ ౭౯౭

తస్మిన్ గోష్ఠీవనే పుణ్యే కాంతః తేపితృదేవతాః
భద్రాయాశ్చహరేర్మధ్యే కదాచిత్పార్వణంవిధిం ౯౮

పుత్రఃకరోతిచేచ్ఛ్రాద్ధం సర్వాశ్చపితృదేవతాః
హరేఃపార్శ్వచరాభూత్వా మోదంతేతస్యసన్నిధౌ॥ ౯౯

పురాకశ్చిద్ద్విజప్రబంధు ర్దత్తనామానృశంసకః
బ్రహ్మహాగురుహాగోఘ్నః శిశుఘ్నోగురుతల్పగః॥ ౧౦౦

పాతకానిహ్యసంఖ్యాని కోటిశశ్చహ్యుపాతకాన్
కృతవాన్ దుష్టసంసర్గాత్ చౌర్యహింసాపరాయణః॥ ౧౦౧

ఏవంకాలేబహుగతే యమదూతామహాబలాః
గృహీత్వాతంయమపురేశు కుంభీపాకేక్షిపంతిచ॥ ౧౦౨

తస్యపుత్రో ద్విజవరో మహాభాగవతోత్తమః
పారమాత్మ్యంసమాగమ్య తుంగభద్రాతటేశుభే॥ ౧౦౩

సాంవత్సరికంవిధివత్పితు ర్మృతకర్మణః
కదాచిత్కృతవాన్ దేవిహరిధ్యానపరాయణః॥ ౧౦౪

తత్క్షేత్రేశ్రాద్ధకరణ విశేషాత్తత్పితాతదా
యమదూతాన్వినిర్ధూయ విష్ణులోకంప్రపద్యతే॥ ౧౦౫

తుంగభద్రాతటేదేవి ప్రభావంశ్రాద్ధకర్మణః
కల్పకోటిశతేనాపి వక్తుంమమనశక్యతే॥ ౧౦౬

సేవాఫలంప్రవక్ష్యామి శృణుపర్వతపుత్రికే
సాక్షిదేవస్యతత్క్షేత్రే యన్మోక్షమితివర్ణ్యతే॥ ౧౦౭

సేవైవమోక్షమిత్యాహుర్జ్ఞానినోబ్రహ్మవాదినః
సేవాయాశ్చసమోనాస్తి శ్రీశస్యజగతాంపతేః॥ ౧౦౮

సమార్జనేతస్యగృహే భావనారాయణస్యచ
యావద్రజాంస్యుత్పంతి తావత్సంవత్స్యేహరింవ్రజేత్॥ ౧౦౯

జలసంప్రోక్షణాత్తస్మిన్నుద్ధితా భువిరేణవః
యావద్భూమావిలీయ్యంతే తావద్భిశ్రీపతింవ్రజేత్॥ ౧౧౦

గోమయేనచసంలిప్య రంగవల్లీకరోతియః
సాక్షీనారాయణాగృహే సోమృతత్వంసమశ్నుతే॥ ౧౧౧

అభిషేకజలందత్వా తులసీమాలికాంతథా
అన్నస్యపచనంకృత్వా కృత్వాశ్రీచందనంతదా॥ ౧౧౨

పూజాకాలోపచారంచ హ్యర్చనంచశ్రియఃపతే
ధారణంచాతపత్రస్య చామరగ్రహణంతథా॥ ౧౧౩

ధ్వజస్యగ్రహణంకృత్వా కరదీపికధారణం
శిబికావాహనంచాపి ధృత్వాతాంబూలపేటికాం॥ ౧౧౪

కర్మబంధాద్విముక్తస్తు ప్రాప్నుతేపరమంపదం
ముముక్షుర్వాధర్మకామోవా యః కుర్యాద్విష్ణుసేవనం॥ ౧౧౫

విముక్తస్సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకంసగచ్ఛతి
కామాద్యోప్యేయథావిష్ణుం ప్రాప్నువంతిసుఖేనచ॥ ౧౧౬

తథాయథార్థినోదేవి ప్రయయుస్సులభేనతు
క్షేత్రాణాముత్తమంక్షేత్రం పారమాత్మ్యమనుత్తమం॥ ౧౧౭

తత్క్షేత్రస్యసమంనాస్తి పంచాశత్కోటిభూతలే
ఏతత్క్షేత్రప్రభావంచ స్మరత్యంసర్వదాహృది॥ ౧౧౮

నామరూపంచక్షేత్రస్య స్మరణాత్పరమశ్నుతే
గోక్షేవసన్యమాహాత్మ్యం శ్లోకంచార్ధంచభక్తితః॥ ౧౧౯

పాదంవాప్యర్ధపాదంవా శ్రుణుయాద్యః పఠేత్సదా
సనర్వబంధనిర్ముక్తో ప్రాప్నుయాద్విష్ణుమందిరం ౧౨౦

సత్యమేవమయాచోక్త మస్మిన్నర్థేనసంశయః
క్షేత్రస్యపారమాత్మ్యస్య మాహాత్మ్యందేవితత్వతః॥ ౧౨౧

వేదాగ్రణీశ్చఋుగ్వేద స్తచ్ఛిరశ్చాపివర్ణ్యతే
సమాగచ్ఛత్పారమాత్మ్యం సర్వబంధవిమోచనం॥ ౧౨౨

పఠతరంగగత్రైయతి హ్యామృతంతేనశాశ్వతం
పారమాత్మ్యస్యమాహాత్మ్యం వక్తారంయస్తుపూజయేత్ ॥౧౨౩

శ్రీధర స్తస్యసుప్రీతో శాశ్వతంస్వపదందదా
గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్య వక్తారంయోవమన్యతే॥ ౧౨౪

శ్రోత్రత్వఫలమప్రాప్య బధిరత్వంసమాప్యతి
గోష్ఠీవనస్యమహాత్మ్య యశ్శంకాంకురుతేనరః॥ ౧౨౫

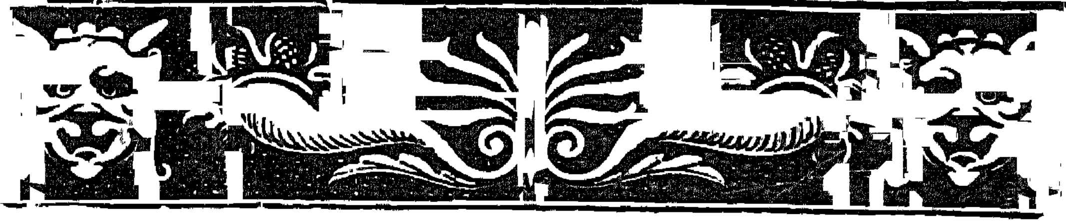
బ్రహ్మహత్యాకృతంపాపం సద్యఏవసమాప్నుయాత్
పారమాత్మ్యస్యమాహాత్మ్యం యస్యవేశ్మనితిష్ఠతి॥ ౧౨౬

భుక్త్వాభోగాననేకాంశ్చ దేహాంతేహరిమాప్నుయాత్
గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్యం లిఖిత్వాకోశముత్తమం॥ ౧౨౭

దద్యాద్బ్రాహ్మణవర్యాయ సవిష్ణుమధిగచ్ఛతి
పారమాత్మ్యస్యమాహాత్మ్యంస్మరణ్ఛృణ్వన్పఠన్లిఖః ॥౧౨౮

సర్వపాపాన్విధూయాశు హ్యవతంసోధిగచ్ఛతి॥ ౧౨౯

ఇతి శ్రీగోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే బ్రహ్మవైవర్తపురాణే
ఉమామహేశ్వరసంవాదే షష్ఠితమోధ్యాయః॥
శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీ గురుభ్యో నమః.

శ్రీ లక్ష్మీహయగ్రీవో విజయతేతరాం.

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. శ్రీశేషాద్రి కుదీచిఁబద్మజ సరస్తీరంబునందుంగ భ
ద్రాశైవాలిని చెంత స్వర్ణపురిఁ బద్మాభూమినీలాయుతుం
డై శాంతాకృతితోడనిల్చి నిజభక్తానంద సంధాయియౌ
శ్రీశుం డెప్పుడుఁ బ్రోచు నిస్తులకృపాదృష్టి ప్రసారంబులన్. ౧

మ. ధనహీనుల్ధనవంతులజ్ఞులును విద్వాంసుల్మఱెవ్వారలే
దనప్రాణేశుని భక్తులైనఁ దనకున్సంభావ్యులేయంచుఁ బి
ల్వని పేరంటమొనర్చి వారలకుఁ గళ్యాణంబులన్గూర్చు శ్రీ
వనజాతాలయ ప్రోచుసంతతము నిర్వ్యాజానుకంపామతిన్. ౨

మ. అనయంబున్దన తండ్రిచెంగటనె విద్యల్నేర్చి యన్నింటిలో
మొనగాడై తనసాటివేలుపులలో మోదంబుసంధిల్లఁ దం
డ్రిని సేవింకనటుండమంచని జగన్నిర్మాణముం జేయు జీ
వనజాతాశ్రయుఁడిచ్చుఁ గాతవిమల ప్రజ్ఞాయురారోగ్యముల్. ౩

మ. కరమున్బైనిమ్మటి సృష్టికార్యమున ప్రస్కుకంజూచి యవ్వేళలన్
సరిగామాపనియంచు వీణెయపయిన్వాయించుచుం దంత్రులన్

సరసీజాసను సంతసంపఱచు భాషాయోష యే వేళలన్
సరిగామాపని సాయమిచ్చుచు విశేషప్రజ్ఞగల్గించుతన్. ౪

మ. అపుడేనీకయి నేను జచ్చిచెడిచేయంగల్గువిజ్ఞప్తి నాఁ
దపముం జేసి ఘటించుకొంటినిను నీదాక్షిణ్యమేమందు నీ
త్రిపథన్నెత్తిన నుంచికొంటివను గౌరిన్మ్రొక్కి గంగాంబు ధౌ
తపదన్జేయు మహేశ్వరుండిడుత సత్సామ్రాజ్యసౌభాగ్యముల్. ౫

చ. వసనము కుంభిచర్మమునివాసమునన్ బెదవల్లకాడు చూ
పసమముకుత్తుకన్విసముహారము పామిటులెక్కలేని పె
న్దోసవులు గల్గినన్మగఁడె తొయ్యలిదయ్యమటంచు నేర్పుచున్
బసవనిరౌతుమేన సగబాల్గొనుపార్వతి ప్రోచునిచ్చలున్. ౬

చ. తనదుకపోలయుగ్మమును దల్లియుఁదండ్రియునొక్కమాఱె ము
ద్దునుగొననెంచి పెన్మురుపుతోఁ దమమోములడాయఁజేయఁ జ
య్యనఁతనమోమువాంచి తనయమ్మకునయ్యకునప్రయత్న చుం
బనము ఘటింపఁజేయు గణపయ్య దొలంచుత విఘ్నసంతతుల్. ౭

శా. వారాంరాశినిదాఁటి రావణపురి న్వాలాగ్ని చేఁగాల్చి సీ
తారామన్గని ముద్దుటుంగరము నాధాత్రీజకర్పించి చూ
డారత్నమ్మును స్వామికిచ్చి యుపకంఠంబందుసాష్టాంగ మిం
పారంజేసి కృతార్థుడైన హనుమంతయ్య న్మదిన్గొల్చెదన్. ౮

క. శ్రీసహితుని షట్ఛాస్త్రని
వానుని నధశాపురాన్వ యాబ్ధివిధున్
ధీసురగురు సమునస్త
ద్భాసురగురుఁదలఁతు శ్రీనివాసాచార్యున్. ౯

గీ. లక్ష్యభావమ్ముచేనాది లాక్షణిక వ
తంససత్కవి వర్యపదమ్ముల న్ని
రమ్మునుంచి యలక్ష్యభావమ్ముచేఁ బ
దమ్ములుంచెదఁ గుకవిశిరమ్ములందు. ౧

వ. ఇట్లు శిష్టాచారానుసరణంబున విశిష్టేష్టదేవతా నమస్కరణంబును గురుపూజ్య పాదసంస్మరణంబును, సుకవిబహూకరణంబును, కుకవి నిరాకరణంబునోనర్చి. ౧౧

క. శ్రీలక్ష్మ్యాలింగితునకు
ఫాలాక్షముఖామరేడ్యపదునకుఁ దులసీ
మాలాలంకృత గళునకు
లీలావిభావహృత నిలింపరిపునకున్. ౧౨

క. పద్మాపద్మజనుత పద
పద్మునకున్ పన్నగాధిపతిసద్మునకున్
పద్మారి తుల్యముఖునకుఁ
బద్మాప్తసహస్రకోటి భాపూర్ణునకున్. ౧౩

క. శ్రీపారమాత్మ్యవాసున
కాపద్బాంధవున కజునకాశ్రితజన దు
స్తాపాపహునకు హాయముఖ
రూపాభిన్నునకు భావరూపయుతునకున్. ౧౪

వ. సమర్పణంబుగా నాయొనర్పంబూనిన గోష్ఠీవన మాహాత్మ్యంబను పుణ్యతమప్రబంధమ్మునకుఁ గథాక్రమం బెట్టిదనిన. ౧౫

క. శ్రీక్షీరవార్ధి మందిర
సాక్షీశ్వర భావదేవసజ్జనసుమనో
వృక్షాది సకరశీత క
రాక్షా క్షీరాబ్ధిజాసమాశ్రితవక్షా. ౧౬

గీ. అవధరింపుము దేవ మహానుభావ
పుణ్యతమమైన నైమిషారణ్యమందు
శౌనకాది మహామునుల్సలుపు సత్ర
యాగమునుజూడ సూతాఖ్యుఁడేగుదెంచె. ౧౭

క. వచ్చిన సూతున్గనుఁగొని
చెచ్చెరఁబూజించి మౌనిశేఖరులంతన్
హెచ్చిన యనురాగము మది
నచ్చుపడఁగనిట్లుబల్కి రాతనితోడన్. ౧౮

సీ. వినినారమింతకు వీనులవిందుగ శ్రీరంగధాముని క్షేత్ర మహిమ
శ్రీవేంకటాచలక్షేత్రమాహాత్మ్యంబు తుంగభద్రానదీతుంగమహిమ
శ్రీనివాసుని సుప్రసిద్ధ మహత్త్వంబుఁ దదితర క్షేత్ర చిత్రప్రభావ
మమలకథాఖ్యాత యతిపూతయో సూత మాకుమీరు వచింప
మాదుభవము.

తే. తెల్లఁబొందెఁ గృతార్థత యిచటికిపుడు
తాము విచ్చేయుటం జేసి తవిలెమనము
లింకగోష్ఠీవన మహత్త్వమెల్ల వినఁగ
దానివచియింపరే తపోధనశశాంక. ౧౯

క. అనిశౌనకాది మునివరు
లనుటయు సూతుండు ప్రవిమలాఖ్యాతుం డి
ట్లనిచెప్పఁదొడఁగె మధుర
స్వనభరితాలాప విశదసంభ్రమసరణిన్. ౨౦

చ. మునివరులార మారజితభూధర శృంగమునందుఁ బూర్వమం
దనఘుఁ బురప్రదాహినిటలాక్షుని లోకహితప్రమోదయా
జననిభవాని మీరడుగు సత్కథనే వివరింపఁగోరగా
ఘనుఁ డపుడానతిచ్చెఁ దనకాంతకుఁ జారుతరోక్తి వైఖరిన్. ౨౧

గీ. గోప్యములలోన మిక్కిలిగోప్యమెద్ది
పరమమెయ్యది పాపసంహరణమెద్ది
యట్టిగోష్ఠీవన మహత్త్వమయ్యలార
వినుఁడుమీరెల్ల రేకాగ్రతనువచింతు. ౨౨

శా. దేవాధీశ త్రిలోకనాథ శివ యెంతేఁ బ్రేమ వాక్రుచ్చితీ
వావిశ్వేశ్వర మేరుక్షేత్రకథ లాహ్లాదంబుగా నింత ము
న్నే వింటిన్ హరివాసము న్బరమము న్నిత్యంబు నౌనట్టి గో
ష్ఠీవన్యుత్తమ సత్కథా శ్రవణమాసింతు స్సనోనాయకా. ౧౩

గీ. తుంగభద్రాఫలంబు నాతోడఁ దాము
చెప్పువేళను దత్తీరసీమ గోష్ఠి
వనము గలదంచుఁ జెప్పరే ప్రజలమోక్ష
సిద్ధికై సెలవిడుఁడు తత్క్షేత్రమహిమ. ౧౪

క. అని పార్వతి యడుగంగాఁ
బెనఁగొను హర్షమునఁ బలికెఁ బ్రియుఁడు సరోజా
ననయెల్ల గోప్యముల క
న్నను గోప్యతరంబు పావనంబుఁ బరంబున్. ౧౫

ఉ. మానిని గోష్ఠినాఁ బరఁగు మాధవుక్షేత్రము తత్ప్రభావమా
హా, నుడువంగఁ బూర్ణముగ నబ్దశతంబును జాలదందుచే
నేనువచింతుఁ గ్లుప్తముగ నీవు వినందలపోసితేని నెం
దేని స్థలప్రభావములొకింతయు విన్నను బుణ్యమేకదా. ౧౬

సీ. ప్రాగంబునిధికినిఁ బశ్చిమదిశయందు
నాఱుక్రోసులదూర మందుఁ దుంగ
భద్రానదీతట భాగంబునందున
యోజనద్వయ సీమనొప్పుమీఱి
చెలఁగుగోష్ఠీవన క్షేత్రంబు ప్రత్యక్ష
మై హరి లక్ష్మితో నందునిలుచు
నారాయణాభిఖ్య; నళినసంభవముఖ్య
దేవతల్మునులు సందీప్తమతులు

గీ. నిలిచియుందున సేవింత్రు జలజనయను
దన్నదీతీర యోజనద్వయ విశాల

సీమ నారాయణమయమై చెలఁగుచుండు
చెలియ వింటివె తత్క్షేత్రసీమమహిమ. ౨౭

గీ. రమణి! యందుండిన చరాచరంబులెల్ల
శంఖచక్రగదాసంజ్ఞఁ జక్కఁదాల్చి
ప్రతిభ నారాయణస్వరూపంబుఁబొంది
బ్రతుకుచుండును నయనపర్వంబుగాలిపి. ౨౮

గీ. అధముఁడైనను బహుపాపియైనఁగాని
మరణమా యోజనద్వయ మధ్యమందు
బొందునెవ్వాఁడు సామీప్య ముక్తిఁబొందు
వాఁడు తప్పదు తప్పదీపలుకునమ్ము. ౨౯

క. ఏనరుఁడా క్షేత్రంబును
గానంగానోచుకొనునొ కర్మఫలముగా
నానరుఁడు పునర్జన్మముఁ
బూనండతిపతితుఁడేని భూలోకమునన్. ౩౦

క. ఉదయమున లేచి యెవ్వఁడు
మదిస్మరియించెడునొ గోష్ఠిమహిమను వాఁడో
మదిరాక్షి యమునిఁజూడఁడు
విదితంబుగఁ బిదప బ్రహ్మవిదుఁడగుఁజుమ్మీ. ౩౧

గీ. హీనజాతుఁడైన నేఁబోదుగోష్ఠీవ
నంబుఁజూడనని మనంబునందు
నొక్కసారియనుజుఁ డూహింపఁగాఁజూచి
యతి వివర్ణవదనుఁడగును యముఁడు. ౩౨

గీ. తుంగభద్రలోనఁ దోయంబులాడుట
విష్ణుదృష్టిఫలము వేడ్కఁగనుట
గోష్ఠివనమునందుఁ గొన్నాళ్లునిలుచుట
తరుణి! విష్ణుసన్నిధాన మొసగు. ౩౩

గీ. అవని నాక్షేత్రమునకుఁ దోడైనదొండు
లేదు లేదు భవాని, యాలించినమ్ము
మదియె వైకుంఠమనఁజెల్లు మదినిసంశ
యంబుఁబొందకు నామాటకడ్డులేదు. 34

చ. అవనివెలుంగు క్షేత్రముల నన్నిఁటి దర్శనమున్బొనర్చి మా
నవవరుఁడెంత పుణ్యమును నాతిరో, పొందునొ యంతపుణ్యవై
భవమునుఁబొందు నీహరినివాసము గోష్ఠివనంబుఁజేరి చ
క్షువులకు విందొనర్చిన యకుంఠితవైష్ణవ భక్తుఁడిమ్మహిన్. 35

క. అన్నిటిక్షేత్రంబులలో
నున్న హరింగాంచిమనుజుఁ డొందునొ యంతల్
పున్నెములనునంతలె య
భ్యున్నతిఁబొందెడును నిందుమూర్తిని గనుచోన్. 36

గీ. సర్వతీర్థంబులందున స్నానమాడి
మనుజుఁడెట్టిఫలంబును గనునొ యట్టి
ఫలము నేపొందెడును దుంగభద్రలోన
మజ్జనంబాడు నరుఁడు సమగ్రమతిని. 37

గీ. పరమమాక్షేత్రమహిమంబు వాగతీత
మజముఖసురాళికిని మనుజాళికెడఁద
స్మరణసేయఁగనైన నశక్యమగును
పద్మపత్ర విశాలవిభాసినేత్ర. 38

క. ఏమనిచెప్పుదునీతో
నోముఖజితచంద్రబింబ, యుత్తమమా గో
ష్ఠీమహిమదర్శనంబున
నే ముక్తిఘటిల్లు జనులకిమ్మహిలోనన్. 39

గీ. నేనుజెప్పెదమ్ముందుగా నీకు గౌరి
మోక్షకారణసాధనమునకు గోష్ఠి

వనమునకుఁ దుల్యమెందును గనముమనము
సత్యమిది సత్యమిది పునస్సత్యమిదియె ౮

సీ. అనవిని పార్వతి యామీఁదశివునిని
ప్రాణేశ, సర్వలోకావనుండ
భవ్యమానేత త్త్వప్రభావంబునీరీతి
నెవరిచేద త్తమై యెసఁగెఁబూర్వ
మెందుచేనింత యహీనకీర్తినిఁబొందె
నెట్లుసంభవమయ్యె నిట్టిమహిమ
గోష్ఠీవనాఖ్య చేకూరె నెట్టులదీని
కెన్ని నామంబులు చెన్నుమీఱు

గీ. నేలనివసించుఁ బ్రియతోఁట నిందిరామ
నోహరుండందు నాకు ననూనకరుణ
నానతీయరె యిపుడు సమగ్రముగను
నంచుఁ గలకంఠకంఠియై యడిగె శివుని. ౮౧

సీ. సృష్ట్యాదియందున శ్రీహరినాభి ప్ర
దేశభాగంబున దివ్యమైన
బంగారుకమలంబు ప్రభవించెనందున
ప్రభవించె బ్రహ్మ విభాసమానుఁ
డగుచునామీఁదఁ బద్మాసనసీనుఁడై
యేదికర్తవ్యంబొ యిందునాక
టంచు జింతాపరీతాత్ముఁడై యుండంగ
హరి యదృశ్యునిగతి నజునితోడ

గీ. గర్మభూమిఁదపంబు వేగంబునలుపు
మంచుఁబలికెను దాని నాలించియజుఁడు
నీటిపైఁదేలుచున్నట్టి నేలఁజొచ్చె
సత్తపఃకర్మసిద్ధిని సంగ్రహింప. ౮౨

గీ. నా మనఃఫలకంబున స్వామిమెచట
బ్రతిఫలించునో యచటఁ దపంబొనర్తు
ననుచునాపద్మసంభవుఁ డవనియెల్ల
సంచరింపంగఁ దొడఁగె విశాలమతిని. ౪౩

గీ. ఇట్లు చరియింపుచుండంగ నింకిపోయె
భూమియందున్న నీర మబ్బురముగాఁగ
నుఱియునచ్చోటఁదోఁచె నచ్చెరువుగాఁగ
సాగరంబులు తత్పద్మసంభవునకు. ౪౪

గీ. పూర్వవార్ధికిఁ బశ్చిమంబునను క్రోశ
షట్కపరిమిత దూరమౌస్థలమునొండుఁ
జేరువేళకు బ్రహ్మహృత్సీమ వెలిఁగె
దివ్యతేజంబు రవికోటిదీప్తిసమము. ౪౫

సీ. బహుకోటిసూర్యాగ్ని పార్వణచంద్రులవలె
దివ్యవర్చస్సుగలుగువాఁడు
సర్వత్రస్వప్రకాశము వెల్గ నెల్లెడభాస
మానుండయి పరఁగువాఁడు
నానందుఁడచ్యుతుఁ డాద్యుఁడై తత్క్షేత్రమధ్యంబు
నందునమలయువాఁడు
సరసిజాక్షుఁడు శంఖచక్రగదాధారి శ్రీవత్స
మురముపైఁ జెలఁగువాఁడు.

గీ. వాయతచతుర్భుజుండు శ్రీహరియుదార
పద్మసంభవగోష్ఠి సుభాషితైక
హర్షవారిధినోలాడ నభిలషించి
యజమనఃపీఠిఁ బ్రత్యక్షమయ్యెనంత. ౪౬

చ. జలజజుఁడిట్లు హృన్నయనసాధనతన్ హరినవ్యయున్న స
జ్జలజదళాక్షుఁగాంచి మదినంతసమొందుచు క్షేత్రపాలకుం

దలచి నమస్కరించి భవతారకముత్తమ మద్వితీయమిా
స్థలము చరాచరాత్మక రసావలయంబుననంచు నెంచుచున్. ౪౭

చ. అరయఁగ క్షేత్రదర్శన మహత్త్వముచేత నె ముక్తినిచ్చు నీ
శ్వరుఁడు సమస్తపాపములఁ జక్కనడంచుచు ధ్యానయోగమున్
నరులకుఁ గూర్చునందువలనన్ హరిరూపము దాల్చి భక్తుల
కరమగు మోక్షమున్ బ్రతియుగంబునఁ బొందుదురింతనిక్కమే

గీ. అఘవినాశన చణతధర్మార్థకామ
దాననైపుణిముక్తిసంధానగరిమ
మమలమై వెల్గు గోష్ఠీవనమునఁగల్గు
నుత్తమాంకంబులంచు నేనూహగొనెద. ౪౯

క, స్పష్టముగనిట్లు మానస
దృష్టిన్నిర్ధారణంబు తేజరిలంగా
నష్టాక్షరీమనూక్తిని
ప్రష్టతపంబును బొనర్చెసమధిక భక్తిన్. ౫౦

గీ. శంఖచక్రగదాధరు సరసిజాక్షు
హరిని మనమందునిల్పి యష్టాక్షరీ మ
నువుజపించుచు నూర్వేలనూర్లసార్లు
జపమొనర్చెను సరసిజసంభవుండు. ౫౧

సీ. భగవంతుఁడను మనోభవకోటిసుందరుండతి
దీప్యమానుండు నబ్జశంఖ
చక్రగదాన్వితచారు చతుర్భుజుండమల
పీతాంబరుం డచ్యుతుండు
వనమాలికోల్లసద్వక్షస్థలుండును శ్రీవత్స
చిహ్నుండు శ్రీధరుండు
నవ్యకిరీటకుండల ధారిచందన చర్చితాంగుఁడు
విభూషణ విరాజి.

గీ. హారనూపురకటిసూత్రధారి బ్రహ్మ
సూత్రధారియుఁ బరమపవిత్రమూర్తి
వైనతేయునధిష్ఠించి పరమగోష్ఠి
వనమునందున సస్మితవదనుఁడగుచు ౧౧

సీ. స్వర్ణభూషణరాజి సమలంకృతానర్ఘ్య
చామరానిలములు సందడింప
శ్రీభూమినీలా కుశేశయనేత్రలు
నిత్యముక్తులతోడ నియతిఁ గొలువ
అందమాభక్తితో నందసునందాదు
లొకవంకజోహారు లొసఁగుచుండఁ
గొమరొప్పగుముదాక్ష కుముదాదికాసంఖ్య
భక్తోత్తములు వెంట బలసి కొలువఁ

తే. బరముఁడు సనాతనుఁడు పరబ్రహ్మమూర్తి
విశ్వపతి విశ్వహేతువు విశ్వమయుఁడు
పద్మసంభవునకుఁ బురోభాగమందుఁ
గనులవిందుదలిర్ప సాక్షాత్కరించె. ౧౩

ఉ. కాంచియటుల్ రమేశునవకంజదళాక్షుని దేవదేవురో
మాంచితగాత్రుఁడై ప్రణమితాంగుఁడునై భువిదండమట్లు రె
ట్టించి నమస్కరించుచు ఘటించి ప్రదక్షిణముల్ మఱిమఱిన్
గాంచనగర్భుఁడిట్లు స్తవనంబొనరించె లలాటహస్తుఁడై. ౧౪

సీ. పరమేశుఁడు ననంతపరమశక్తియుఁ బరబ్రహ్మయు
నగు నీకువందనంబు
జానతముండును సచ్చిదానందమయుండునౌ
నీకునాదండమయ్య
వాచ్యుండు మఱియు నవాచ్యుండు నిర్విశేషుఁడు
శేషుఁడగు నీకు శుద్ధవినతి

వ్యద్రూపియు నరూపిసగుణుండు నిర్గుణుండగు
నీకునాదు సాష్టాంగమయ్య.

గీ. శశ్వదానందమయుఁడును సత్స్వరూపుఁ
డమలచిన్మయుఁడ తులసహస్రమూర్ధ
బాహుయుక్తుఁడు దశశతపానయుతుఁడు
విశ్వచక్షుండవగునీకు వేయునతులు. ౫౫

సీ. విశ్వరూపుండును విశ్వాధిపతి యచ్యుతుండును
నిర్వికారుండునా త్త
నాథుండు లక్ష్మీసనాథుండు సద్భక్తకామ్య
ప్రదాయి లోకప్రభుండు
లోకరక్షణసుశీలుఁడు శేషపర్యంకశాయి
యువనమాలి సర్వశక్తి
వాత్సల్యగుణుఁడును వాసుదేవుండును శ్రీభూమి
నీలాప్రసేవితుండు.

గీ. శంఖచక్రగదాపద్మ సహితుఁడతుల
దుష్టసంహారి యాశ్రితశిష్టపారి
జాతమును దివ్యభూషణ సంస్కృతాంగుఁ
డై వెలింగెడునీకు జోహారుతండ్రి. ౫౬

గీ. సులభుఁడు సుగమ్యుఁడును దివ్యశోభనుండు
స్రగ్వరాంబరధారియుఁ జందనైక
లిప్తదేహుండు రుచిరసందీప్తతనుఁడు
ఘనుఁడువౌనీకు నానమస్కారమిదియె. ౫౭

క. శరణాగతుఁడను బుత్రుఁడఁ
బరులను సేవింపఁ బాహిపాహివరజ క
త్పరణుఁడనీ వేగతియని
సరసిజసంభవుఁడు స్తవముసలుపుచు నిట్టుల్. ౫౮

గీ. శ్రీధరుని సన్నిధానంబుచేరి మౌన
ముద్రఁదాల్చెను నంత నామురహరుండు
వత్సలతఁబూని తనపాణిపల్లవముల
మేనునిమిరెను దత్పద్మయోనికపుడు. ౫౯

గీ. అభ్రగర్జలఁబోలు వాక్యముల వత్స
పద్మసంభవ నీతపోభారమునకుఁ
బరమ సన్తోష మొందితిఁ బదవినీయఁ
దలఁచితినటంచుఁ బలికెమాధవుఁడు పిదప. ౬౦

గీ. అబ్జజుఁడ; నీకొసంగెద నాధిపత్య
మింక బ్రహ్మాండమున కెల్ల నిచ్చవచ్చి
నట్లుసృజియింపు పుత్రుని నవలజనుల
మఱియు సచరాచరంబు నేర్పరియనంగ. ౬౧

క. నీయందు నాదు తేజము
నోయజ, యుంచెదనుగొంతయొనరుతునీకుఁ
సాయంబును వేదములు ను
దాయతనిశ్వాసమారుతావళిఁ బుట్టెన్. ౬౨

క. వేదంబుల నొసఁగెదనా
మోదంబునవానిఁగొనుము బుద్ధిప్రతిభన్
వేదోక్తం బెటులటువలెఁ
గాదనక చరింపవయ్య కమలప్రభవా. ౬౩

గీ. దేవదేవ, హరీ, జగద్దివ్యరక్ష
నేనుదలఁదాల్చి భవదాజ్ఞనీవుపల్కు
పలుకుల శిలాక్షరంబుగ సలుపువాఁడ
ననుచు నాబ్రహ్మయట్టుల మనవిచేసె. ౬౪

చ. హరి, భవదాజ్ఞభూమివలయంబుఁ జరింపమదీయబుద్ధియే
యిరవుననైన శుద్ధినినొకింతయుఁ బొందమికిన్ జలించియా

పరమవనంబుఁ జేరఁగనె పావనతన్విలసిల్లఁ జూచినే
నరుసమునొందినాఁడఁ జతురాగమకారక, భక్తతారకా. ౬౫

ఉ. కాంచితి నీస్వరూపమును గన్నులవిందుగ నిందునందుచే
నెంచితిక్షేత్రకారణ తదీయమహత్త్వముల న్వినంగ నే
నంచిత సత్కృపామతిని నాద్యులు తాముపచింతు రేని ను
న్నించి యనుగ్రహింపరె గణింపరెనాదగుకోర్కి మాధవా. ౬౬

వ. అనుచు నలువచూలియనుడు వెన్నుండిట్లనియె. ౬౭

క. శ్రీశారదవారిజ రజ
నీశాంబుజతారహార హిమభూధర సం
కాశాచ్ఛశరీరాక మ
లేశాహయవదన భారతీశాదినుతా ౬౮

క. తనయావిను మీక్షేత్రపు
ఘనతన్వచియింతు దీనిగణయుగమునం
జొనుపుకొను మనుజులందఱ
కనవరతమునాదు చెంత నావాసమగున్ ౬౯

సీ. ఘనభూతపంచకమ్ము నొనర్చియాకర్మభువిఁ
బుణ్యతమమైన భూమియందుఁ
గాపురంబుండి నన్ననుగొన్న మాత్రాననెల్ల
వారికి ముక్తినిత్తునంచు
సంకల్పమొందు నాకంకురించెను దొల్లియట్టి
పుణ్యక్షేత్రమైననేల
యిదియె లచ్చికినాకు నింపయ్యెఁగాన నీచోటికా
పైతినే నాఁటఁగోలె.

గీ. అందుచేనిట సచ్చిదానందమయుఁడు
దివ్యతేజోమయుఁడు సర్వదేవమయుఁడు

నగుపరబ్రహ్మ నీచిత్తమందుఁదోఁచె
నింకనీక్షేత్ర భావిమహిమ వచింతు. ౨౦

క. వినుమిది పరమాత్మమయం
బనఘాయటుగానఁ బారమార్థ్యంబనుచున్
మనగోష్ఠిచేత గోష్ఠి
వనమనుచున్ రెండుపేళ్లఁ బరఁగుచునుండున్. ౨౧

క. చిరకాలముగానే త
ద్వరపుణ్యక్షేత్రమధ్యభాగమ్మునఁగా
పురముండుందిరముగ ని
వ్వరిముంటినిఁబోలు సూక్ష్మభారూపముతోన్. ౨౨

ఉ. వారిజగర్భ నన్దనన పారగుణోత్తరుఁడత్రిజాహ్నవీ
తీరమునందు నిశ్చలమతిందపము న్బొనరించునింకనా
ధీరుఁడొనర్చునట్టి వినుతిన్వినియాతనికేను నన్నుఁగ
న్నారఁగఁజూపకున్న జగమందువినింద్యుఁడనౌదుఁగావునన్. 23

క. నేమముగా స్వాయంభువ
నామకమన్వంతరంబు నన్గృతయుగ మం
దే మొదటినాఁటి ప్రొద్దున
నే మునికిన్దర్శనంబు నిచ్చెదఁగాశిన్. ౨౪

చ. అదిమొదలాద్వరా మనువులంతము నొందినదాఁక యాపురిన్
ముదముననుండి యేడవమనుప్రభుకాలమునందు నిర్వదె
న్మిదవకృతంబునందుఁ బయనించెదనే నొకభక్తుఁడైన భూ
త్రిదశుని సాక్షివాదమొనరింపఁగ నిచ్చటికబ్జసంభవా. ౨౫

గీ. ఆదినంబాదినాకు బ్రహ్మాండనాశ
మాదనుక చెల్లు సాక్షినారాయణాఖ్య
ఘనతనీక్షేత్ర మస్మదాకారమగుట
నాంధ్రదేశంబటంచుఁ బ్రఖ్యాతిఁగాంచు. ౨౬

సీ. మధ్యాహ్నమువునను జన్మమునొందునీ తుంగభద్ర
నీళ్లాలనులోపల మునింగి
యబ్ధి కేగుచునుండు నది మొదల్నీ సరోవరము
లోపల మున్గువారు ముక్తిఁ
జేరుచుందురు దీనితీరమందు వసించునన్నుఁ
గాంచుచుభక్తి నమ్రులైన
పాపాత్ములును ముక్తభావమొందుదురే తదీయ
స్మృతిస్పర్శ నేక్షణముల.

గీ. నమరులక్షునైన నబ్బునియస్మదీక్షు
ణంబు నీతుంగభద్రఁ దానంబుమఱియు
క్షేత్రసంస్పర్శనంబను నీత్రయంబు
గల్గుపాపులకును ముక్తిగల్గునిజము. ౨౭

క. క్రిమికీటకాది జీవులుఁ
గుమతులుఁ బాతకులు హీనకులజులు నేత
ద్విమలక్షేత్ర పవనగం
ధముసోఁకిన మాత్రముక్త తన్గాంతురిలన్. ౨౮

ఉ. ఇట్టులనన్నుఁగాంచు నరులెల్లరకుందగు ముక్తిబిచ్చుచున్
బెట్టుచు వారువీరనెడు భేదమొకింతయులేక యిచ్చటన్
గట్టిగనుండు నీబ్రతుకుకాలము సెల్లినదాఁకయంతనా
పట్టునకేగి యచ్చట నివాసమొనర్చెద నబ్జసంభవా. ౨౯

చ. అనిహరి కన్నుచాటయిననంతటఁ బంకజసంభవుండు ని
మ్మనమతి విస్మయాంబునిధి మగ్నముకాన్ సరసీతటంబునన్
గనెనొక హోమవేదినటఁగాన్తిల సన్మణిపీఠమందుఁబైఁ
బ్రణవసుకర్ణికోల్లసిత బాలదివాకర తుల్యపద్మమున్. ౩౦

గీ. ఆసరోజప్రణవ కర్ణికాన్తరమున
రవిసవర్ణంబుఁ దమసఃపరంబు స్వప్ర

భా ప్రకాశంబు మఱియు నీవారశూక
సూక్ష్మరూపంబు బ్రహ్మంబుఁ జూచెనజుఁడు. ౯౧

క. పూజించియతని పదసీ
రేజములకు మ్రొక్కులిడివిరించుఁడు మోద
భ్రాజిష్ణుఁడై పొగడుచునా
తేజము గూర్చుండెఁ గొలనితీరమునందున్. ౯౨

ఉ. ఇందునమూఁడుకోట్లపయినేబదిలక్షలు తీర్థసంతతుల్
పొందుగ సప్తసాగరములుంజెలువొందుచునుండుదీవిలో
నందిగి తానమాడెడుజనమ్ములు ముక్తినిఁగాంతురింకఁ బి
ల్వందగు నీసరోవరము బ్రహ్మసరోవరమంచు నిద్ధరన్. ౯౩

క. దీనింగాంచిన ముక్తియు
దీనింగయినంట విష్ణుదేవుగృహమిటన్
స్నానంబున సారూప్యము
పానమ్మునఁగల్గునైక్య పదవినరులకున్. ౯౪

క. అనియిట్టులీ సరోవర
మునకీవరముల నొసంగి ముదితాత్ముండై
వననిధితనయేశుని యా
జ్ఞనుగొని చనె బమ్మ తనదు సదనంబునకున్. ౯౫

గీ. దేవదేవవిరూపాక్ష దీనరక్ష
శ్రీరమాధవుఁడట్లు గోష్ఠీవనమున
సాక్షివాదమ్మ నెవరిపక్షమునఁ జలిపె
నేమికతముననో తెల్పవే మహాత్మ. ౯౬

క. అనవుడు హరుఁడిట్లనుఁ దన
వనితకు "నీసంశయంబు వాపెదవినుము
న్వనజోదరునాద్య దినం
బున స్వాయంభువునివేళ మొదటికృతమునన్. ౯౭

క. తొలిపాదమ్మునఁ గాశిక
నలువకొమరుఁడైన యత్రినామకముని ని
శ్చలశుద్ధమనస్కుండై
నిలిచెం దపమాచరించు నిష్ఠదలిర్పన్. ౮౮

సీ. మండువేసవిలోననుండుఁ బంచాగ్నిమధ్యమునఁ
ప్రావృట్కాలమందు బయల
శిశిరకాలమునందు శీతనీరములోననుండి
యాహారమ్ము నుజ్జగించిఁ
వాతాశనుండౌచు వసుధపైనొక కాలనిలిచి
నిశ్చలకాష్ఠతు లితుఁడౌచు
శంఖచక్రగదాబ్జ శార్ఙ్గభాసురపాణి
యారమేశుని చిత్తమందునిల్పి

గీ. అనిలరోధమ్మొనర్చి యష్టాక్షరాఖ్య
మంత్ర జాపకుఁడౌచుసమాధిలోన
నత్రిముని నిల్చియష్టసహస్ర వత్స
రమ్ములతిఘోరమైన తపమ్మొనర్చె. ౮౯

ఉ. అమ్మునికుంజరుండు తపమట్లొనరించుచు నుండవాని శీ
ర్షమ్మ్మనుండి భీకరతరమ్మగు ధూమము లేచి సర్వలో
కమ్ములునిండ ఘోరభయకంపితులై సురలు న్మునీంద్రులున్
బమ్మను "నీవుమాకు శరణమ్మవుకమ్మ" ని వేడిరంతటన్ ౯౦

గీ. బ్రహ్మదేవుఁడు తనప్రభావమ్ముచేత
వారిభయకారణ మెఱింగి వనజనాభుఁ
దక్క యన్యులుగాపాడ దక్షులెవరు
గలరటంచును వారలఁగలయఁజూచి. ౯౧

ఉ ఆవనజాతసంభవుఁడు నాసురమానులతోడఁగూడి గో
ష్ఠీవనవాసియౌ హరినిఁజేరి "పరాత్పర,దీనరక్ష, భ

క్తావనబద్ధదీక్ష, కరుణాంబునిధీ, శరణం" బుభక్తి స
ద్భావముతోడ సన్నుతులభంగురవృత్తినొనర్చి యిట్లనున్. ౨

మ. కరుణాబ్ధీమును నీవుచెప్పితివె "యీశ్వాయందుస్వాయంభువా
స్తరమందాకృతితోడ నిల్పెదనుబుత్రా" యంచునాతోడనా
తరుణంబిప్పుడువచ్చె నత్రిముని చిత్తస్థైర్యమొప్పారనీ
కరుణన్గోరి పొనర్చుచుండెఁ దపముగ్రంబాగతిన్నాశిలోన్. ౩

ఉ. ఆమహనీయు మస్తకమునం దుదయించిన ధూమసంతతుల్
వామకథా మమాదిగ సమస్తజగమ్ములఁ జుట్టెనింక నీ
వామునిరాజ చంద్రమున కత్రిమహర్షికిఁ దోఁచితావకో
ద్దామకృపాసుధన్మనినిఁ దన్పనిచో జగమెల్లఁ గ్రమ్మగెడున్. ౪

క. కావుననీ భూతలమున
కీ విప్రుడరుదెంచి తాపసేశ్వరునత్రిన్
గావుమువరము లొసంగుచుఁ
బావనగుణధామ భక్తభయహరనామా. ౫

క. వనజాక్షావిను మూర్వీరు
మనువులు గడతేఱువఱకు మానితముగఁగా
శినినిల్చి మగుడనీవీ
వనమునకే తెంతు సాక్షివాద మొనర్పన్. ౬

గీ. తల్లివెంబడిమొటుల వత్సమ్ముసాగు
నటులనే భక్తవర్గమ్మునను గమింతు
ననుచుఁ బ్రతిననుబట్టితి వందుచేతఁ
దలఁచితివి భక్తసాక్షి వాదమ్మునర్ప. ౭

క. అనుచున్న వనజోదరుడంతి
వినయముగ దుర్ధంగనిట్లు విన్నపమొనరిం

చినవిని శ్రీహరిసురలకుఁ
దనరూపముఁ జూపువాంఛ తద్దయుఁ గల్గన్. ౯౮

క. శ్రీభూతభావనుండ పు
డేభూస్థలికరుగుదెంచి యెంతయుఁ బ్రీతిన్
శోభిల్లుచుఁ దోఁచెను దన
స్వాభావికరూపమునను బ్రహ్మాదులకున్. ౯౯

సీ. కోటిసూర్యప్రభాఘాటితోడ ననన్తమన్మ
థాధికరూపమహిమతోడ
నాతాపితస్వర్ణ పీతాంబరముతోడ దివ్య
భూషణరాజిదీప్తితోడ
కమలావిభాసివక్షఃకవాటముతోడ భాసురమ్మగు
కౌస్తుభమ్ముతోడ
దివ్యచందన లిప్తదేహసంపదతోడ రాజి
తచ్ఛత్రభారమ్ముతోడ.

గీ. జయజయధ్వని పుష్పవర్షములతోడ
బ్రహ్మముఖసర్వసురముని ప్రతతితోడఁ
జెలఁగిదుందుభి నాదము ల్చెలఁగుచుండఁ
గదలెహరి కాశికిని విహంగమ్ము నెక్కి. ౧౦౦

ఉ. శ్రీనిలయుండు కాశిఁగయి సేసిసమాధి నివిష్టసంతత
ధ్యానని మీలితాక్షుఁడగు నత్రిఁగనుంగొని ప్రోలనిల్వనా
మౌనియునాత్మ హృజ్జలజమధ్యమునన్మనుగాంచు రూపమున్
గానక విస్మితుండగుచుఁగన్నుఁ గవన్విరియించి ముందరన్ ౧౦౧

సీ. భాస్వత్సహస్రప్రభావి రాజితుఁగోటి కందర్ప
సుందరాకారు నతుల
దివ్యరత్నకిరీట దీప్యమానశిరస్కు మకర
కుండల భాసమానకర్ణు

శ్రీవత్సకౌస్తుభ శ్రీసమంచితవక్షు
వైజయన్తీస్రగ్వి భాసికంఠు
దివ్యపీతాంబరోద్దీపితాధః కాయుమణి
నూపురవిరాజమానపాదు
గీ. శంఖచక్రగదాబ్జ సంసక్తహస్తు
ననఘు ననుపము లక్ష్మీశు నాదిదేవు
సచ్చిదానందమయు భక్తసమితివంద్యుఁ
బత్రివాహనుఁ గాంచె నా యత్రివరాని ౧౦౨

క. హరినిఁ గనుంగొనుచు నిరం
తరగళదానంద బాష్పనయనుండు మునీ
శ్వరుఁడు పులకాంకితుండై
ధరపై సాష్టాంగనతి విధానమొనర్చెన్ ౧౦౩

క. వ్యక్తావ్యక్తాతీతా
భక్తజనహృదబ్జసక్త పదజలజాతా
నక్తంచరాసుహరణా
సూక్తిప్రతిపాద్య వార్ధిజోర్వీరమణా ౧౦౪

స్రగ్విణీ. పంకజాతేక్షణా భక్తసంరక్షణా
శంకరాదిస్తుతా సర్వహృత్సంస్థితా
అంకహీనోడునాథాతిరమ్యాననా
వేంకటాద్రీశ్వరా విశ్వరక్షాపరా ౧౦౫

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణ సంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం బ్రథమాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౬

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీరామాధవ, శతసుమ
నారాచసమాన, సాక్షినారాయణరూ
పా, రాజితనుగుణాకూ
పారా, హయవదన దుగ్ధవారాశిశయా ౧

గీ. అవధరింపు మనన్తరమద్రిజాత
కేలుఁదమ్ములు మొగిడించి కృత్తివాసు
పదములకు మ్రొక్కి భక్తిసంపత్తిగదుర
నాథునడిగెను వినయవినమ్రమయౌచు ౨

గీ. అద్రిశయ, శ్రీరమేశుపాదాబ్జములకు
నటులసాష్టాంగ నమనంబు నాచరించి
యత్రియేమియొనర్చె నాచిత్రకథను
జెప్పుమన శివుఁడంతటఁ జెప్పెనిటుల ౩

క. ముదితావిను విస్మయస
మ్మదముల మైమఱచి యత్రిమఱిమఱి భగవ
త్పదముల కెఱఁగుచునతిగ
ద్గదవాచారచననిట్లు గణుతించెహరిన్. ౪

దండకము. జయజయ, సరోజాతగర్భేశ శక్రాదిదేవేశ, విశ్వజ్ఞ వి
శ్వేశ్వరా, విశ్వభావా, నిరాకార, విశ్వాకృతే, విశ్వతోలోచ
నా, విశ్వవక్త్రా, విభో, విశ్వరూపా, సహస్రాక్ష, విశ్వాన్తరా
త్మన్, సహస్రోత్తమాంగా, సుసూక్ష్మాణురూపాదణీయ స్స్వ
రూపా, మహానన్తరూపాన్మహీయ స్స్వరూపా, సహస్రాంఘ్రి
హస్తా, సదాచేతనాచేతనాన్తర్గ సద్బింబరూపా, ప్రభో, భక్త
సంత్రాణ శీలా, మహాదివ్య సౌందర్యమూర్తే, జగత్సృష్టి ర

క్షే_త్ర సందాయకా, భావదేవా, రమానాథ, నీలాతుమానా
ధ, యజ్ఞేశ్వరా, యజ్ఞరూపా, మహాయజ్ఞరక్షా, సదాయజ్ఞభ
క్షా, సమస్తాగమాంమ్నాత నిర్దోషనిస్సంఖ్య కళ్యాణదివ్యద్గుణా
కార, సత్తత్వరూపా, విము_క్తిప్రదా, సద్భక్తానుసారీ, మ
హాపాతకధ్వంసకారీ, మహాయోగిహృత్పంకజా_న్తర్విహారీ,
హరే, పాహిశ్రీభావనారాయణా, సచ్చిదానందమూర్తే నమ
_స్తే నమ_స్తే నమ_స్తే నమః॥ ౫

శా. ఆరీతిన్వినుతించి యంజలిదలన్వా_ర్తించి హర్షోదక
శ్రీరాజన్నయనాబ్జుఁడౌచు మునితూష్ణీంభావముంజెందఁగా
శ్రీరామాపతికాంచి నూతనతటిద్రేఖాంచ దంభోదగం
భీరధ్వాన మెలర్పనిట్టులనియెన్ స్మేరాననాంభోజుఁడై ౬

క. నీవ్వొనరించిన తపమున
నేవిపులముదంబుఁగంటి నింతటితోవ
త్సా వేడికొనుము వరముల
నీవడిగినవెల్ల నిత్తు నిక్కంబనుచున్. ౭

ఉ. శ్రీపతిపల్కులన్విని ఋషిప్రవరుండను దేవదేవ యీ
రూపున, నీభవత్సమ సురూపులు ముక్తులుగొల్వలక్ష్మితో
నీవురినిల్చి, నిన్నుగననేగెడువారికి ము_క్తినిమ్ములో
కోపకృతిక్షమంబగుచు నొప్పెడు నీవరమేనువేడెదన్- ౮

ఉ ఈయవతారరూపము మదీయ మనశ్శుభభావయోగజం
బై యొసగేగుటన్నిను సమ_స్తజగమ్ములవారు భావనా
రాయణయంచుఁ బిల్చుచు నిరంతరము న్గనులారఁగాంచుచున్
హాయిగ నీపదాంబుజములందుచునుందురు గాత మాధవా. ౯

ఉ॥ ఇంకొకమాటఁజి_త్తమున నింపుగఁజొన్పుముభావదేవ యీ
వంకకువచ్చువారలకు భర్గునిలోకమయంచువిందునే

నింకనటుండఁగూడ దెవరేనియు నీపదసేవఁ జేసినన్
శంకవొలంగినీచరణసన్నిధినొందుచు నుంద్రుగావుతన్ ॥ ౧౦

క॥ ఏమనుజులేని నీముఖ
తామరసముఁగాంచి పంచతంజెందెదరో
యామనుజులెల్ల తావక
ధామంబుననుంద్రు శాశ్వతప్రమదముతోన్ ౧౧

చ॥ అనవుడు శ్రీసుఁడిట్టులనుసంతయునట్లగు భావివృత్తము
న్వినుము యుగానుసారముగ నేనిటనిల్చి మునీంద్ర, యార్యవారా
మనువులుదీరుదాఁక నిలమానవకోటికి ముక్తినిత్తు నా
వెనుకను గోష్ఠికావనికి వెళ్ళుదుభక్తుని వెంటసాక్షిగాన్ ౧౨

సీ॥ భావనారాయణుండిటు బల్కి స్వర్ణ
దివ్యమాణిక్య లసదకృత్రిమవిమాన
మందునిల్చిన నంతబ్రహ్మాది దేవ
తానిసత్తము లావిష్ణు మహిమగనుచు ౧౩

క॥ గంగాతీరమునజగ
త్సంగళనవరత్నదివ్య మంటపమునమా
తంగాభయదునిఁ గనులా
రంగాంచుచునంతటన్ని రంతరభక్తిన్ ౧౪

ఉ॥ అమ్మణిమంటపాంతరవిహారిని దివ్యసుమమ్ములన్సుగం
ధమ్ముల ధూపదీప సముదాయములన్సుచిరామృతాతిహా
ద్యమ్మగుపంచభక్ష్య పరమాన్నములందగు షోడశోపచా
రమ్ములఁబూజసల్పి యనురాగమెలర్పఁగ నిండ్లకేగుదుర్ ౧౫

మ॥ విమలజ్ఞాన సముద్రుఁడత్రియుఁ దపోవీర్యార్జితప్రోల్లస
త్సుమగంధాద్యఖిలోపచారముల నెంతోప్రీతితోడంద్రివి
క్రమునర్చావిధిఁ గొల్చుచుండ మనుషట్కంబంతముం జెందిన
త్తమమన్వంతర మేగుదెంచె నబలా వైవస్వతాఖ్యాతమై ౧౬

భాప్రకాశంబు మఱియు నీవారశూక
సూక్ష్మరూపంబు బ్రహ్మంబుఁ జూచెనజుఁడు. ౫౧

క. పూజించియతని పదసీ
రేజములకు మ్రొక్కిలిడివిరించుఁడు మోద
భ్రాజితుఁడై పొగడుచునా
తేజము గూర్చుండెఁ గొలనితీరమునందున్. ౫౨

ఉ. ఇందునమూఁడుకోట్లపయినేబదిలక్షలు తీర్థసంతతుల్
పొందుగ సప్తసాగరములుం జెలువొందుచునుండుదీవిలో
నందిగి తానమాడెడుజనమ్ములు ముక్తినిఁగాంతురింకఁ బి
ల్వందగు నీసరోవరము బ్రహ్మసరోవరమంచు నిద్ధరన్. ౫౩

క. దీనింగాంచిన ముక్తియు
దీనింగయినంట విష్ణుదేవుగృహమిటన్
స్నానంబున సారూప్యము
పానమ్మునఁగల్గునైక్య పదవినరులకున్. ౫౪

క. అనియిట్టులీ సరోవర
మునకీవరముల నొసంగి ముదితాత్ముండై
వననిధితనయేశుని యా
జ్ఞనుగొనిచనె బమ్మతనదు సదనంబునకున్. ౫౫

గీ. దేవదేవవిరూపాక్ష దీనరక్ష
శ్రీరమాధవుఁడట్లు గోష్ఠీవనమున
సాక్షివాదమ్ము నెవరిపక్షమునఁ జలిపె
నేమికతముననో తెల్పవేమహాత్మ. ౫౬

క. అనవుడు హరుఁడిట్లనుఁ దన
వనితకు "నీసంశయంబు వాపెదవినుము
న్వనజోదరునాద్య దినం
బున స్వాయంభువునివేళ మొదటికృతమునన్. ౫౭

క. తొలిపాదమ్మునఁ గాళిక
నలువకొమరుఁడైన యత్రినామకముని ని
శ్చలశుద్ధమనస్కుండై
నిలిచెం దపమాచరించు నిష్ఠదలిర్పన్. ౧౮

సీ. మండు వేసవిలోననుండుఁ బంచాగ్ని మధ్యమునఁ
బ్రావృట్కాలమందు బయల
శిశిరకాలమునందు శీతనీరములోననుండి
యాహారమ్ము నుజ్జగించి
వాతాశనుండౌచు వసుధపైనొక కాలనిలిచి
నిశ్చలకాష్ఠతులితుఁడౌచు
శంఖచక్రగదాబ్జ శార్ఙ్గభాసురపాణి
యారమేశుని చిత్తమందునిల్పి

గీ. అనిలరోధమ్మునర్చి యష్టాక్షరాఖ్య
మంత్రజాపకుఁడౌచుసమాధిలోన
నత్రిముని నిల్చియష్టసహస్ర వత్స
రమ్ములతిఘోరమైన తపమ్మునర్చె. ౧౯

ఉ. అమ్మునికుంజరుండు తపమట్లొనరించుచు నుండవాని శీ
ర్షమ్ముననుండి భీకరతరమ్మగు ధూమము లేచి సర్వలో
కమ్ములునిండ ఘోరభయకంపితులై సురలు మ్మునీంద్రులున్
బమ్మను "నీవుమాకు శరణమ్మవుకమ్మ" ని వేడిరంతటన్. ౨౦

గీ. బ్రహ్మదేవుఁడు తనప్రభావమ్ముచేత
వారిభయకారణ మెఱింగి వనజనాభుఁ
దక్క యన్యులుగాపాడ దక్షులెవరు
గలరటంచును వారలఁగలయఁజూచి. ౨౧

ఉ. ఆవనజాతసంభవుఁడు నాసురమానులతోడఁగూడి గో
ష్ఠీవనవాసియా హరినిఁ జేరి "పరాత్పర, దీనరక్ష, భ

క్తానసబద్ధదీక్ష, కరుణాంబునిధీ, శరణం" చుభక్తి స
ద్భావముతోడ సన్నుతులభంగురవృత్తినొనర్చి యిట్లనున్. ౯౨

మ. కరుణాబ్ధీమును నీవుచెప్పితివె "యీయాత్మయందుస్వాయంభువా
న్తరమందాకృతితోడ నిల్చెదనుబుత్రా" యంచునాతోడనా
తరుణంబిప్పుడువచ్చె నత్రిముని చిత్తస్థైర్యమొప్పారనీ
కరుణన్గోరి ఘొనర్చుచుండెఁ దపముగ్రంబాగతిన్గాశిలోన్. ౯౩

ఉ. ఆమహానీయు మస్తకమునం దుదయించిన ధూమసన్తతుల్
వామకథా మమాదిగ సమస్తజగమ్ములఁ జుట్టెనింక నీ
వామునిరాజ చంద్రమున కత్రిమహర్షికిఁ దోఁచితావకో
ద్దామకృపాసుధన్మునినిఁ దన్పనిచో జగమెల్లబ్రమ్గెదున్. ౯౪

క. కావుననీ భూతలమున
కీ విపుడరుదెంచి తాపసేశ్వరునత్రిన్
గావుమువరము లొసంగుచుఁ
బావనగుణధామ భక్తభయహరనామా. ౯౫

క. వనజాక్షావిను మార్వురు
మనువులు గడతేఱువఱకు మానితముగఁగా
శినినిల్చి మగుడనీవి
వనమునకేతెంతు సాక్షివాదమొనర్పన్. ౯౬

గీ. తల్లివెంబడియెటుల వత్సమ్ముసాగు
నటులనే భక్తవర్గముననుగమింతు
ననుచుఁ బ్రతిననుబట్టితి వందుచేతఁ
దలఁచితివి భక్తసాక్షి వాదమ్మొనర్ప. ౯౭

క. అనుచున్నన జోదరుడఁతి
వినయముగదుర్ధంగనిట్లు విన్నపమొనరిం

చనవిని శ్రీహరిసురలకుఁ
దనరూపముఁ జూపువాంఛ దద్దయుఁగల్గన్. ౯౮

క. శ్రీభూతభావనుండ వు
ర్వీస్థలికరుగుదెంచి యెంతయుఁ బ్రీతిన్
శోభిల్లుచుఁదోఁచెను దన
స్వాభావికరూపమునను బ్రహ్మాదులకున్. ౯౯

సీ. కోటిసూర్యప్రభాధాటితోడ ననన్తమన్మ
థాధికరూపమహిమతోడ
నాకాపితస్వర్ణ పీతాంబరముతోడ దివ్య
భూషణరాజిదీప్తితోడ
గమలావిభాసివక్షః కవాటముతోడ భాసురమ్మగు
కౌస్తుభమ్ముతోడ
దివ్యచందన లిప్తదేహసంపదతోడ రాజి
తచ్ఛత్రభారమ్ముతోడ.

గీ. జయజయధ్వని పుష్పవర్షములతోడ
బ్రహ్మముఖసర్వసురముని ప్రతతితోడఁ
జెలఁగిదుందుభి నాదము ల్చెలఁగుచుండఁ
గదలెహరి కాశికిని విహంగమ్ము నెక్కి. ౧౦౦

ఉ. శ్రీనిలయుండు కాశిఁగయి సేసిసమాధి నివిష్టసంతత
ధ్యానని మీలితాక్షుఁడగు నత్రిఁగనుంగొని ప్రేమలనిల్వనా
వానియునాత్మ హృజ్జలజమధ్యమునన్మనుగాంచు రూపమున్
గానక విస్మితుండగుచుఁగన్ను గవన్విరియించి ముందరన్ ౧౦౧

సీ. భాస్వత్సహస్రప్రభావి రాజితుఁగోటి కందర్ప
సుందరాకారు నతుల
దివ్యరత్నకిరీట దీప్యమానశిరస్కు మకర
కుండల భాసమానకర్ణు

శ్రీవత్సకౌస్తుభ శ్రీసమంచితవక్షు
వైజయంతీస్రగ్విభాసికంఠు
దివ్యపీతాంబరోద్దీపితాధఃకాయుమణి
నూపురవిరాజమానపాదు

గీ. శంఖచక్రగదాబ్జసంసక్తహస్తు
ననఘుననుపము లక్ష్మీశునాదిదేవు
సచ్చిదానందమయు భక్తసమితివంద్యుఁ
బత్రివాహనుఁగాంచెనా యత్రిమౌని ౧౦౨

క. హరినిఁగనుంగొనుచు నిరం
తరగళదానంద బాష్పనయనుండుమునీ
శ్వరుఁడుపులకాంకితుండై
ధరపైసాష్టాంగనతి విధానమొనర్చెన్ ౧౦౩

క. వ్యక్తావ్యక్తాతీతా
భక్తజనహృదబ్జసక్త పదజలజాతా
నక్తంచరాసుహరణా
సూక్తిప్రతిపాద్యవార్ధిజోర్వీరమణా ౧౦౪

స్రగ్విణి. పంకజాతేక్షణా భక్తసంరక్షణా
శంకరాదిస్తుతాసర్వహృత్సంస్థితా
అంకహీనోడునాథాతిరమ్యాననా
వేంకటాద్రీశ్వరా విశ్వరక్షాపరా ౧౦౫

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణ సంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితావిరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం బ్రథమాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౬

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీరామాధవ, శతసుమ
నారాచసమాన, సాక్షినారాయణరూ
పా, రాజితనుగుణాకూ
పారా, హయవదన దుగ్ధవారాశిశయా ౧

తే. అవధరింపు మన స్తరమద్రిజాత
కేలుఁదమ్ములు మొగిడించి కృత్తివాసు
పదములకు మ్రొక్కి భక్తిసంపత్తిగదుర
నాథునడిగెను వినయవినమ్రమయాచు

గీ. అద్రిశయు, శ్రీరమేశుపాదాబ్జములకు
నటుల సాష్టాంగ నమనంబు నాచరించి
యత్రియేమియొనర్చె నాచిత్రకథను
జెప్పుమన శివుఁడంతటఁ జెప్పెనిటుల

క. ముదితావిను విస్మయన
మ్మదముల మైమఱచి యత్రిమఱిమఱి భగవ
త్పదముల కెఱఁగుచునతిగ
ద్గదవాచారచననిట్లు గణుతించెహరిన్. ౪

దండకము. జయజయ, సరోజాతగర్భేశ శక్రాదిదేవేశ, విశ్వజ్ఞ విశ్వేశ్వరా, విశ్వభావా, నిరాకార, విశ్వాకృతే, విశ్వతోలోచనా, విశ్వవక్త్రా, విభో, విశ్వరూపా, సహస్రాక్ష, విశ్వాన్తరాత్మన్, సహస్రోత్తమాంగా, సుసూక్ష్మాణురూపాదల్పీయ స్స్వరూపా, మహానన్తరూపాన్మహీయ స్స్వరూపా, సహస్రాంఘ్రిహస్తా, సదాచేతనాచేతనాన్తర్గ సద్బింబరూపా, ప్రభో, భక్తసంత్రాణ శీలా, మహాదివ్య సౌందర్యమూర్తే, జగత్సృష్టి ర

త్సా_స్త సంప్రదాయకా, భావదేవా, రమానాథ, నీలాతుమానా
థ, యజ్ఞేశ్వరా, యజ్ఞరూపా, మహాయజ్ఞరక్షా, సదాయజ్ఞభ
క్షా, సమస్తాగమామ్నాత నిర్దోషనిస్సంఖ్య కళ్యాణదివ్యగుణా
కార, సత్తత్త్వరూపా, విముక్తిప్రదా, సర్వభక్తానుసారీ, మ
హాపాతకధ్వంసకారీ, మహాయోగిహృత్పంకజాన్తర్విహారీ,
హరే, పాహి శ్రీభావనారాయణా, సచ్చిదానందమూర్తే నమ
స్తే నమస్తే నమస్తే నమః॥ ౫

శా. ఆరీతిన్నినుతించి యంజలిఁదలన్ హత్తించి హర్షోదక
శ్రీరాజన్నయనాబ్జుఁడౌచు మునితూష్ణీంభావముం జెందఁగా
శ్రీరామాపతి కాంచి నూతనతటిద్రేఖాంచ దంభోదగం
భీరధ్వాన మెలర్పనిట్టులనియెన్ స్మేరాననాంభోజుఁడై ౬

క. నీవ్వొనరించిన తపమున
నేవిపులముదంబుఁగంటి నింతటితోఁ వ
త్సా వేడికొనుము వరముల
నీవడిగినవెల్ల నిత్తు నిక్కం బనుచున్. ౭

ఉ. శ్రీపతిపల్కులన్విని ఋషిప్రవరుండను దేవదేవ యీ
రూపున, నీభవత్సమ సురూపులు ముక్తులుగొల్వలక్ష్మితో
నీవురినిల్చి, నిన్నుగననేగెడువారికి ముక్తినిమ్ములో
కోపకృతిక్షమంబగుచు నొప్పెడు నీవరమేను వేడెదన్. ౮

ఉ ఈయవతారరూపము మదీయ మనశ్శుభభావయోగజం
బై యొనరేగుటన్నిను సమస్తజగమ్ములవారు భావనా
రాయణయంచుఁ బిల్చుచు నిరంతరము న్గనులారఁగాంచుచున్
హాయిగ నీపదాంబుజములందుచునుందురు గాత మాధవా. ౯

ఉ॥ ఇంకొకమాటఁజిత్తమున నింపుగఁజొన్పుము భావదేవ యీ
ఛంకకువచ్చువారలకు భర్గునిలోకమయంచువిందునే

నింకనటుండఁగూడ దెవరేనియు నీపదసేవఁ జేసినన్
శంకదొలంగి నీచరణసన్నిధి నొందుచు నుండ్రుగావునన్ ॥ ౧౦

క॥ ఏమనుజులేని నీముఖ
తామరసముఁగాంచి పంచతం జెందెదరో
యామనుజులెల్ల తావక
ధామంబుననుంద్రు శాశ్వతప్రమదముతోన్ ౧౧

చ॥ అనవుడు శ్రీశుఁడిట్టులనునంతయునట్లు శుభావివృత్తము
న్వినుము యుగానుసారముగ నేనిటనిల్చి మునీంద్ర, యార్యరా
మనువులుదీరుదాఁక నిలమానవకోటికి ముక్తినిత్తు నా
వెనుకను గోష్ఠికావనికి వెళ్ళుదుభక్తుని వెంటసాక్షిగాన్ ౧౨

సీ॥ భావనారాయణుండిటు బల్కి స్వర్ణ
దివ్యమాణిక్య లసదకృత్రిమవిమాన
మందునిల్చిన నంతబ్రహ్మాదిదేవ
మానిసత్తము లావిష్ణు మహిమగనుచు ౧౩

క॥ గంగాతీరమునజగ
న్మంగళనవరత్నదివ్య మంటపమునమా
తంగాభయదునిఁ గనులా
రంగాంచుచునంతటన్ని రంతరభక్తిన్ ౧౪

ఉ॥ అమ్మణిమంటపాంతరవిహారిని దివ్యసుమమ్ములన్సుగం
ధమ్ముల ధూపదీప సముదాయములన్సుచిరామృతాతిహృ
ద్యమ్మగుపంచభక్ష్య పరమాన్నములందగు షోడశోపచా
రమ్ములఁబూజసల్పి యనురాగమెలర్పఁగ నిండ్లకేగుదుర్ ౧౫

మ॥ విమలజ్ఞాన సముద్రుఁడత్రియుఁ దపోవీర్యార్జితప్రోల్లస
త్సుమగంధాద్యఖిలోపచారముల నెంతోప్రీతితోడం ద్రివి
క్రమునర్చావిధిఁ గొల్చుచుండ మనుషట్కంబంతముం జెందిన
న్సప్తమమన్వంతర మేగుదెంచెనబలా వైవస్వతాఖ్యాతమై ౧౬

క॥ ఆ వైవస్వతమునన
ష్టావింశకృతంబునన్నృశస్తాంధ్రోర్వి౯
దేవీ, స్వర్ణపురముశో
భావహమై వెలయుచుండె నాపురిలోన౯ ౧౭

చ॥ ఘనుఁడొకఁడబ్జగర్భకుల కంధిసుధాకిరణుండు కేశవుం
డనుబుధపుంగవుండు గలఁడాతనికొక్కఁడు మేనయల్లుఁడుం
డెనుసుగుణాకరుండధిక నిర్మలచిత్తుఁడు శాన్తిదాన్తిభూ
షణుఁడతిధార్మికుండఖిల శాస్త్రవిచక్షణుఁడాత్మవేత్తయు౯ ౧౮

క॥ గోవిందుఁడందురాతని
నీవసుధావలయమందు నెంత వెదకిన౯
నేవిని కనియు నెఱుఁగనా
గోవిందునివంటి పెద్ద గూనుగలాని౯ ౧౯

ఉ॥ స్వాంతమునందు శ్రీహరి పదాబ్జములన్నలకొల్పినిండుని
శ్చింతతఁదీర్థయాత్రలను జేయుతలంపునఁ గేశవుండుఁగొం
డంతకురూపియానతని యల్లుఁడు నిర్వురునొక్కనాఁటిరా
త్ర్యంతమునందు మేల్కని ప్రయాణమొనర్చిరి యుత్తరాశకు౯

ఉ॥ ఆవలఁదుంగభద్ర జలమందు మునుంగుచు విప్రులంతగో
ష్ఠీవనినాత్మవేదిక విశేషసుమాంజలులిచ్చికృష్ణలో
శ్రీవిగ్రహుంకి బుక్కులఁ బఠించితపోజపములొనర్చి గో
దావరిఁదాసమాడియటఁ దప్పని చెయ్యులొనర్చియంతట౯ ౨౧

ఉ॥ నర్మదలోనమజ్జన మొనర్చిక్రమంబుగఁ గాశికేగుదు౯
నిర్మలశంబరస్ఫుటిత నీజచుంచి సమీరయాచుదు
ష్కర్మములందొలంచఁగల జాహ్నవిఁగన్గొని మ్రొక్కిభూసురు
ల్ధర్మపరోత్తమస్తవము లన్నినుతించుచు నమ్మహానది౯ ౨౨

సీ॥ దేవి, తానమాడి దేవర్షిపితృగణ
తర్పణంబుజపము తపమునల్పి

ష్ణసుపర్వులధిక సంతోషమునసరి
త్తీరమందుఁ గన్నులారఁ గనిరి ౨౩

క॥ రత్నమయగోపురమునవ
రత్నప్రాకారభాసు రమ్మతిదివ్య
ద్రత్నద్వారంబగు నొక
నూత్నవిమానమ్ముఁ గడువినోదముతోడన్ ౨౪

మ॥ నవ్యోద్యానపరీవృతం బయిసదానందాభిదంబై మరు
త్సేవ్యంబైన విమానమున్మిగుల భక్తిన్మ్రొక్కి తత్సన్నిధిన్
సవ్యంబౌగతిఁ జేరి యేడయిన కక్ష్యల్దాటి యాలోపలన్
దివ్యన్మంటపమొందు విస్మయము సంధిల్లంగ నీక్షించుచున్ ౨౫

క॥ ఆమంటపంబునన్వీను
మామణిమయపీఠిదాని మధ్యమునందున్
హేమమయతామరసమా
తామరసమునందు నీశు దర్శించిరటన్ ౨౬

చ॥ ఉరమున లచ్చి కౌస్తుభము నొప్పులగుప్పఁగ వైజయంతికం
ధరమున వ్రేలనంగముల నవ్యవిభూషణ ముల్దగంజతు
ష్కరములను త్తమాయుధనికాయము బూనిన యిందిరామనో
హరు గరుడాది సేవిత పదాంబుజుఁ గన్గొని మ్రొక్కిరిర్వురున్ ౨౭

ఉ॥ అంజలిగట్టి సన్నుతి సుమాంజలు లాయన కప్పగించి వా
రంజక యేగి రంతట శివాలయ మాశితి కంఠుఁ గాంచి శ్రీ
వింజని బిందుమాధవుని వేగని కేశవ మందిరమ్ములోన్
అంజిడి కాశినీవలన నయ్యెఁజుమా యని మ్రొక్కి రాతనిన్ ౨౮

గీ॥ అంతనిర్వురు భావనారాయణాంతి
కమునకేతెంచి మగుడ నాకంజనయను
పాదపంకజములనతిభక్తితోడఁ
గొల్చుచుండిరి యొకనెలఁ గొమరుమీఱ ౨౯

క॥ ఈవిధినారాయణపద
సేవాపరతంత్రవృత్తిఁ శేశయులగుటన్
బావనతమించి వెలిఁగెడు
నావిప్రులలోనమామ, యాత్మగతముగాన్ 30

ఉ॥ పుత్రులు లేనివారలకుఁ బున్నపుతాపులు గల్గఁబోవుగా
పుత్రిక యైననిప్పటికిఁ బుట్టగ లేదిఁక నాకుఁజూడఁబా
రత్రిక సౌఖ్యమెట్లు గదురంగలదంచును మామచింతకున్
బాత్రుఁడుగాఁగనల్లుఁడొక పల్కునుబల్కెను సుమ్ము పార్వతీ 31

శా॥ మామా నీకొకకూతురుప్పతిల నన్మర్యాదతో నాకునీ
వామీఁకన్నియనిచ్చి పెండిలినిఁ జేయంబూనుకొంటేనినీ
స్వామిన్నేఁ బ్రతిమాలుకొందును దనూజన్నీకునిమ్మంచునీ
వామాటన్ స్థిరపర్చుమిప్డు హరియే సాక్షిత్వముం జెందఁగా 32

క॥ అనుచుం బల్కినయల్లునిఁ
గనియచ్చెరువందిమామ గారిటులనియెన్
వినుమీయత్తయె తనయ
న్గనిన న్నీకిచ్చి పెండ్లిఁ గావింతునొగిన్ 33

శా॥ గోవిందా యెటులొ తప్పియొక్క తనయాంకూరమ్ము మాకద్దినన్
గోవిందుండుదయింపఁ జేసినన దే కొండంత సామ్రాజ్యమౌన్
నీవాక్యంబున నట్లుకావలయుగా నిశ్శంకన న్బైనని
న్రావయ్యా యనిపిల్చిపిల్లనిడి కన్యాదానముం జేయుమే 34

ఉ. మందహాసన్ముఖాంబుజుఁడు మాతులుఁడిట్టులఁబల్కగూని గో
విందుఁడు లేచి దేవ, యిదివింటిక దా యిఁక సాక్షివీవమా
సందుననంచుఁ బల్కి యొకచక్కనికన్నియ మామకీవు గో
విందయనుగ్రహింపఁగదవేయనుచున్ హరిమ్రొక్కె మ్రొక్కినన్.

ఉ. శ్రీహరిగూని బత్తుఁడొనరించిన విన్నపమాలకించి తా
నూహానుబూనెఁ గేశవునకొక్క తెఁగూతునొసంగ నాత్మలో

వాహారిభక్తులంతఁ బరమాత్మసమర్పననష్టసర్వ సం
దేహామనస్కులౌచుఁ బయనించిరి కొన్నిదినాలకింటికిన్. ౩౬

శా. ఆవిప్రోత్తములద్ధ్యమందుఁగల పుణ్యక్షేత్రముల్గాంచుచున్
స్వావాసమ్మగు స్వర్ణపత్తనమునందావిష్ణులై బందుగుల్
ఠీవిం బూజలొనర్పఁగ్రైకొనుచు బత్సేమంబు సంధిల్లఁగా
దైవానుగ్రహపాత్రులైమనిరి చిత్తస్వాస్థ్యమొప్పారఁగాన్. ౩౭

ఉ. అంతటఁ గొంతకాలమున కాతనితొయ్యలి చూలుగోలయై
కాంతుని చిత్తమెంతయు వికాసమునొందఁగఁదొమ్మిదా నెలల్
సాంతముగాఁగ నొక్కసమయాన సులగ్నసుపుష్కరంబునన్
సంతసమొప్పఁగాంచెఁ గడుఁజక్కనిచుక్కనునొక్కకన్నియన్.

ఉ. చెందొవవిందు రేకవలెఁ జిన్నదినాఁటికినాఁడు పెంపునుం
జెందఁగఁదండ్రిదానిగుణశీలముల న్మతిదానియందమున్
డెందమునందలంచి ధరణీతలమందిఁక దీని నేరికీ
యందగునొ వివాహసమయమ్మురుదెంచెనటంచు వెండియున్. ౩౯

ఉ. అప్పుడకాశిలోఁగొమిరెనల్లునకిచ్చితి దైవసాక్షిగా
నిప్పుడు పాఁడితప్పి సుతనెట్టుల నన్యునకిత్తుఁ "గన్నతా
నెప్పుడునందగాని వరియించునుగానఁగురూపికిచ్చినన్
దప్పు"ని వేదశాస్త్రములు దారముగా మొరపెట్టుచుండెడున్.

క. సత్తుఁదొలంగుట యఘమో
బొత్తిగశాస్త్రమ్ముఁదాటి పుచ్చుటయఘమో
యొత్తిలియాలోచించెదఁ
జిత్తముననింకఁ గొంతసేపటిదనుకన్. ౪౧

ఉ. రూపసియైనకన్నెను గురూపికినిచ్చినదాని మానసం
బాపతిపైఁ దగుల్కొనదసంతరమందతి దుష్టలోకమే
దాపురమానుసంకరము దానఘటించుఁగులాన, దానిచే
నాపితృవర్గముల్నరకమందుఁదురంచను వేదవాక్యముల్. ౪౨

క. స్వామీ శాస్త్రము దప్పిన
నామాలము జెడును సత్యమావలనిడఁగా
నామానిసియొక్కరుఁడే
నేమముగా నరకమందు నిల్చునుగాదే. ౪౩

క. ఈమాదిరిఁ దలఁచుచుఁగ
న్యామాణిక్యమున కన్యనాథుని వెదకన్
జామాత దెలిసికొని యో
మామా వినుమంచు నొక్కమాట వచించెన్. ౪౪

క. ఏమీ చిత్రము తగునే
మామా నీవంటిపెద్దమానుసులయిటుల్
దామాడినట్టిమాటల
నేమముగా నిల్వకున్న నిల్చునె జగముల్. ౪౫

గీ. దేవదేవుని మ్రోలనాదినమునంద
కాశికాపురిలోన నీకన్నెమాని
కమ్ము నాకిత్తునంచు వాగ్దానమొసఁగి
నాఁడవీదినమదిదప్ప నాయమొక్కొ. ౪౬

క. సత్యంబే దైవంబా
సత్యంబునఁ గల్గుచుండు సర్వము, సిరియున్
సత్యంబునందనిల్చును
సత్యంబే పరమపద మసత్యంబఘమౌన్. ౪౭

ఉ. సత్యమునందవేదములు సత్యమునందతపస్సమాధులున్
సత్యమునందయోగములు సత్యమునంద సమస్తలోకముల్
సత్యముబల్కువారఖిల సంపదలొందుచునుంద్రు నిచ్చలున్
సత్యముదప్పువారల విసర్జనము న్బొనరింతురందఱున్. ౪౮

క. రూపవతియా కుమారిఁ గు
రూపికినీఁగూడదనెడు శ్రుతివాక్యమునం

జూపట్టదంత ప్రబలత
యాపలుకువిశేషయుక్తిఁ గాఁగ కయుంటన్. ౪౯

చ. మదనునిఁబోలుచక్కని కుమారునికిచ్చిన యేనిలంజెయా
మదవతివానిఁబాసి యొకమర్కటరూపునిఁగూడియాడు నా
సుదతిసుశీలయే ద్దనకుసూకరమూర్తి యుఁబెన్మిటైన నా
హృదయవిభుండె దైవమనియెంచును దీనికిశాస్త్రమేటికిన్. ౫౦

క. హరియే నావయిపున సా
కిరిగలఁడీఁకనీవు తల్లక్రిందైననున్
దెరలించి కన్న నింకొ
క్కరునికినీయంగ నలవిగాదో మామా! ౫౧

క. అని యల్లుఁడాడ, మామయు
విని విస్మయమంది కపటవృత్తి నిటులనెన్
వినుమీ హరిమనపత్తన
మున సాక్ష్యముబల్కెనేనిఁ బుత్రికనిత్తున్. ౫౨

గీ. అంతగోవిందుఁడామామ యాడినట్టి
పల్కులనువిని తనబంధువర్గములను
బిన్నపెద్దలనందఱఁ బేరఁబేర
బిలిచి పంచాయతినిఁ జేసిపలికె నిట్లు. ౫౩

ఉ. వింటిరె బందుగుల్చెలులు పిన్నలుపెద్దలు మీరలందఱే
నొంటిగఁగాశికేగి సదయున్భగవంతునిఁదెచ్చికొందు నా
వెంటనె యంతదన్క దనపిల్లనునన్యున కీయకుండ మీ
కంటనుగాచుచుండుఁ డటుగాదని నన్బహిం వెట్టుఁడాతనిన్. ౫౪

క. ఇటులని గోవిందాఖ్యుఁడు
చిటుకునని ల్వెడలి కాశిఁ జేరుచు గంగన్
బుటుకున నాడి జపములం
బటువుగఁగావించి యత్రివానిం గనియెన్. ౫౫

క. తనరాకకుఁ గారణమా
తనికిన్విశదీకరింపఁ దాపసవరుఁడా
యనపల్కు పల్కులన్నియు
వినియచ్చెరువంది మిగుల వెలవెలఁబోయెన్. ౫౬

ఉ. ఎక్కడిగూనిబాపఁడితఁ డెక్కడ శ్రీహరిలోకరక్షకుం
డెక్కడ సాక్షివాదమది యెక్కడ నంచనరాదు శ్రీవిభుం
డక్కటికంపునీటిగ నియాటను భక్తుఁడు వెంటరమ్మనన్
గ్రక్కున నేఁగుఁదల్లి వెనుకన్బడిచాగెడు దూడపోల్పునన్. ౫౭

గీ. ఇంతపర్యంతమే భగవంతు సేవఁ
జేసికొనుచెంతొ సంతుష్టిఁ జెందినాఁడ
నిపుడు హరిసేవలేక నేనెట్లునిల్తు
నీశువిడిచిననాత్రిప్పు లేనియానొ. ౫౮

క. చెప్పెను భగవంతుఁడు నా
కప్పుడ గోష్ఠీవనప్రయాణపుఁ గతలన్
దప్పక దానికిసమయఁ
బిప్పుడయే తెంచెనింక నే నేమందున్. ౫౯

గీ. సత్యసంకల్పవచన మసత్యమౌనె
స్వామినెడఁబాయకుంటకీక్షాత్రతలమున
నారిదయనుదక్కి పెఱయుపాయంబుగలదె
యంచు మదిలోఁదలఁచుచు నశ్రిమాని. ౬౦

క. మోదముతో గోవిందుని
సాదరతబహూకరించియాదల భగవ
త్పాదముల కెఱఁగిమదిలో
ఖేదముగ కురంగవిధుముఖి యిటులనియెన్. ౬౧

గీ. ఆంధ్రదేశస్థుఁడైన ధరామరుండు
దేవనిన్సాత్యమునకుఁ గొంపోవవచ్చె

భక్తపరతంత్రతనీవు నీభక్తవర్యు
వెంటఁజనుదేని నాబ్రతుకుంటసున్న. ౬౨

గీ. అత్రిపల్కులు భగవంతుఁడాలకించి
కరుణలొల్కెడు చూడ్కుల గారవించి
భక్తవరనిన్ను నేఁబాయభయమువీడు
మంచు దువ్వుచు నాతనికనియె నిట్లు. ౬౩

ఉ. ఇక్కడనుండుమంచు మదినెంచినకాలము సెల్లిపోయె నీ
చక్కననంత జీవులకొసంగితి ముక్తినివింధ్యపంక్తికిం
దక్కనమందనేకులకు దర్శనమీవలెఁగాన నింక నేఁ
జక్కఁగగోష్ఠికావనికిఁ జాగెదసాక్షిగ బాపనయ్యతోన్. ౬౪

ఉ. అచ్చటనన్నుగాంచెడు మహాత్ములకెల్లను ముక్తిబిచ్చమే
నిచ్చెదఁదమ్మిచూలి విలయించినపిమ్మట నాదులోకమున్
జొచ్చెద, నన్నునమ్మికొనుచున్ ద్విజుఁడీతఁడువచ్చెఁగాననీ
సచ్చరితుంద్యజించిన యశంబెటుగల్గునునాకుఁ దాపసా. ౬౫

క. సుగుణమ్మున యశమబ్బును
సుగుణమ్మునఁ బ్రభుతయబ్బు సుమ్ము సుగుణులన్
సుగుణమ్ము లాశ్రయించును
సుగుణములేకున్న వారిఁ జూడ కెపరిలన్. ౬౬

క. నిన్నుస్వీడను నే వి
ద్వన్నుతుఁడైనట్టి గూనివాని స్వీడన్
వన్నుతచరితానాతో
డ న్నీవునురమ్ము కడుబెడంగు చెలంగన్. ౬౭

మ. మనయుద్యానమునందుఁబుట్టి నయనామత్స్యాజముల్ శూలియున్
మనవెంటంబడిరాఁగ నీవును సదానందాగ్రభాగంబునన్
వినయంబొప్పఁగ నేగుచుండ మనగోవిందప్ప నీకంటెఁ దా
మొనగాఁడై తగ దారిసూపుచుఁ జన న్మోదంబుగా నేగుదున్.

క. అనియూరడించిపుచ్చిన
మునివల్లెయటంచుఁబల్కి ముదితుండయ్యెన్
ఘనుఁడగు గోవిందప్పయుఁ
జనియె న్నవరత్నపీఠ సన్నిధికంతన్. ౬౯

గీ. శంఖచక్రాదికలిత హస్తములవాని
జలధిజాశ్రిత విపులవక్షంబువాని
భావనారాయణునిఁగాంచి భక్తవరుఁడు
వందనంబిడి యిటు సంస్తవంబొనర్చె. ౭౦

సీ. సర్వలోకాధీశ సర్వాత్మసాక్షి
నారాయణాభిఖ్య జోహారునీకు
జన్మించెనీవక్త్ర్ సారసంబునవిప్ర
జాతి బాహువులందు క్షత్రజాతి
యూరులందువణిక్కు లుద్భవించిరి పాద
పంకజమ్మునశూద్రు లంకురించి
రాదిత్యుఁడుదయించె నంబకమ్మునని శా
భర్తగల్గెనుమనః పద్మమందు

గీ. అగ్నిసంక్రందనులుపుట్టి రాస్యమందు
నభము బొడ్డున, గాలి ప్రాణమ్ములందుఁ
దలను స్వర్గము పాదాన ధరణి, చెవుల
దిక్కులుదయించెనో విశ్వ దేవదేవ. ౭౧

క. కలిగెఁ జరాచరలోక
మ్ములు నీతనువునన నీవ మోక్షదుఁడవు భ
క్తులకుఁ దమసఃపరుండవు
జలజాక్షా నిన్ను బోలు సాములుగలరే. ౭౨

చ. అని కొనియాడుభక్తుని ముఖాంబుజమున్గని భావదేవుఁడో
యనఘ మదీయుమహా తనువునైన నోసంగుదు వేడికొమ్ము నీ

మనమునగల్గినట్లు నియమందదయామృత ధారలొల్కఁ నా
డిన విని నేలవేలుపు గడింది ముదంబొదవంగ నిట్లనున్. ౨౩

క. బంధువులందరిముందఱ
నిందెత్తునటంచుఁ బ్రతిన నేఁబట్టితి గో
విందా రమ్మిఁకమాపుర
మందు నీసాక్ష్యమునకు నవసరమయ్యెన్. ౨౪

క. ఇవ్విధిఁబల్కిన విప్రుని
నెవ్వగదొలఁగంగ హరియనె నీతోఁ బెన్
దవ్వులనై నంజూడక
చివ్వన నేతెంతు భక్తశేఖర చనుమా. ౨౫

ఉ. ముందుగనీవు నీవెనుక మోదమెలర్పఁగ నేను నా సదా
నంద విమాన మత్రియు ననామకవృక్షము లీశ్వరుండు మే
మందఱమేగుదెంతుము ప్రయాణపథమ్మున నీవు వెన్కఁ జూ
డందగ దట్లుచూచినఁ దటాలున నచ్చట నేనునిల్చెదన్. ౨౬

ఉ. అండవినాశమావఱకు నాస్థలమందు వసించి నాకు మున్
దండమువెట్టి మచ్చరణదర్శనమున్ బొనరించునట్టి యు
ద్దండపు భక్తులందఱికిఁ దప్పక యిత్తును ముక్తినంచు నా
యండజవాహనుండనుచు నా ద్విజు వెంటఁ బ్రయాణమైననెన్.

క. అత్రముతోఁ దనవెంబడి
నత్రియుభర్గుండనామ కానోకహముల్
చిత్రపువిమానమును రాఁ
బత్రీశ్వరునెక్కి శార్ఙ్గి పయనించెనటీ. ౨౭

ఉ. సారసగర్భముఖ్య సురసత్తములు న్సురలోకగాయకుల్
నారదముఖ్య దేవఋషినాథులు నా పరమాత్మపై సుమా
సారమొనంగఁగా విబుధసారసలోచన లాడుచుండగా
సారిణిమీటి తుంబురులు చక్కఁగఁబాడఁగ నేగిరందఱున్. ౨౮

వ. అప్పుడు కోటిమన్మథసుందరుండును, కోటిభాస్వత్ప్రభావిభాసమానుండును, కుసుమసుకుమారావయవుండును, మందస్మితసుందరవదనారవిందుండును, రక్తారవిందతులితపాదతలుండును, మయూరకంఠోపమజంఘాయుగళుండును, రంభాస్తంభాధికోరుద్వయుండును, కరిశిరఃస్పర్ధినితంబసంశోభితుండును, బ్రహ్మాండద్రవ్యనిక్షేపగేహాయమానోదరుండును, లక్ష్మీవిహరణస్థానపీఠీభవత్పీనవక్షోవిరాజితుండును, వేదండశుండాయితబాహుదండుండును, వృత్తాగ్రభుజపీవరాంసుండును, కంబుసుందరకంధరుండును, రాకానిశాకరతిరస్కారిముఖమండలభాసురుండును, బింబవిద్రుమసంకాశరదనచ్ఛదవిరాజితుండును, ముక్తామణిసచ్ఛాయదంతపంక్తివిభాసితుండును, తిలకుసుమసమోన్నతనాసికుండును, వికసితసితాంభోజదళవిశాలలోచనుండును, స్మరచాపోపమభ్రూయుగళాంచితుండును, అష్టమీకువలయేశఫాలుండును, శ్రీకారవిలసత్కర్ణకుండలోజ్జ్వలద్గండమండితుండును, మేరుశృంగసదృశకిరీటవిరాజమానశీర్షుండును, శంఖచక్రగదాపద్మవిభూషితచతుర్భుజుండును, హారకేయూరకటకాంగుళీయాద్యాభరణాలంకృతుండును, శ్రీవత్సకౌస్తుభవనమాలాంచితవక్షుండును, దివ్యపీతాంబరోపరినటత్కాంచీగుణశోభితుండును, ఛత్రచామరోపేతుండును, దేవదేవుండు నగు నప్పరమాత్మను బంకజసంభవుం డిట్లు వినుతింపందొడంగె. ౮౦

బ్రహ్మకృత దశావతార స్తుతి.

క. వందనము వారిజాక్షా
వందనము రమేశ యీశ, వాసవపక్షా
వందనము భక్తరక్షా
వందనమబ్జాండసృష్ట్యవనహృతిదక్షా. ౮౧

సీ. పురుషపరానంద పూర్ణషడ్గుణవిగ్ర
హాసాక్షి దేవజోహారునీకు

సద్రూపసృష్టి రక్షాలయప్రదపరా
త్పరపరబ్రహ్మ వందనమునీకు
రూపహీన యనంతరూప శ్రీవైకుంఠ
నాథ లక్ష్మీశ దండంబునీకు
భావగమ్యస్వరూపా మహాయోగిసం
భావ్యరూపా ప్రణామంబునీకు

గీ. భవ్యసంకల్పితస్వరూపా సమస్త
శ్రుతిశిరోరూప చిద్రూప మ్రొక్కునీకు
సత్యసంకల్ప సత్యాప్త సర్వహృదయ
పద్మమందిర యణురూప ప్రణతినీకు. ౧౨

చ. వననిధిజాత, నిచ్చలు భవత్పదపంకజయుగ్మ మాత్మహృ
ద్వనజమునందునిల్పికొని ధ్యానమొనర్చుచునుండియు న్భవ
ద్గుణ లవవర్ణనంబు మదిఁగోరుచు పారముఁగాంచలేదు నే
నన నిఁక నెంతవాఁడఁ గరుణాకర, శ్రీకరలోకరక్షకా. ౧౩

మ. తొలిఁ బ్రాబల్కుల దొంగిలించినఖలుల్ దున్మాడి యోదేవ పు
ష్కలమౌ నీదయ నక్షరాస్యునిఁ గన న్గావించి నాకెల్ల వే
ల్పులలోఁ బెద్దరికంబు దెచ్చిన మహత్తు న్నిన్ను సేవింతు నో
ప్రళయాంభోధివిహార, మీనవరరూపా సాక్షినారాయణా. ౧౪

శా. నాఁడంభోనిధిఁ ద్రచ్చుకాలమున మంథానాచలంబాపఁగాఁ
బ్రోడల్గాక సురాసురుల్గలిసి నిన్బల్మార సాహాయ్యర్థమై
వేడన్ వల్లెయటంచుఁ గవ్వపుమలన్ బృష్ఠంబునన్మోయవే
క్రీడాకూర్మమునీకు మ్రొక్కెద శౌరీ సాక్షినారాయణా. ౧౫

శా. నాఁడక్షోణితలంబునంతయు హిరణ్యాక్షుండు చాపన్ బలెన్
దోడంగైకొను చేగవాని ననిలోఁ దూఁటాడి భూదేవిఁగా
పాడంజాలిన ప్రోడనీకు నతుల న్బల్మారుగావింతునో
క్రీడాక్రోడశరీరభాసుర మురారీ సాక్షినారాయణా. ౧౬

శా. ఆలీలం దనయుం హిరణ్యకశిపుం డంభోధిలోఁ ద్రోయుచున్
జాలం గ్రుమ్ముచు నెండ నిల్పుచును మీఁదఁ గ్రాని తీక్ష్ణాగ్నులన్
గాలం ద్రోసెడు వేళ నా నిసువునుం గాపాడి యా రక్కసిన్
హాళిం జంపిన నిన్ను మ్రొక్కెద నృసింహా సాక్షినారాయణా.

మ. బలవైరి న్దలపైన మొత్తి నిఖిలస్వారాజ్యముం గెల్చి ని
స్తులుఁడై రాజ్యము నేలుచున్న బలి నెంతో యుక్తితో "నాకు నీ
యిల మూఁడడ్గులు చాలు" నంచడిగి వాఁ డీయంగఁ గైకొంచు నా
బలి నిం ద్రొక్కిన దంభవామన సురూపా సాక్షినారాయణా.

మ. మునిమాపున్గయి సేయు నీ పరశుచే ముయ్యేడుమారు ల్భవ
జ్జనక ద్విణ్ణృపబంధుకంఠ కదళీషండంబులం ద్రెంపి వె
చ్చని యా నెత్తుట నీ పితౄగములన్ సంతృప్తులం జేయు ని
న్మనమందు న్వినుతింతునో పరశురామా సాక్షినారాయణా.

మ. జనకు న్సత్యవచస్కుఁ జేయ విపినస్థానంబుఁ గైసేసి వా
లిని యుద్ధంబునఁ జంపి సూర్యసుతు నోలిం బ్రోచి నీ యంగనా
మణిఁ గొంపోయిన రావణుం దునిమి భామన్ గూడి తోడ్తో నయో
ధ్యను బాలించిన నీకు వందనము రామా సాక్షినారాయణా.

మ. హలమంసంబున నాడఁ దాళము ధ్వజంబై యొప్ప నా రేవతీ
లలనారత్నము జాయయై తగ మహాహ్లాదంబుతోఁ జంద్రబిం
బలసన్మద్యము ద్రావి యాడుచుఁ బ్రలంబధ్వంసివై నట్టి యో
బలరామా యిదె నిన్ను మ్రొక్కెదను దేవా సాక్షినారాయణా.

మ. మధురన్ జన్మము నొంది గోకులమునన్ బాలత్వముం బుచ్చి యా
మధుర న్వెండియుఁ జొచ్చి కంసహతకు న్మర్దించి గోగోపులన్
మధురంబౌ మురళీనినాదమున సన్మానించి సంతోషవా
రిధి నాడించిన కృష్ణ మ్రొక్కెడెద శౌరీ సాక్షినారాయణా.

మ. వసుధ న్భూతదయాపరత్వమునకుం బ్రాశస్త్యమిప్పింప, స
ర్వసమత్వంబె ప్రధానధర్మమనుచుం బాటింప, మోహాబ్ధిలో

నసురవ్రాతముముంపఁ, జన్మయుత మాయాదేవి గర్భంబునన్
బ్రసవంబొందిన బుద్ధ వందనము దేవా సాక్షినారాయణా. ౯౩

మ. కలియంతంబునుబొందుకాలమున నీ క్ష్మామండలంబెల్ల మ్లే
చ్ఛులపాలై నిఖిలప్రజాతతి మహాక్షోభంబునుం జెంద నా
ఖలులం జంపఁగ ఖడ్గివై ఘనతురంగంబెక్కి యుద్ధాన బల్
పెళపెళ్ళాడుచుఁదోఁచు నీకు నతి కల్కీ సాక్షినారాయణా. ౯౪

మ. పరమప్రేమదలిర్ప నత్రిముని హృద్భావప్రబుద్ధుండవై
ధర నీరూపునఁదోఁచితల్లగుట నో ధర్మస్వరూపా పరా
త్పర, దేవా, నిను భావదేవయనుచున్ బల్కారు నేమ్రొక్కెదన్
గరుణాత్మా, యిఁకనన్ను గావఁగదె వేగన్సాక్షినారాయణా. ౯౫

మ. గోవిందాఖ్యుని సాక్షివై సనుట నీకున్సాక్షినారాయణా
ఖ్యావిస్ఫూర్తిన్ ఘటించెఁగాన నిఁక నీ న్నా నామధేయంబుచే
భావంబందుఁదలంచి పాడికొను చాపద్బాంధవా నిచ్చలున్
సేవింతు న్భవదీయపాదయుగళిన్ శ్రీ సాక్షినారాయణా. ౯౬

శా. ఓ మత్స్యాది దశావతారవిహృతీ, యోభావనారాయణా
యోమాయారచితాబ్జజాండనివహా, యోభక్తకల్పద్రుమా
యోమానీశ్వర చిత్తపద్మనిలయా, యోసర్వలోకేశ్వరా
యోమోక్షాదిపుమర్థదా శరణు నీకో సాక్షినారాయణా. ౯౭

క. అజకృతమగు నీస్తోత్రము
ద్విజులెవరే న్జదివి లింగదేహవిముక్తిన్
భజియించి కాంచుచుండెద
రజముఖనుతుఁడైన భావనారాయణునిన్. ౯౮

క. శ్రీధరమందరనామక
భూధరధరసర్వసుగుణ భూషణభూనీ
ళాధవ తులసీవన మా
లాధర భవనాశ చిద్విలాసరమేశా. ౯౯

భుజంగప్రయాతము. నిరాకారసాకార నిర్ద్వంద్వసేవ్యా
పరేశామహేశాది భక్తాళిభావ్యా
పరానందసామ్రాజ్య భాగ్యాప్రమేయా
సురారాతిసంహార సూరిప్రగేయా. ౧౦౦

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణసంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం ద్వితీయాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౧

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీభావ్యమానచరణా
శోభాజితకోటిసూర్య సురరిపుహరణా
శ్రీవైష్ణవహృద్రమణా
భూభారోద్ధరణ సుగుణపుంజాభరణా. ౧

గీ. ఆలకింపుముదేవ, మహావిచిత్ర
మైనకథ నాలకించి హిమాద్రితనయ
సంతసంబునఁ బతిపదసరసిజాత
ములకు మ్రొక్కుచు నిటులనెఁ బొలుపుమీఱ. ౨

క. స్వామీ మీవాక్సుధల
న్నామానసమెల్ల చల్లనం జెందె మహా
ద్దామానుకంపతో నా
కామీఁదకథలఁ దెల్పుమన శివుఁడనియెన్. 3

క. వనజోదరుఁడివ్విధమున
నొనరించిన సంస్తవముల నొప్పుగ వినియా
వనజాక్షుఁడనె విరించికి
వనధరగంభీరమధుర వచనరచనలన్. ౪

క. వినిచితిమున్నిగోష్ఠీ
వనమాహాత్మ్యంబునీకు వనజోదర, పా
వనమగు నీతావునన
న్ననుఁగొనువారలకు ముక్తి కాంత లభించున్. ౫

ఉ. పావనపారమార్థికనివాసము మత్పదదర్శనంబు భ
ద్రావనమజ్జనంబుగల ధన్యుల కింకొకజన్మముండ దీ
తావునఁదారతమ్యమును దక్కుచు మోక్షము నెల్లవారికిన్
ఁవిగనిచ్చుచుండెదను నీవులయించినదాఁక పుత్రకా. ౬

గీ. సర్వముక్తిదుఁడనుచును సాక్షి దేవుఁ
డనుచు శ్రీభావనారాయణాఖ్యుఁడనుచు
నెవ్వఁడేనియు నన్ స్మరియించెనేని
వానిముక్తునిఁగావింతు వనజగర్భ. ౭

మ పుడమిన్గల్గినయట్టి పావననదుల్ మోక్షప్రదక్షేత్రముల్
గుడులున్ గూర్చుఫలంబు నీనదియు నీగోష్ఠీవనంబేను ని
క్కడనేకూర్తుఁ ముపుత్ర, తావకవయఃకాలాంతమౌదాఁక యె
క్కడ నేజ్జేయుతపంబు లిక్కడఁ గళాకాలంబులోఁ బాడెదున్.

క. విను మన్యక్షేత్రంబులఁ
బొనరించినయశ్వమేధములు మనగోష్ఠీ
వనమున నేకాజ్యాహుతి
కేనవచ్చుటదుర్లభంబనేకగుణాఢ్యా. ౯

క. పాత్రమ్మునందునొకయణు
మాత్రము హేమంబునిట సమర్పింపఁగురు

క్షేత్రమున మేరువుల స
త్పాత్రసహస్రములకిచ్చు ఫలములభించున్. ౧౦

గీ. అన్యతీర్థములందు ననంతభూసు
రాళి కన్నంబునిచ్చిన యట్టిపుణ్య
మునకు వేరెట్లు పుణ్యంబుఁ బొందుచుందు
రిచట బాపనికొకముద్దనిడినవారు. ౧౧

గీ. అంబుజోద్భవ యీక్షేత్రమందునాదు
సమ్ముఖంబుననొనరించు సకలదాన
ధర్మములలోన నన్నప్రదానమహిమఁ
బలుక నావంటివానికే యలవికాదు. ౧౨

సీ. నాకొక్కముద్ద యన్నముసమర్పించిన
నఖిలలోకములొందు నధికతృప్తి
పారమాత్మ్యస్థుఁడౌ బ్రాహ్మణునకునొక్క
కబళమిచ్చిన మద్దైక్యంబుగల్లు
కబళార్థమునఁగల్లు కైలాసపదమొక్క
కబళాన నీదులోకమ్ముగల్లు
కబళద్వయముచేతఁ గల్లుసాలోక్యంబు
పొలుచుసారూప్యంబు పూర్ణభుక్తి

గీ. షడ్రసోపేత దివ్యభోజనమునాకు
నర్పణముసేయువాని వాక్యానుసార
మేనువర్తింతుఁగావున నెల్లదాన
ములకు నన్నప్రదానమే ముఖ్యమయ్యె. ౧౩

క. నలినజవైశాఖంబున
నెల నడిమిదినంబునందు నేఁబుట్టితినాఁ
డిలనెవ్వారేని నుత్సవ
ములఁజేసినఁ బరమపదముఁ బొందుదురెలమిన్. ౧౪

క. మజ్జన్మక్షణంబుననే
సజ్జనుఁడొకయుత్సవంబు సలిపినఁ దనయా
వజ్జీవముసుఖితుండై
ముజ్జగములదాఁటి తుదకు ముక్తింజెందున్. ౧౫

సీ. భవ్యచక్రస్వరూపమున భాసిల్లునీ
క్షేత్రమధ్యముననేఁ జెలఁగుచుందు
వినుము మత్సాన్నిధ్య ముననుంద్రు గరుడ
విష్వక్సేన ముఖముక్తభక్తవరులు
ఘనచక్రనాభి దక్షిణమందునీవు భా
రతితోడనిలు మనారతముశంక
రుండు సవ్యమునందునుండు నత్రియుఁ
బశ్చిమాశ నారదుఁడు పూర్వాశనుండు
గీ. అష్టదిక్పతులుంద్రునే మ్యష్టదిశలఁ
గూడియుందురు ముప్పదిమూడుకోట్ల
యమరవర్యులు మునులరాగ్రముల వేద
శాస్త్రపౌరాణములునుండు జ్వాలలందు. ౧౬

మ. వినునన్గొల్చుచు భక్తవర్యుఁడగు గోవిందాఖ్యుఁడీభూతలం
బునఁ బుత్రాది సమస్తభోగ జనితామోదంబుతో నాదుచెం
తను గొన్నాళ్ళువసించి కర్మజతను త్యాగంబుఁగావించి యం
తను సాయూజ్యపదంబునొంది నిరతానందాత్ముఁడై యొప్పెడున్.

క. తొలి మూడుయుగమ్ములఁబు
ష్కలముగ ధర్మంబునడచుఁ గావుననీ ని
స్తులరూపము వెలయింతును
గలియుగమున ఞాతిరూపు. గలిగిచరింతున్. ౧౭

గీ. నాల్గుయుగములయందును నన్నుజూచు
జ్ఞానులకు హేమరూపినై కానుపింతు

గర్మపరులకు దారువిగ్రహముతోడ
దర్శనంబిచ్చుచుండుఁ బద్మప్రసూతి. ౧౯

క. పూజాశాస్త్రములత్రితము
తాఁ జేయఁగవలయు భక్తితత్పరత భర
ద్వాజాఖ్యుఁ డనుదినము నా
పూజలఁ గావింపవలయుఁ బోలుపుగఁ బుత్రా. ౨౦

క. పరమేశు నానతిని విధి
శిరసావహించి పనులఁ జేయించెను శ్రీ
హరి యానతిచొప్పున నుం
డిరి యెల్లరు వారివారి నియతస్థలులన్. ౨౧

క హరిగోష్ఠీవనమునకపు
డరుదెంచినవార్త వినుచు నాంధ్రనృపుండా
పురజనులఁగూడి శ్రీహరి
దరిసెనమొనరింపఁ జేరెఁ దద్వనభూమిన్. ౨౨

క. వనితావినువారును వి
రననేటికి వింధ్యనామకాద్రికి యామ్యా
శనుగలయందఱు గోష్ఠీ
వనమున కేతెంచిరపుడు పద్మాక్షుఁగనన్. ౨౩

ఉ. అంతటఁ గేశవుండువిన యానతమస్తకుఁడౌచు బంధుగుల్
సంతసమొప్పఁ జుట్టిచనఁ జానయుఁగూతురు వెంటరాఁగ శ్రీ
కాంతునిఁ జూడవచ్చె నధికప్రమదంబుదలిర్ప నాంధ్రభూ
కాంతుఁడు గూనివాఁనినటఁ గన్గొని మ్రొక్కుచు నిట్లుబల్కెడున్

క. నీకారణమునఁగాదే
లోకేశుఁడు మనపురంబు లోనవసించెన్
మాకయ్యెం గృతకృత్యత
లోకోత్తరనిష్ఠభక్తలోకవరిష్ఠా. ౨౫

క. నీభాగ్యమెంతయనినే
నోభూసురవర్య నుడువనోపుదు శ్రీవా
ణీ భర్త్రాదులకందని
శ్రీభూకాంతుండు నీకుఁజిక్కుటవలనన్. ౧౬

క. ఓవిప్ర, భక్తవర్యుఁడ
వీవే ద్విజసత్తముఁడవు నీవేయనుచా
గోవిందునితో స్వర్ణపు
రీవిభుఁడొనరించెనంత శ్రీపతికినతుల్. ౧౭

సీ. సత్యవ్రతుండంతఁ జక్రాకృతింబొల్చు
క్షేత్రంబునకుఁ బ్రదక్షిణ మొనర్చి
జ్వాలస్థితామ్నాయ శాస్త్రస్మృతిపురాణ
సమితిగాంచుచు మ్రొక్కుసలిపి చక్ర
నేమ్యరాగ్రాదిస్థ నిఖిలదేవర్షిసం
తతిపాదములకు వందన మొనర్చి
చక్రనాభిప్రదేశముఁ జేరి నల్దిక్కు
లందు నారద పద్మజాత్రిశివులఁ

గీ. గాంచి మ్రొక్కిడి నుతులచే గౌరవించి
నాభిమధ్యంబునను సదానందమెడు
వరవిమానంబుఁ దన్మధ్యభాగమందు
నవ్యనవరత్నఖచిత మంటపముఁగాంచె. ౧౮

క. ఆమంటపాంతరమునన్
గోమలదిననాథ బింబకోటితులితమా
హేమాసనమునమంగళ
నామునిఁగనె సాక్షి భావనారాయణునిన్. ౧౯

మత్తకోకిల. అంతనానృపసత్తముండు సమస్తరాజ్యధనాదులన్
సంతసమ్ముననొప్పి శ్రీహరి సాత్కరించుచు నచ్చటన్

వింతగా నేకపత్తనంబు నవీనపద్ధతిఁగట్టి ని
శ్చింతతో భగవత్పదాంబుజ సేవసల్పుచునుండఁగాన్.

క. ఆపురికి నాపరాత్పరుఁ
డే పరపురియంచు నామమిడెఁ గడుబత్తిన్
భూపతియు నాపురంబున
నే పరివారంబుతోడ నింపుగనుండెన్. 3౧

వ అంత నాభూకాంతుండు త్రిమునిప్రణీతంబగు నాగమంబు ననుస
రించి నిత్యపూజా, నిత్యోత్సవ, పక్షోత్సవ, మాసోత్సవ, వత్స
రోత్సవాదుల నాయాకాలంబులందు చేయించుచు దివ్యగంధ పు
ష్పవస్త్రాలంకారాదులచే భగవత్పూజాకైంకర్యాదుల జరిపిం
చుటయు 3౨

ఉ. అంతటఁ గేశవుండు తనయల్లునిగన్గొని కౌగిలించుచున్
సంతతబాష్పపూర్ణ నయనంబులతో నిటుబల్కె వత్స నీ
యంతటి ధన్యునేఁగనఁ గృతార్థుఁడ వన్నిటనీవ నీవ శ్రీ
కాంతుని బత్తులందు మొనగాఁడవు నీకెనయెవ్వరల్లుఁడా. 33

సీ. తలక్రిందుగా వనంబులదపంబొనరించు
వానికేనియు నందరానివాని
ప్రాబల్యతలలర్థ వత్తుగాఁబఠియించు
వానికేనియుఁ బల్కరానివాని
అమితాశ్వమేధాది యాగంబులొనరించు
వానికేనియుఁ గొల్వరానివాని
తనబొడ్డునందున్న తమ్మిలో నెలకొన్న
వానికేనియుఁ జూడరానివాని

గీ. మానితంబుగ శ్రీరమామణియొనర్చు
పూజలనుగొన్చు మిగులనుప్పొంగువాని

హరినిఁ దెచ్చితి వౌ యల్లుఁడా జగాన
నిన్ను బోలినవారలు సున్న సున్న. ౩౪

ఉ. కానుగలాఁడవంచు నినుఁ గొంచెపుఁ జూపునఁ జూచినాఁడ ధీ
హీనుఁడ నాదు జీవిత మిసీ కడుఁ దుచ్ఛము సర్వలోక స
న్మానితపాదపద్ముని రమావిభుఁ డేఁ గల యట్టి దిట్టవౌ
మానిసివంచు నిన్ను నణుమాత్ర మెఱుంగక పోతి నల్లుఁడా. ౩౫

చ. అటులనుచున్ మహాత్ముఁడగు నల్లునితోడుతఁ దుంగభద్రలో
బుటుకున నాడి యిందిరవిభున్ గని మ్రొక్కెడి పూర్ణభక్తి సం
పుటితకరారవిందుఁడయి భూరినుతుల్పొనరించి కేశవుం
డట హరిసన్నిధానమున నల్లునితో నుపవిష్టుఁ డౌటయున్. ౩౬

క. అంతన్సోమునఁ జిఱునవు
గంతులు వేయంగ నమల కరుణాపూర్ణ
స్వాంతుండగుచున్ శ్రీభగ
వంతుఁడు కేశవునకిట్లు బలుకఁ దొడంగెన్. ౩౭

శా. కాశీపత్తనమందు నాకడఁ బరిష్కారంబుగా నప్పుడే
యాశైవాలిని చెంత నీతనికి మీ యమ్మాయినీ విచ్చి రూ
పాశాగ్రస్తత నీను పొమ్మనుచు నిష్ఠన్యాయముం జేయ నీ
కేశాస్త్రీన్ బొనరింపఁగావలెనొ నీవే చెప్పవే కేశవా. ౩౮

ఉ. నిర్మలవృత్తుఁడౌచు ధరణీసురపుంగవుఁ డెల్లవారికిన్
ధర్మము సెప్పఁగావలయుఁ దాన యసత్యము నాడి నీవలెన్
ధర్మము దక్కినన్ జగతి ధర్మము నిల్చునె యంచు శ్రీవిభుం
డర్మిలిఁ బల్కె బాపఁడు భయంపడుచున్ హరి మ్రొక్కి యిట్లనున్.

ఉ. అందము లేనివాఁడు మన యల్లుఁడటంచనుకొంటిఁ గాని గో
విందుఁడు సూడ నిట్టిఁడని విన్నదికన్నది లేదు దేవరా
అందున సత్యము న్విడిచి యన్యపథంబును ద్రొక్కినాఁడ నా
యందపరాధము న్దలఁచుమయ్య సహింపఁగదయ్య మ్రొక్కెదన్.

ఉ॥ నీముఖచంద్రమండలము నేఁగన నాదురితమ్ముతీరె నీ
నామమునుచ్చరించితిని నాయపరాధమడంగె శ్రీపతీ
సోముఁడు దూర్చుకొండుఁ బొడసూపకమున్న ధరాస్థలిన్ దను
స్తోమములుండు నాపయినఁ జూతమటన్నఁ దమంబునిల్చునే॥

సీ॥ భక్తవత్సల సర్వజ్ఞ పరమపురుష
శరణుజొచ్చితి నాతప్పు లరయవలదు
నన్బ్రపన్నునిభక్తివినమ్రుననదుఁ
గావవలెనీకు నిదె నమస్కారమయ్య॥ ౭౨

శా॥ ఆమాటన్విని సాక్షిదేవుఁ డనుకంపాంచత్కటాక్షంబులన్
సేమంబొప్పఁగఁ గేశవున్గనుచు నిస్సీమోల్లసత్సద్గుణో
ద్దాముండై తగు గూనిబత్తునికి సౌందర్యమ్ము నిప్పించి యా
వేమిా పిల్లను గూనివానికని లోకేశుండనన్ గేశవున్. ౭౩

సీ॥ అంతవేవేగ సత్యవ్రతాఖ్యనృపతి
విప్రుపరిణయమునకొక్క విమలగృహము
బహువిధాలంకృతి వితానభావిభాసి
తముగఁ జేయించె హరిసన్నిధానమందు॥ ౭౪

ఉ॥ భూరిపరార్థ్యవై భవము బొల్పెసలార వివాహసర్వసం
భారసమేతుఁడై చుఁ దనబంధుగులందఱు వెంటనంటిరాన్
గేరుచుఁ గేశవుండపుడ కృత్రిమసమ్మద విస్మృతాన్యుఁడై
చేరె వివాహమందిర మశేషజనమ్ములు వింతనొందగన్॥ ౭౫

సీ॥ తనకులాచారధర్మంబుఁ దప్పనీక
మహితలక్షణములుగల మంచిమూర్తన్
మందు నత్రి భరద్వాజమానివరుల
చేతఁ బెండిలిచేయించె క్షితిసురుండు॥ ౭౬

ఉ॥ అందఱుబంధుగు ల్మదమునందఁగఁ గేశవుఁడంత గూనిగో
విందునిచేతులందు సుమబృందయుతమ్ముగఁ గన్నెనుంచి గో

విందువికష్పగింపఁ బృథివీపతి మున్నగు పెండ్లి పెద్దలా
నందముఁ నొందె శ్రీహరి ననంతముఖమ్ములఁ బొగడి వెండియున్ ॥ ౪౭

ఉ॥ అంచితభక్తి నిన్ను హృదయమ్మున నమ్మినవీని గూను వా
రించి సురూపుఁ జేసి సొడ రెండనజం దెవుపోగు నెట్లొ వే
యించిన నీదయారసము నెంతని మేము వచింతు మీశ్వరా
యంచు నుతించుచున్ స్వనిలయంబుల కేగిరి విస్మితాత్ములై ॥ ౪౮

క॥ గోవిందుఁడంత శుభగుణ
శేవధియగు చిన్నదానిఁ జేకొనినంతో
షావధిని గాంచ నేరక
గోవిందుని పాదములను గొల్చుచునుండెన్ ॥ ౪౯

చ హరిపదసన్నిధానమున నానృపుఁడా ధరణీసురు ల్నిరం
తరము వసించి తచ్చరణ తామరసమ్ములఁ గొల్చుచుండి ని
ర్భరసుఖభోగముల్ బడసి బంధవిముక్తిఁ గాంచి మూవురుం
బరమపదమ్ముఁ జేరుకొని భవ్యతనుండిరి విష్ణుసన్నిధిన్. ౫౦

గీ॥ భగుఁడివ్విధి నాగూని వాని పెండ్లి
ముచ్చటను జెప్ప విని కడు మోద మొంది
పార్వతీదేవి తన పతి పాదములకు
వందనం బిడి మగుడ నీపగిదిఁ బలికె॥ ౫౧

చ॥ వినినకొలంది నాకు విన వేడుక గల్గెడు దేవగోష్ఠికా
వనమున భావదేవునకు భక్తి దలిర్ప నొసంగు నోదనా
ర్పణమహిమంబుఁ జెప్పుమని పార్వతి వేడ భుజంగరాజభూ
షణుఁ డిటులానతిచ్చె నొకచక్రవితొల్లిఁ టి రాజవృత్తమున్ ॥ ౫౨

మ॥ కలఁడిక్ష్వాకుకులావతంసుఁడఖిలక్ష్మామండలవ్యాప్తని
స్తులనిశ్శేద్రయశః ప్రతాపసితరుక్తోయేజ బంధుండు ని
ర్మలధర్మాచరణైకదీక్షుఁడధికామ్నాయాంత విజ్ఞానని
ష్కళుపాత్ముం డసమాన వైభవుఁడు నా కల్మాషపాదుండిలన్.

ఉ॥ ఆధరణీవిభుండు మృగయాకులచిత్తత భీకరాటవీ
వీధుల కేగి జంతువుల వెనకు వేలువధించుచుండ నా
బాధకుఁ దాళ లేక తెగఁబాఱెడు నొక్క మృగంబు వెంటనే
వ్యాధునిమాడ్కిఁ దా ననురయంబునఁ బాఱుచు దారిలోపలన్॥

క॥ తనకభిముఖుఁడై వనమునఁ
జనుదెంచువసిష్ఠపుత్రు శక్త్యాహ్వాయునిన్
గని వేఁటతగులు కోలున
దనసత్తి నెఱుంగ లేక తనకిట్లనియెన్॥ ౫౫

క॥ మునితిలక నాదు మార్గ
మ్మున నిల్చెదవేల తొలఁగిపొమ్మావలకం
చనవిని మునియును నీవే
చనుమావలకనుచు రాజచంద్రునకనియెన్. ౫౬

గీ॥ భూతలేంద్ర వసిష్ఠాత్మ జాతశతము
నందుబెద్దను శక్తిసమాహ్వయుండ
నీకుఁ గడుఁ బూజనీయుఁడ నేను గాన
నీవ నన్ మ్రొక్కి నాదారి నీయవలయు॥ ౫౭

చ॥ అనుటయు భూధవుండు మృగయావ్యసనాపహృతాంతరంగుఁడై
మునికులనాథు నెత్తిపయి మోఁదఁగ నాఋషిరాజు దండతా
డనమున లేచునప్పుము బెడంగునఁ గ్రోధవిఘూర్ణితాత్ముఁడై
చనుమిఁక రాక్షసత్వమని శాపమొసంగెను తేనికంతటన్. ౫౮

ఉ॥ ఆమనుజేశ్వరుం డతిభయంకర శాపవిషాహిదష్టుఁడై
యోమునిచంద్ర నేను మృగయోత్సుకతన్ బొరపాటొనర్చితిన్
నా మొఱయాలకింపుమిఁక నాగతి సెప్పుమటంచు నాముని
గ్రామణి పాదపంకజపరాగము సోఁకఁగ వ్రాలె వ్రాలినన్. ౫౯

చ॥ ఇరువదినాల్గువత్సరము లేగుడు నీకగు శాపమోక్షమం
చు ఋషికులేశ్వరుండు సన క్షోణితలేంద్రుఁడు తత్క్షణంబ దు

ర్భరతరమైన రాక్షసభవంబును జెంది ధరాతలంబునన్
నగతను మాంసభక్షణమునన్ జరియించుచునుండ నొక్కటన్,

ఉ॥ అసురభావదుష్టుఁడు ధరాధిపుఁడావనమందు నాఁకటన్
జేసిచరించుచుండఁగ వసిష్ఠసుతుండగు శక్తియచ్చటన్
డాసిననామహాత్మునిఁ దటాలునమ్రింగుచు వాని ప్రాణముల్
దీసి స్వకీయమహాక్షుధను దీర్చుకొనెన్ గడుఘోరవృత్తుఁడై॥ ౬౧

క॥ ఇట్టులనాకట్టిఁడీసల
పట్టి వసిష్ఠాత్మజులనుబట్టుక తినుచున్
తుట్టతుద కందఱినిఁ దన
పొట్టన పెట్టికొనినీళ్ళుపోసికొనెఁ జుమా॥ ౬౨

సీ॥ అంతనరపతి తనకు శాపాంతమాటఁ
బూర్వరూపంబుగైకొని పొల్పుమీఱఁ
బత్తనము సేరనట మునిప్రవరులతనిఁ
గాంచి సెలవిచ్చి రొకమాటఁ గఠినముగను॥ ౬౩

గీ॥ శక్తిముఖ్య వసిష్ఠాత్మ జాతశతముఁ
జంపినాఁడవు నీశాపసమయమందుఁ
గాన బ్రహ్మఘ్నుఁడవునీవు మానవేంద్ర
పుడమి నేలంగనింక నర్హుఁడవు కావు॥ ౬౪

క॥ అప్పటి పాపంబంతయు
నిప్పుడు నినుజుట్టుకొనె నహీనవిధానం
బొప్పఁగఁ బ్రాయశ్చిత్తము
తప్పక చేసికొనుమిఁక యథాశాస్త్రముగాన్॥ ౬౫

ఆ॥ వారిమాటవినుచు వసుధావిభుండంత
శ్రేష్ఠుఁడైన యావశిష్ఠుకడకుఁ
జేరి గురునిచరణ నీరజమ్ముల నాత్మ
శిరము వ్రాల్చియిట్లు చెప్పఁదొడఁగె॥ ౬౬

ఉ॥ శాపమునొందినే నతినృశంసతముండగు రాక్షసుండనై
తాపసవర్య నీసుతశతంబునుమున్నమయించినాఁడ నా
పాపము నన్నుఁజుట్టుకొనె బ్రగ్గునమండుచునుంటినాదు సం
తాపము బాపి ప్రోవఁగల ధన్యుఁడవీవని నిన్ను జేరితిన్॥ ౬౭

క॥ తాపసయిప్పుడు పశ్చా
త్తాపంబునఁగుందునన్ శతఘ్నుని దుష్టున్
గోపము సేయక కావుము
నీపరమ కృపారసంబు నింపుచునాపై॥ ౬౮

క॥ బ్రహ్మఘ్నుఁడ మఱియు శత
బ్రహ్మఘ్నుఁడ దానమాని బ్రహ్మఘ్నుఁడనా
బ్రహ్మఘ్నత గురుసుతశత
బ్రహ్మఘ్నుఁడనైతినయ్య బ్రహ్మర్షివరా॥ ౬౯

క॥ మావంశంబున కీవే
దైవంబవు గురుఁడవాప్తతముఁడవు చెలివిన్
గావున నిన్నువినా నా
కీ వృజినమడంచు వారలెవరు మహాత్మా॥ ౭౦

గీ॥ రాజుపల్కులు వినిముని రాజుపల్కె
నొక్కహత్యకె నిష్కృతియుర్విలేదు
మునిశతంబును జంపిన ముష్కరుండ
వేవిధంబుననీకు నిష్కృతిలభించు॥ ౭౧

క॥ ఐనన్నీ పయిఁగల్గున
నూనదయన్ సులభమైన యొక్కయుపాయం
బేను వచించెద డెందము
బూనికతో నిల్పిదానిఁ బొల్పుగ వినుమా॥ ౭౨

ఉ॥ అన్నము సర్వపాపహర మన్నము బ్రహ్మమయంబు చూడఁగా
నన్నమె సర్వప్రాణమయ మన్నిటికన్నమె మృత్యుదంబు సు

మ్మన్నమె సర్వజీవనదమట్లవు టన్నప్రపయన్నదానమే
యన్నిటికంటె ముఖ్యమగునందున నీదురితంబడంగెడున్. ౨౩

గీ॥ పాత్రముల తారతమ్యంబుఁబట్టి యన్న
దానపరులకు ఫల తారతమ్యముండుఁ
గాన ధరణీపురందర దానివిధము
నేవచింతును వినుము నిర్నిద్రబుద్ధి॥ ౨౪

క॥ మాలనికన్నంబిడఁగా
దూలును సూక్ష్మతమమైన దురితము లెల్లన్
మేలుగ శూద్రునకిడినన్
నీలుగు లఘుపాతకముల నేకములు నృపా॥ ౨౫

ఉ॥ కోమటి కన్నమిచ్చినను గూలును మధ్యమపాతకంబు భూ
స్వామికి నోగిరంబిడ నసత్యజపాతకము ల్నశించెడున్
క్షామమృతభుక్కుఁసాపఱుప హత్యనుగల్గిన పాపమేగునో
భూమిపభ్రూణహత్యననుఁ బొల్పుగ వేదికిఁ దిండివెట్టినన్॥ ౨౬

సీ. వినుసోమయాజికో దనమీయస్త్రీహత్య
రూఢిగాఁజనునొక్క శ్రోత్రియుండు
భోజనంబొనరింపఁ బోవుస్వర్ణస్తేయ
మధిప బ్రహ్మచారి కన్నమిడిన
మద్యజపాపంబు మడియుమహాపాత్ర వే
దాంతజ్ఞుఁడేక వారాశనమ్ముఁ
గుడువదక్షణమేగు గురుతల్పమొకయోగి
నేనివానప్రస్థు నేనిఁగుడుప

గీ. నపుడసమయును గోహత్య, యతియువిష్ణు
భక్తుఁడొకమారయినను సాపడినబ్రహ్మ
హత్యలాఱును సర్వాత్ముఁడైనహరికి
నన్నమర్పింప మునిహత్య లపుడతొలఁగు. ౨౭

క. కావునసనో నృపకుంజర
యేవిధిచేనైన విష్ణుహృదయమునందుఁ
నీవన్నంబర్పించినఁ
దావక మునిహత్యలెల్ల దగ్ధములగుఁ. ౭౮

వ. అంత నానృపుండు గురువర్యుండగు వసిష్ఠమహర్షికిట్లనియె.

ఉ. అంతటిపాపినేనొసగు నన్నము వెన్నుఁడెటారగించు నే
సుంత తపంబొనర్చి యెటొ శుద్ధుఁడనై హరిఁగొల్చినన్దయా
స్వాంతుఁడు భావదేవుఁడు మదన్నముగంటనె కాంచుగాని యా
వంతయు నోటఁబెట్టఁడిపు డందున కేమి యుపాయమో మునీ.

సీ. అనవసిష్టుండిట్టులనెఁ బాంచభౌతిక
బ్రహ్మాండమిదియెల్లఁ బ్రాకృతంబు
పరమాత్మలోకమ ప్రాకృతంబగుదివ్య
వైకుంఠమదిముక్త వగఁ యుతము
ప్రాకృతులాత్మ విగ్రహపోషణార్థమై
వాతనన్నముఁ మ్రింగ వలయునంచు
వైకుంఠలోక సంవాసులకాహార
దృష్టిచేనగు సుఖపుష్టియంచు

గీ. కమలనాభునిదివ్య సంకల్పమట్లు
గాన జిహ్వేంద్రియముచేత గల్గుతృప్తి
గలుగునేత్రానన ప్రాకృతులకునొక్క
యింద్రియమెచాలు విషయసంతృప్తినొంద. ౮౧

క. ఓప్రాకృతబుద్ధీవిను
మప్రాకృత దివ్యమంగళాకారుండా
శ్రీప్రాణేశ్వరుఁడేయీా
దీప్రార్చావిగ్రహములఁ దిరముగనుండుఁ. ౮౨

క. అర్చలకును నప్రాకృత
వర్చోమూర్తికిని భేదభావలవంబేఁ
జర్చింపలేదుగావున
నర్చింపుము విష్ణువిగ్రహముబతిభక్తిన్. ౧౩

గీ. అర్చలందుండి భగవంతుఁ డఖిలభక్త
వరులొనర్చెడుపూజలఁ బరమతుష్టి
సేకరించుచువారిక ప్రాకృతాత్మ
లోకమిచ్చుచునుండు నృలోకపాల. ౧౪

క. మునుఁ గడుఁబ్రఖ్యాతినిబొం
దెను బుణ్యక్షేత్ర మాంధ్రదేశమ్ముననా
ఘనగుహ్యాతమస్థలమున
వనజాక్షుఁడు చెలఁగుచుండు భక్తులఁబ్రోవన్. ౧౫

ఉ. అచ్చట నెవ్వఁడేనతని కర్చనసేయుచు దివ్యభోజనం
బిచ్చిన నారసమ్మునిజదృష్టి బలమ్మునఁబుచ్చికొంచుఁదా
నిచ్చుచునుండు మోక్షసుఖ మీవిపుఁడచ్చటికేగి యన్నమున్
జెచ్చెర శ్రీధరార్చితము సేయుమటన్ శతవారముల్ నృపా.

చ. మునివరుపల్కులన్ వినుచు మోదమెలర్పఁగ రాజచంద్రుఁడా
మునివరుతో నమాత్యకులముఖ్యులతో ధరణీసురాళితోఁ
దన ఘననాగఘోటక శతాంగపదాతిబలంబుతో సుహృ
జ్జనములతోడఁగూడికొని సాగెను వేగమె యాంధ్రభూమికిన్.

ఉ॥ ఈవిధిఁ గొన్ని వాసరము లేగుడు దారిని రాను రానుగో
దావరిఁజేరి యచ్చటయథావిధి దానమొనర్చిభక్తి స
ద్భావన దేవమౌని పితృతర్పణము ల్పచరించియంతనా
భూవరుఁజేగి ధర్మపురిఁబుంపృగమూర్తి నిఁగాంచిమ్రొక్కుచున్

క॥ స్తోత్రంబుల కా నరహరి
బాత్రునిగావించియచట భక్తిన్మాఁడో

రాత్రులనుగడపి యంతఁ బ
విత్రాంబుశ్రేణి కృష్ణవేణికినడచెన్॥ ౮౯

ఉ॥ ఆనదిమున్ను కృత్యములనన్నియుఁ దీర్చుక మంగళాద్రిలో
శ్రీనరసింహుపూజ లొనరించినపిమ్మటఁ బారమార్థ్యమున్
స్థానముఁజేరి దానికిఁ బ్రదక్షిణము న్పొనరించితుంగభ
ద్రానదికేగి పద్మజసరస్సును గన్గొని భూపుఁడందులోన్॥ ౯౦

ఉ॥ మౌనులవెంటఁబెట్టికొని మజ్జనమాడి నృపుండసంఖ్యగో
దానములన్ సువర్ణమణిదానములన్ ఘనగోష్ఠి కావన
స్థాననివాసిభూసురులఁదన్పుచుఁ జక్రసరూపమహాహరి
స్థానముఁజేరి మ్రొక్కులిడె సర్వసుపర్వుల కచ్చటచ్చటన్॥ ౯౧

సీ॥ నలినజేశాన నారదాత్రులను గొల్చి
చక్రమధ్యమ్ముఁజొచ్చి యాక్ష్మావిభుండు
దివ్యమణిహేమవిద్యుతి దీప్యమాన
మగు సదానందమునుగాంచి యచటనిల్చె॥ ౯౨

ఉ॥ అచ్చట భావదేవుఁడు సమస్తజనంబుల కాత్మదర్శనం
బిచ్చి ధరాతలేంద్రునకు నీయకపోవఁగఁజేడు ఖిన్నుఁడై
చెచ్చెర నాగురూత్తము వసిష్ఠుసమ్రొక్కుచు "భావదేవుఁడో
సచ్చరితామదక్షులకుఁ జాటయిపోవుటయేల" యంచనన్॥ ౯౩

సీ॥ మునులజంపినయఘము నీమోమునందు
నిలిచి కన్పట్టుచున్నదో నేలఱేఁడ
కావునఁబరాత్పరుఁడు నీదుకంటఁబడఁడు
సుమ్మని మునీశ్వరుఁడుచెప్ప క్షోణివిభుఁడు॥ ౯౪

క॥ వినియంతఁ దుంగభద్రా
ఘనతటమున సత్త్రములనుగట్టించి మనో
హరభక్ష్యభోజ్యలేహ్యాని
కరములవండించి పాచకప్రవరులచే॥ ౯౫

గీ॥ అనుదినంబును లెక్క లేనంతమంది
నాల్గుజాతులవారి కనాథులకును
బధిరపంగ్వంధులకు నతిభక్తితోడ
నన్నమిడుచొక్కవత్సరం బచటనుండె॥ ౯౬

ఉ॥ అంతవసిష్ఠునింగనుచు నానృపుఁడిట్లను నోవసిష్ఠయ
శ్శాంతతపోగరిష్ఠవిను రాజపురోహితులందు భేద మొ
క్కింతయు లేదటంచు మునుపేవినియుంటి మదర్థమీవు శ్రీ
కాంతునికోదనార్పణ మఖండముగా నొనరింప వేఁడెదన్॥ ౯౭

చ॥ మునియునువల్లెయంచుఁ గడుఁబూనికతో నియమంబుదాల్చి శో
భన కుసుమాంబరాదుల నవారిగ శ్రీహరిపూజఁజేసి పా
వనమగునన్నపానము లపారముగాసిరిజేనికిన్ని వే
ద నమొనరించుచున్ దినశతంబును బుచ్చెను స్వామి సన్నిధిన్॥

గీ॥ అంబు జేక్షణుఁడీరీతి ననుదినమ్ము
మునికరార్పితమగు నన్నమును గ్రహింప
దినమునకు నొకహత్యచొప్పున నశించి
నూఱుహత్యలుజేనికిఁదీఱెఁ గుదకు॥ ౯౯

చ॥ పరమపవిత్రుఁడైన నరపాలుకప్పుడు నదివ్యహాటకాం
బరధరుఁడిందిరామణి విభాసితవక్షుఁడు గోటిమారది
వ్యరుచిరమూర్తిశాలియు, దరారిగదాబ్జ చతుర్భుజుండు శ్రీ
ధరుఁడుహసన్ముఖాబ్జుఁడయిన దర్శనమిచ్చెనుసుమ్ము పార్వతీ॥ ౧౦౦

ఉ॥ సామ్ములకెల్ల సామ్మయిన సోయగమున్నలవానిఁజూచి పా
దమ్ములమ్రొక్కి యంజలివిధానమునన్నునియాడుజేనిఁదా
నిమ్ముగఁగాంచి శ్రీదయితుఁడిట్లులఁబల్కెనుజేఁడనీదు పా
పమ్ములు సెల్లెనీదయిసభక్తికిమెచ్చితినంచు వెండియున్॥ ౧౦౧

క॥ నీవంశమ్మునఁ బుట్టుక
గావించెద రామునామకలితుఁడ నగుచున్

భావించుచు ననుమదిలో
సేవింపుము నా పద సరసీజములనఘా॥ ౧౦౨

క॥ పౌష్మిక ధర్మమున రా
జ్యమ్మును గాపాడికొనుమనంతరమున దే
హమ్ము విడనాడి నానిక
టమ్మున నివసించెదుత్కట ప్రమదముతోన్॥ ౧౦౩

క॥ ఇంతీ వినుమంతట భూ
కాంతుఁడు గత పాపుఁడగుచుఁ గ్రక్కునఁ జని ని
శ్చింతత ధర నేలి రమా
కాంతుని దయచేత ముక్తికాంతన్గనియెన్॥ ౧౦౪

క॥ శ్రీరామాంచితవక్షా
తారేశసదృశవక్త్ర తామరసాక్షా
ఘోరాఘహరణరక్షా
నారాయణదేవపక్ష నతజనరక్షా॥ ౧౦౫

మాలినీ॥ సతతభువనపాలా సాధుసంతానపాలా
వితతసుగుణజాలా వేణుగోపాలబాలా
పతగగ, సురముఖ్యాభక్తదత్తాత్మసఖ్యా
ప్రతతలసదభిఖ్యా భావనారాయణాఖ్యా॥ ౧౦౬

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య
పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణసంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజ
మాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ
కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం
దృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౭

చతుర్థాశ్వాసము.

క॥ శ్రీకామినీ కళత్రా
లోకేశ్వర సామగానలోల పవిత్రా
రాకేశతులితవక్త్రా
పాకార్యాద్యమరవినుత భవ్యచరిత్రా॥ ౧

క॥ అవధారు భక్తవత్సల
భవహర, కల్మాషపాద వసుధేశకథన్
శివవిని సంతసమునఁ దన
ధవునిపదంబులకుమ్రొక్కి తగ నిట్లనియెన్॥ ౨

ఉ॥ ఓదయమానమానస, మహోక్షగ, శంకర, ఫాలనేత్ర, కా
కోదరరాజభూషణ, మహాహ్యగ్ర, భవన్ముఖనిస్సరత్కథా
స్వాదమొనర్చి నామనము సంతసమొందినదింకఁ దుంగభ
ద్రోదయమాదిగాఁ గలుగు నుత్తమచిత్రచరిత్రఁ జెప్పవే॥ 3

శా॥ సారాంశంబుగ్రహించి భక్తిగలదై సర్వంసహాభృత్కుమా
రీరత్నంబిటు విన్నవించుకొన గౌరీనాథుఁడంత న్సుధా
సారంబు న్గురిపించునట్లు నిజవాచాచాతురిం జూపుచున్
నారీరత్నమ విన్మవిన్మనుచు నానందంబుతో నిట్లనున్॥ ౪

క॥ మునుహిమవచ్ఛృంగంబునఁ
దనభక్తులమైనమనకుఁదగఁ బరిణయమున్
బొనరించు వేడ్కఁ శ్రీహరి
చనుదెంచెను దేవమౌని సమితియుతుండై॥ ౫

గీ॥ అప్పుడీరేడులోకంబు లచటఁ జేర
బరువుచే భూమి యుత్తరభాగమందు
బలిని కేతనమంటఁగఁ బైకిలేచి
స్వర్గమునకంటె దక్షిణభాగమబల॥ ౬

క॥ చప్పనసర్వదివౌకసు
లిప్పుడు మనలోఁగరిష్ఠుఁడెవఁడని మదిలో
నొప్పఁగనూహించుచుఁగడు
గొప్పనుగా నేర్పఱచిరి కుంభోద్భవునిన్॥ ౭

క॥ ఈవిఘ్నము వారింపఁగ
నీవిపుడాయామ్యదిశకు నేగుమటంచున్
దేవతలు తన్ను వేఁడఁగ
భావంబునఁ గుంభజుఁడు వివాహదిదృక్షన్॥ ౮

క॥ ఈపనికి నేనుబోయిన
నాపరమేశ్వరుని పరిణయాలోకమునా
కేపగిది గల్గుఁగావున
నీపనిఁదప్పించుకొందు నేవిధినైనన్॥ ౯

ఆ॥ అంతఁదనకుఁదానయాయగస్త్యమహర్షి
మనములోననిట్లు మథనపడుచుఁ
దుదకునొక్కయుక్తితోఁచఁగ దివిజులఁ
బిలిచియిట్టులనియెఁ బ్రీతితోడ॥ ౧౦

గీ॥ శిష్యులెవ్వరులేరు నాచెంతనిపుడు
వలసినప్పుడు నాకింత జలముఁదేర
నొక్కఁడుండిన మీపనినొప్పికొందుఁ
గాన నాకొక్కశిష్యుండు గావలయును॥ ౧౧

గీ॥ అటులఁబల్కిన మునిపల్కులాలకించి
భక్తవత్సలుఁడైనట్టి పరమపురుషుఁ
డపుడు మనపెండ్లియందున్న యాదరమున
శిష్యునిత్తును బొమ్మంచుఁ జెప్పెమునికి॥ ౧౨

క॥ మునివర్యుఁడపుడు భగవం
తునియానతి నిదియుఁదనకుఁ దొలగదనుచు ద

క్షీణమునకేగె నతని వెం
టనె హరియేశిష్యుడై హుటాహుటి నడచెన్ ॥ ౧౩

క॥ ఆవడువునఁ దాపసి గో
దావరిఁ దరియించి సహ్యధాత్రీధరమున్
దావడిఁ జేరఁగఁ జనియం
తేవాసీజలము తెమ్ము తెమ్మని పలికెన్ ॥ ౧౪

సీ॥ భగవంతుఁడపుడు సత్వరరూపుఁడై చు
సహ్యాద్రిపై నెక్కి పద్మాసనమున
నుండి యోగమునందు నుండ నాతని దేహ
మందుఁ గృష్ణానది యవతరించె
వేణియుం దుదయించె వేణి దక్షిణహస్త
మందుఁ దుంగయు వామమందు భద్ర
బుట్టెనీనదులను బురుషోత్తముఁడు పిల్చి
మరుభూతలములందుఁ దిరుగఁబనిచె

గీ॥ నంతగృష్ణయు వేణియు నైక్యమొందెఁ
దుంగయును జేరుకొనె భద్రతోడనిటుల
నాల్గు రెండైచుఁ గడుదవ్వు నడచి నడచి
శ్రీగిరికి వెన్క నన్నియుఁ జేరెఁగృష్ణ॥ ౧౫

గీ॥ తనకుముందఱ శ్రీగిరి తనరుకతనఁ
బదవి లేకున్కి గృష్ణయాభాగమందె
పెక్కుచోటులఁ దిరుగుచుఁ బృథివినెల్ల
జలము నింపుచునుండఁగాఁ జక్రికినిసి॥ ౧౬

క॥ తనచక్రంబున భూధర
మును హరి తెగనఱకనచటము త్తెరువులు పు
ట్టెను వానినుండి వెండియు
జను దెంచెను మూడునదుల సాధ్యరయమునన్ ॥ ౧౭

గీ॥ తుంగభద్రమ్మ విడివడి దురముతోడఁ
బారమాత్మ్యస్థమైనట్టి బ్రహ్మసరసిఁ
జేరియటనుండి పూర్వాబ్ధిఁ జేరనపుడు
కృష్ణవేణమ్మ భద్రపైఁ గినిసిపలికె॥ ౧౮

క॥ ఎంతటిదూరము నాయ
భ్యంతరముననుండి యిష్టహోవిడితెన
న్నింతటనుండియు నీయ
భ్యంతరమున జలము శూన్యమయ్యెడుఁగాతన్॥ ౧౯

గీ॥ కృష్ణవేణమ్మ యిటుశపియింపఁ దుంగ
భద్రమదిలోనఁ గుందుచుఁ బారమాత్మ్య
మందుఁబరమాత్మకై తపమాచరించి
కమలనాభునిఁ గన్నులఁ గాంచెనంత॥ ౨౦

ఉ॥ అంచితభక్తి నాహరిపదాబ్జములన్ బ్రణమిల్లిపల్కె నో
కాంచనచేల "నిజఃలవుకమ్మ"ని కృష్ణశపించెనన్ను నేఁ
గొంచెపుదాననైతినికఁ గుంభినిలోపలనున్న యేఱులన్
దించుక గొప్పదానననిపించుము నన్మధుకైటభాంతకా॥ ౨౧

గీ॥ అనుచు వేడిన తుంగభద్రనురమేశుఁ
డాదరించుచునిట్లనె నన్నినదుల
లోననిన్బెద్దఁ జేయుదు మానసమునఁ
జింతఁదొఱఁగుము వినుము నిశ్చింతతోడ॥ ౨౨

గీ॥ గంగవ్రెడమైను నాపాదకంజమందుఁ
గృష్ణజన్మించె నస్మచ్ఛరీరమందు
నీవుమద్బాహువునఁబుట్టినావుగాన
దుంగభద్రమ్మ నీవయుత్తుంగవౌదు॥ ౨౩

క॥ కావేరియుఁ గృష్ణయు గో
దావరి భాగీరథియు సదాపావనివౌ

నీవును మీ యేవురు పు
ణ్యావహాలౌ పంచగంగ లనఁబడుదురిలన్॥ ౨౪

గీ॥ గంగ లేనింటిలోన నుత్తుంగ వగుచు
భద్రదాయిని వై తుంగభద్ర యనెడు
సార్థకాభిధ నొప్పి యీ క్ష్మాతలమునఁ
గీర్తి నొందెదు మంగళమూర్తి వగుచు॥ ౨౫

చ॥ నలినభవాండ మొండు మును నాశన మొందెడు వేళ దానిలోఁ
పలఁగల కోటితీర్థములఁ బాపహరమ్ముల స్పర్శమాత్ర ని
ర్మలశుభముక్తిదమ్ములను మామకకూర్మశరీరమందు ము
న్నిలిపితి వాని నే నిపుడు నీజఠరమ్మున నుంతు దానిచేన్॥ ౨౬

గీ॥ ధరణిఁ గల్గిన సర్వతీర్థములలోన
నీవ యుత్తమవై యుండి నీదునీట
మునుఁగు పుణ్యాత్ములకు నెల్ల ముక్తి నిడుచు
నుండెదవు సుమ్ము మఱియు నింకొకటి నమ్ము॥ ౨౭

క॥ కొంచెము త్రవ్విన నీలోఁ
నుంచిన తీర్థములు శుభతరోదకమును జూ
పించి స్పృశియించినంతనె
యంచితముగ ముక్తి నొసఁగు నఖిలనరులకున్॥ ౨౮

క. అని హరి పాతాళమునకుఁ
జని కూర్మాంతస్థ తీర్థజాలమ్మును దై
కొని పారమాత్మ్యమునకును
బునరాగతుఁడయ్యె నొక్కమూర్తములోనన్. ౨౯

గీ. అంతటను దుంగభద్రోదరాంతరమునఁ
గోటితీర్థమ్ములను నిల్పి కైటభారి
తుంగభద్రమ్మతోడ నుత్తుంగకరుణ
గదుర వెండియు నొక్కవాక్యమ్ముఁ బలికె. 30

సీ. నాపురోభాగాన నలినగర్భుఁడు తొల్లి
స్వయముగా నొక సరోవరమొనర్చి
అబ్జజాండాంతస్థ సార్ధత్రికోటి తీ
ర్థముల నాదివ్య సరస్సులోన
మూఁడుదిక్కులయందు ముక్కోటితీర్థముల్
యామ్యదిగ్భాగాన నర్ధకోటి
తీర్థమ్ములనునిల్పి తిరముగా మధ్య భా
గముననిల్పెను బాల కడలినంత

గీ. నాల్గుమూలలయందును నాల్గుసంద్ర
ములనునిల్పుచు నుత్తరమునసురాబ్ధి
నిల్పి శుద్ధోదకాబ్ధిచే నిఖిలసరసి
నించి యుత్కృష్టతీర్థమన్పించె దాని. ౩౧

క. ఆసరసిలోన నీవును
జేసితివిప్రవేశమందుచే నీస్థలిలో
మీసంగమముత్తమమై
దోసములనడంచుఁ గనినతోడ నరులకున్. ౩౨

గీ. చక్రనాభిసరఃప్రవేశములు గల్గు
నిన్ను స్పృశియించినంతనె నిఖిలజనులు
ప్రాకృతాంగంబునదలి యప్రాకృతంపు
దివ్యదేహంబుఁగాంత్రు సందియము లేదు ౩౩

గీ. జరులువైశాఖ పూర్ణిమాసమయమందు
నేనియువిశాఖయను చుక్కనేనిస్నాన
మాచరించుచు బ్రహ్మహత్యాది పాత
కములఁబాయుచు ముక్తినిఁ గాంచుచుంద్రు. ౩౪

క. అతులితమగు నీజలమునఁ
బితృతర్పణము నొనర్చు విప్రులపితరల్

సతతము నాలోకంబున
మితిమీఱిన సుఖము నొంది మెఱయుదురు సుమీ. 3౫

క. జపమును దానము హోమము
తపమును శ్రాద్ధంబును బిత్పృతర్పణమును నీ
విపులతటమ్మునఁ జేసిన
నపరిమిత ఫలదమగుచు మదైక్యము నొసఁగుర్. 3౬

సీ. నీబిందు లేశంబె నిఖిలతీర్థఫలంబు
లిచ్చునీస్మృతిచేత నెల్లపాప
ములడంగు నీతీరమునఁ జేయు ధర్మంబు
విధిహీనమయ్యును విపులసిద్ధి
నొసఁగునీతీరాన నొనరించునొకజన్న
మగు నశ్వమేధ సహస్రసమము
త్వత్తీరమున నొక్క తరువునుంచినవాఁడు
వనసహస్రస్థాపకునకు జోడు

గీ చెలఁగి యశ్వత్థమును వేనిఁదులసి నేని
నీతటంబుననుంచిన నిర్మలాత్ముఁ
డఖిలపాతకములఁ బాసి యాస్మదీయ
లోకముననుండు నిగతశోకుఁడగుచు. 3౭

క. ఈనిఖిలతీర్థచయములు
మానుగవైశాఖపూర్ణిమ స్మదీయు విశా
ఖానక్షత్రంబునఁ దమ
తానకములకరిగి నీకుదరిమగుడజనుర్. 3౮

గీ. సర్వతీర్థసమాగమ సమయమందు
నిన్ను గన్గొన్న మోక్షంబు, నిన్ స్పృశింప
మత్సమీపము, స్నానమత్సరూప
మంబుపానాన సాయుజ్యమందునరుఁడు. 3౯

క. అని వరములిచ్చి శ్రీహరి
కనుచాటైచనియె నాటికాలంబు మొదల్
కొని తుంగభద్రతీరం
బున గలవారికిసరూపముక్తి లభించున్. ౪౦

క. కృమికీట కాదులును దా
హాముచేఁ దన్నీరలవమునానినచో మో
క్షముఁ జెందునింక నెంతగ
హిమగిరిజాతుంగభద్ర నే వర్ణింతున్. ౪౧

ఉ. ఈవిధిజీవసంఘములదేవనిగా హరిఁజేరుచుండ నీ
భూవలయంబునంజనులు పూజ్యముకాన్ విధిశర్వపూర్వదే
వావళితిన్నఁగా నరసిజాక్షుని సన్నిధికేగి భక్తిస
ద్భావముతోడ మ్రొక్కినుతివాక్యములన్ గొనియాడి యిట్లనున్.

ఉ. సారసనేత్రనీదగు ప్రసాదబలంబునఁ దుంగభద్రయే
వారికి నాత్మతీర్థపుఁ బ్రభావమునన్ క్షణముక్తినిచ్చు నీ
తీరగునేని జీవుఁడెక్కితిన్గను పెంచఁడుగాన దేహముల్
తీరినవెన్కఁగాని మఱిగితిన్ దయసేయఁగఁబోకు మీశ్వరా. ౪౩

గీ. ఇటుల వేడిన వేల్పుల యిచ్చకనుగు
ణంబుగాఁజేసె హరియావినంబుఁదొట్టి
పార్వతీవింటివే తుంగభద్రమహిమ
చెప్పితినిగామఱియు దేనిఁజెప్పవలయు. ౪౪

ఉ. దేవ, కృతార్థురాలనయితిన్ భవదీయముఖోద్ధ తుంగభ
ద్రావరనిమ్నగా ఫలసుధారసపానముఁజేసి యింక గో
ష్ఠీవనమందుఁగల్గిన విశేషములెయ్యవి చక్రరూప మా
తావునకేలఁగల్గెనో సదా శివనాకివు డానతీయవే. ౪౫

చ. అనవిని శంభుఁడిట్టులను నద్రిసుతావిను తొల్లిసృష్టికై
వనజభవుండు భూతములఁ బంచినపన్నును బంచభూతము

ల్గొనకపరస్పరంబు గుమిగూడి యొకానొకచోటనట్టి చె
య్యానుదాలఁగించుకొందమని యోజనసేయఁదొడంగె నిట్టులన్.

చ. గురుతరసృష్టికార్యమునకు నమ్మనమొప్పిన విష్ణుసేవకున్
గరమతిదూరవర్తులముగావలెఁ జిత్తముసృష్టియందను
స్థిరతవహించుదానఁ గడుఁ జిక్కులపాల్పడఁ కావలెన్గుసం
సరణమహాబ్ధిలోనఁబడి చచ్చుచుఁబుట్టుచునుండ నేటికిన్. ౪౭

క. కావున నెప్పటికిని హరి
సేవయెముక్తిదముగాన స్థిరతరభక్తిన్
శ్రీవరునెదనిల్పుచు మన
మేపురముదపంబు సేయ నేగుదమనుచున్. ౪౮

గీ. పంచభూతంబులిటు పరస్పరము నిశ్చ
యించికొని పారమాత్మ్యమహీతలమునఁ
జేరి యష్టాక్షరముచేత శ్రీవిభునకుఁ
దపమొనర్చుచునుండెను దారుణముగ. ౪౯

క. అంతయుఁగన్గొనివాణీ
కాంతుఁడు వేవేగ గోష్ఠికావనమునకున్
సంతసమునఁజని కమలా
కాంతునిగొనియాడె భక్తికలితుండగుచున్. ౫౦

గీ. సర్వగీర్వాణవందిత చరణకమల
భక్తవరదానపర, దేవ, పరమపురుష
వేదవేదాంగవేద్య, గోవింద, శ్రీశ
నన్ను గృపతోడఁ బ్రోవుము నళిననేత్ర. ౫౧

క. కరుణాసాగరనిను నే
స్మరణము గావించుచుంటి సతతముమదినీ
సరివేల్పు లెవ్వరీధర
కరిరక్షక కావుమయ్య కమలాకాంతా. ౫౨

క. వక్షస్స్థల విధృతేందిర
రక్షఃకులదారిచక్ర రాజద్బాహూ
పక్షీంద్రగమన నీసరి
దక్షులు లేరే జగాన దాసులఁ బ్రోవన్. ౫౩

క. అని కొనియాడెడుబమ్మకు
వనజాక్షుఁడు భూషణాళి భాసురుఁడై ద
ర్శనమీయనావిధాయతయు
వనజాక్షునకెఱఁగియిట్లు పలుకఁదొడంగెన్. ౫౪

చ. పుడమియు నీరుమున్నయిన భూతములైదును నాదుమాటలన్
బెడచెవిఁబెట్టి సృష్టికయి పిల్చినరాక నిరాకరించి యి
వ్వెడగుమిగూడి నీకొఱకు నేకముఖంబున ఘోరమౌ తపం
బెడపకచేయుచుండెనిఁక నేవిధిసృష్టినొనర్తుదేవరా. ౫౫

క. క్షిత్యాదికములను వినా
కృత్యంబేలేదునాకు నీజన్మమునన్
సత్యము, కావునముందిఁక
గత్యంతరమేమినాకుఁ గంజదళాక్షా. ౫౬

క. అనవిని కమలాకాంతుఁడు
తనవెంటవిరించిరాఁగఁ దద్దయుఁ బ్రీతిన్
జని పంచభూతముల ప్రో
లనునిలిచెనురంబునందులచ్చి సెలంగన్. ౫౭

చ. వరమణికుండలద్యుతి విభాసితగండుఁగనత్కిరీటభా
సురతరమస్తకున్మణివిశోభిత పీనవిశాలవక్షు ది
గ్మరుచిసహస్రకాన్తియుతుఁ గంకణముఖ్య సుభూషణాంచితున్
హరిఁగని మ్రొక్కి భూతతతియాతనిసన్నుతిఁ జేసె నిట్టులన్. ౫౮

చ. జయము హృషీకనాథసురవత్తమ నీరజపత్రలోచనా
జయము సమస్తపాపహర సర్వగతానిఖిలాత్మకాహరీ

జయమువిభూతిరూపధర సత్యనిరంజన నిర్వికార చి
న్మయ భవదీయపాదనవినమ్ముల క్రొమ్మెక్కెదమేము నిచ్చలున్.

చ. జలజభవేశ్వరేంద్ర ముఖసర్వసుపర్వులు దేవదేవనీ
వలన సముద్భవింత్రు మఱివర్ధిలుచుంద్రులయింత్రుయుక్తవే
ళలనిఖిలంబునీవ నిఖిలంబుననీవఖిలంబు నీదు లో
పలనిఖిలాభిధేయ భవభంజక గైకొనుమా నమస్కృతుల్. ౬౦

క. హరినివ్విధిభూతమ్ములు
కరమున్గొనియాడిమస్తక స్థాంజలులై
వరమానముద్రఁ గైకొని
పరమాత్మ సమీపమందుభయమున నిలిచెన్. ౬౧

క. పరమాత్మ భూతములపైఁ
గరుణామృతపూర్ణదృష్టికాంతులు మెఱయన్
దరహాసితవదనుఁ డగుచున్
సరగున నొకమాటఁబలికె జలజదళాక్షీ. ౬౨

శా. ఈసృష్టిందవులాటమొందినను మీకేకాగ్రచిత్తంబునన్
నాసేవంబొనరింపఁగల్గదనుచున్ నాసన్నిధానంబునన్
వాసంబుండదఁటంచు జిత్తమరిపడ్వర్గాలయమ్మానఁటం
చీసృష్టిన్విడినారుగా వినుఁడు నాయీమాటనో భూతముల్.

సీ. అఖిల ప్రపంచంబున స్వతంత్రమఁటంచు
స్వాతంత్ర్య మొక పరబ్రహ్మదనుచు
కంజాక్షుప్రీతికై కర్మసేయుదమంచుఁ
దత్కర్మఫలము నాతనిదెయంచు
కర్తృత్వమును మాది కాదు వానిదెయంచు
స్వామిపాదము మాకు శరణమంచు
బ్రహ్మమే సర్వహృత్పద్మ సంస్థమఁటంచు
మాయనాతఁడె త్రిప్పు మనుజునంచు

గీ. నమ్మి మత్కీర్తనధ్యాన నతులుగల్గి
యెంతసంసారియును ముక్తికేఁగుఁగాన
నింకనాయాజ్ఞ శిరసావహించి మీరు
సృష్టికార్యంబుల ప్రవర్తింపవలయు. ౬౪

క. వేయేలవినుఁడు మీరిటు
నాయాజ్ఞనతిక్రమించి నడచితిరేనిన్
మీయాజ్ఞానము నిష్ఫల
మై యేగునుగాన మత్పరాయణులగుచున్. ౬౫

క. ఈయఖిల స్వాతంత్ర్యం
బాయనదేయంచు మత్పదాబ్జయుగమునన్
బాయని భక్త్యతిశయమునఁ
జేయుఁడు భూతములులోకసృష్టిక్రియలన్. ౬౬

వ. అని పలికిన శ్రీహరి వాక్యంబుల విని పంచభూతంబులు భగవత్పాదంబులఁ కెఱఁగి "స్వామీ మాయం దక్కటికమూని భవత్సాన్నిధ్యంబు ఘటించునటుల భగవత్కైంకర్యంబు మాకొసంగి యుష్మత్సాధనభూతులమయిన మే మేలినవారికేలుందమ్ముల నుండునటుల మాకు వరం బొసంగినఁ దమ యానతికిం దలయొగ్గి వైళంబసృష్టికార్యంబునం బ్రవర్తింతుము" అని పలికిన వాని భావమెఱింగి శ్రీరమాకాంతుండు వెండియు భూతంబుల కిట్లనియె. ౬౭

గీ. నేనె సంకల్పమాత్రాన నిఖిలదుష్ట
సంహృతింబొనరింపఁగఁ జాలియున్న
నమలపంచాయుధ స్వరూపములుమీకు
నొసఁగినాచేతులందు మిమ్ముంచికొందు. ౬౮

గీ. మీమనోరథసిద్ధికై మీకృతమున
సర్వసంహారకార్యంబు సలుపుచుందు

ననుచు హరిపల్క ధరణిగ దాయుధముగ
నయ్యెగా మోదకీ సమాఖ్యాకముగుచు. ౧౯

గీ. శంబరము పాంచజన్యాఖ్యకంబునయ్యె
వహ్ని యయ్యె సుదర్శనాహ్వయసుచక్ర
మనిలతత్వంబు శార్ఙాఖ్య ధనువునయ్యె
గగనతత్వంబునందకఖడ్గమయ్యె. ౨౦

చ. పరమకృపాసముద్రుఁడును భక్తపరాయణుఁడైన శ్రీపరా
త్పరుఁడటులాయుధాకృతులఁదాల్చిన భూముఖతత్వరాశికిన్
వరములనెందుగా నొసఁగిపల్కెను "భూతములారమీరు నా
కరముల సర్వదానిలువఁగావలె నాయుధరూపధారులై." ౨౧

గీ. వలసినప్పుడు పురుషరూపములు దాల్చి
సర్వవిధముల నాసేవ సలుపవలయు
నెన్ని రూపంబులను నేధరించుచుందు
నన్నియును మీరు నాతోడ నందవలయు. ౨౨

ఉ. నమ్ముఁడు నాదులోకముల నాయవతారములందు నెన్న డున్
మిమ్మును బాసి నేనిలువమీరును నన్నెడఁబాసియుండఁబో
రిమ్ముదమీదుభక్తికిని నేఁ గడుమెచ్చితి మీదుమీదు రూ
పమ్ముల నంతరాత్మనయి వాసముసేయుదు మీదుచెంగటన్. 23

గీ. శ్రీనికేతనుఁడటు వెట్టివానిచేతి
తాతిపగిది వరములీయ భూతచయము
తరుణమి దెయంచు మఱియొందువరముగోరె
నందుదొరకిననెవరూరకుందు రబలా. ౨౪

క. మాకీక్షేత్రంబుననే
ప్రాకటముగఁ దపముసిద్ధిబరఁగుటచేతన్
లోకేశ యంశభేదము
నైకొని మననిచటనుండఁగావలె నెపుడున్. ౨౫

క. ఆమాటకియ్యకొని హరి
మీమాటలు సెల్లునిఁక మీరును నాతో
నీమాన్యక్షేత్రంబున
నేమంబుననుండుఁడనుచుఁ జెప్పి యిటులనెన్. ౭౬

సీ. ఓసుదర్శన చక్రమా సరోజభవాండ
మీల్గునంతటిదాఁక నిచటనేక
యోజనమితమైన యుర్విపై క్షేత్రత్వ
మొందినీవు వసింపు మందముగను
నీనాభినదుమనే నిల్తునాభికిఁబైన
శివభారతీపతు ల్చెలఁగుచుంద్రు
నేమ్యష్టభాగాల నిల్తురష్టదిగీశు
లరములకొనల సర్వామరషుల

గీ. లుంద్రునీజ్వాలములయందు నొప్పమీర
వేదశాస్త్రపురాణము ల్వెలయుచుండు
ననుచుఁ జక్రంబునకు హరియానతిచ్చి
యంతనితరాయుధములతో ననియె నిట్లు. ౭౭

గీ. వినుసుదర్శన హేత్యంతమునకు యోజ
నాన్తరమ్మునదూర్ధ్వగా నఖిలమణివి
భూషణాంచితవగుచుఁ గౌమోదకీ, వ
సింపవలెనీవు మత్పాద సేవకొఱకు. ౭౮

గీ. శంఖమా నీవు చక్రాపసవ్యభాగ
మందునొక యోజనాంతరమందుఁ గోటి
చంద్రధిక్కారి విద్యుతిశాలివగుచు
నుండఁగావలె బ్రహ్మాండముండువఱకు. ౭౯

క. చాపమ చక్రాయుధమున
కాపడమటిదెసను యోజనాంతరమున నీ

వేపుగనుండుము జ్యావ
ల్లీపరిచిత కోటివయి చలింపనిభక్తిన్. ౧౦

క. నందకమా సుజ్ఞానా
నందాత్మకమగుచు నీవనారత మిచటన్
బొందుగఁ జక్రోత్తరదిశ
యందున్నిలు మొక్క యోజనాంతరమందున్. ౧౧

ఉ. ఇమ్ముగఁ దీర్ఘయాత్రకయి యిచ్చటకేగినవారు ముందుగా
మిమ్మునుగొల్చి శుద్ధులయి మాపరిపూర్ణకటాక్షమందియా
పిమ్మట నన్నుఁ గొల్తురని ప్రీతిమెయి న్వరమిచ్చియంత వే
గమ్మున శ్రీమనోహరుఁడు గాంచనవేదికఁ జేరెఁ గోమలీ. ౧౨

క. హరియానతిచొప్పున నా
యరిముఖసర్వాయుధమ్ము లాయాదెసలన్
దిరముగనుండె విరించియు
బిరబిరదన గృహముసేరెఁ బృథ్వీంద్రసుతా. ౧౩

చ. పొలుపుగఁ దీర్ఘయాత్రకయిపోయినమానిసి ముస్గదాదిహే
తులసమరేశుల న్నుతులతోఁ గని పిమ్మట వెన్నునిన్ గనన్
వలెను దదాదిగాఁ గలిగె వారిజలోచన చక్రరూపమా
స్థలమునకింక దేని వినుదానవు వేగమెపల్కు పల్కెదన్. ౧౪

క. సృష్టిస్థితిలయ కారణ
శిష్టజనావన, రమేశ, శేషశయన, శ్రీ
ముష్టాదిస్థిత, భక్తా
భీష్టప్రద భావదేవ భీతార్తిహరా. ౧౫

సుగంధి. శక్రముఖ్యదేవ చక్రసన్నుతాంఘ్రినీరజా
విక్రమాగ్ని సాత్కృతేంద్ర విద్విషన్మహాకుజా

నక్రరాజఖండనావినమ్ర కల్పభూమిజా
చక్రనందకాది హేతి సంతతోల్లసద్భుజా. ౧౯

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణ సంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునందు చతుర్థాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౭

పంచమాశ్వాసము.

క. శ్రీభావదేవదివ్య
ప్రాభవవేదాంతవేద్య పద్మజముఖ దే
వాభీష్టదాయకాఖిల
వైభవసముపేత సర్వవాచాతీతా. ౧

గీ. దేవయువధారు పార్వతీదేవియుంతఁ
భావనంబైన యీగోష్ఠితావనమున
దీపదాన మహత్త్వంబు దెలుపుమంచుఁ
బతిని వేఁడిన నాతఁడీపగిదిఁ బల్కె. ౨

సీ. దేవియీక్షేత్రమున నొక్కఁడి వ్వోనేనిఁ
బెట్టువారికిఁగలఫల మిట్టిదనుచు
నెవరుఁబల్కఁగలార లేని విషయము
నందునొకకథ సెప్పెద నాలకింపు. 3

క॥ తపమునకు నిక్కసత్యా
లపనమునకుఁబట్టు విజయలక్ష్మికిని విటుం

డపరిమిత ధర్మశీలుఁడు
నృపకుంజరుఁడొకరుఁ డంబరీషాఖ్యుఁడిలన్॥ ౪

మ॥ కలఁడిక్ష్వాకుకులావతంసుఁడగు నాక్ష్మాపాలచంద్రుండు స
త్ఫలదంబౌ నొకయశ్వమేధ మొనరింపన్ దీక్షితుండై ధరా
తలముంజుట్టఁగ గుఱ్ఱమున్విడిచినన్దద్యజ్ఞగంధర్వముల్
బలశత్రుండుహరించి స్వర్గపురిలోనంగట్టిపెట్టెన్ సతీ॥ ౫

గీ॥ ఈసమాచారమును బురోహితులెఱింగి
జన్నమాపఁగిరాదింక సత్వరముగ
నేగి పశ్వర్థమొకవిప్రునీవు తెమ్ము
లెమ్ముపొమ్మనన్నృపుఁడు రయమ్ముతోడ॥ ౬

చ॥ అరదమునెక్కి భూతలమునందలి మౌనివరాశ్రమంబులన్
దిరుగుచు రానురానొక ప్రదేశమునన్ భృగుతుంగమన్మనో
హరమగు నాశ్రమంబుగని యచ్చటభార్గవుఁడౌరుచీకునిం
దరిసెనమాచరించి మునినాథునికిం బ్రణమిల్లి యిట్లనెన్॥ ౭

క॥ ఇమ్ముగమునివరయొక జ
న్నమ్మొనరింపంగఁదలఁచినాఁడను బశ్వ
ర్థమ్మెంచితి మీసుతు
నమ్మినమీకిత్తు లక్షయావుల ననినన్॥ ౮

గీ॥ పెద్దకొమరునిపైనాకుఁ బ్రేమపెద్ద
యాటనేనీయనాతని ననుచుఁదండ్రి
యటులనే చిన్నసుతునీయననుచుఁ దల్లి
చెప్పమధ్యముఁడగు శునశ్శేఫుఁడపుడు॥ ౯

క॥ జననీజనకుల తలఁపుం
గనిపలికె, ధరాతలేంద్ర, గ్రక్కునసీతోఁ
జనుదెంతుఁ బశువునై గో
ధనమును మాజనకులకును దయసేయుమనన్॥ ౧౦

క॥ ఘనగోధనము శునశ్శే
ఫునితలిదండ్రులకొసంగి భూవిభుఁడంతన్
దనవెంటనా శునశ్శే
ఫునిఁ గైకొనికదలెనాత్మపురమున కబలా॥ ౧౧

గీ॥ అంతమధ్యాహ్నసమయంబునందు నాత్మ
మాతులుండైన గాధేయ మౌనికడకుఁ
జేరి శరణంచు నాశునశ్శేఫుఁ డఖిల
వృత్తమాఁ మేనమామకు విశదపఱచె॥ ౧౨

శా॥ మామా నా తలిదండ్రులెంతయనుకంపాహీనులో కంటె నీ
వేమేల్కొనరింతు విప్పుడని నిన్నే నమ్మి నేవచ్చితిన్
నా మాంతాపితృవర్గ మీవయిఁ కనన్రక్షించి యీఱేనికిన్
సేమంబొప్పఁగ సప్తతంతుఫలముం జేకూఱఁగాఁ జేయుమా॥

క. అనిపల్కు నా శునశ్శే
ఫున కభయమొసంగి మౌనిపుంగవుఁడంతన్
దనపుత్రశతము నిటుర
మ్మని వారికిఁజెప్పె నా సమస్తచరిత్రన్. ౧౪

చ. తనుభవులార మీరనఁగ ధర్మమునం గడుఁబెద్దలీధరే
శుని మఖమందు మీరలు పశుత్వమునొంది మదాజ్ఞచేత నీ
ఘనునకుఁ బ్రాణముల్నిలుపఁగావలె దాన నిలింపులెల్లరున్
మనములఁ దృప్తినొందుదురు నాకునుసంతసమౌనుజుమ్మనన్॥

క॥ విశ్వామిత్రంబనఁదగు
విశ్వామిత్రమునిపల్కు విని వెంటనెయా
విశ్వామిత్రతనూజుల
నశ్వరగర్వమునఁ దమ జనకునని రిటులన్॥ ౧౬

చ. తనయులఁజంపుకోలనెడు ధర్మువుభూస్థలిసీకతోఁచె నీ
పని కడులోకగర్హితము పాఱుఁడ యీపనికంటె నొక్క కు

క్కను భుజియింప నుత్తమముగాదె యన న్మునిరోషభీషణే
క్షణుఁడగుచుం దనూజుల కొకానొక దారుణవాక్య మిట్లనెన్॥

ఉ॥ నావచనంబుకాదనుచు నన్నిటుదూరిన మీరు చౌర్యహిం
సావిహృతిన్ శ్వమాంసమును సాపడుచు న్సతతంబుమాలలై
త్రోవలగొట్టుచు న్సుకృతదూరులు ధర్మవిహీనులౌచు నీ
భూవలయాన వేయిసమము ల్వసియింతురుగాత ప్రముచ్చులై॥

క॥ పుత్రుల నీగతి విశ్వా
మిత్రుఁడు శపియించి యంత మేనల్లుని ప్రా
ణత్రాణార్థ మొసంగెఁ బ
విత్రంబగు నొక్క మంత్రవిద్య నతనికిన్॥ ౧౯

శా॥ ఆరీతిన్ జనకుండుదిట్టిన మధుష్యందాది మాన్యాత్మజుల్
ఘోరంబౌ శ్వపచత్వమొంది ద్విజతం గోల్పోయి దుష్పాతకా
ధారంబైన కిరాతదేశమున నిత్యప్రాణహింసేచ్ఛులై
చోరత్వం బొనరించుచుండి రధికక్షోభంబుగావించుచున్॥ ౨౦

క॥ ఓతరుణీపంచమహా
పాతకముల నొకఁడొకండు పదిపది వేలన్
ప్రీతినొనర్చిరివారుప
పాతకములనెన్న నంతుబట్టదెవరికిన్॥ ౨౧

క॥ ఈగతి బహుతిథకాలం
బేగఁగఁజండాలురైన ఋషిపుత్రులు వే
వేగఁజని యాంధ్రదేశము
లోగల ధనమెల్ల ప్రముచ్చిలుచు నొకనాడున్॥ ౨౨

గీ॥ పారమాత్మ్యంబునందున్న భావదేవు
మందిరంబునఁగలవెన్నో మానికములు
వివిధభూషణములునంచు వినుచువారు
వానిప్రముచ్చిలనచటికిఁ బయనమైరి॥ ౨౩

క॥ పావనతమమగు నాగో
ష్ఠివనముం జేరి వారు శ్రీనిలయుని సొ
త్తే విధిఁ జిక్కునో యనిమది
వించుచుఁగాంచి రొకయుపాయంబబలా॥ ౨౪

గీ॥ తమకదృశ్యత్వ సంసిద్ధి తనరునట్లు
మహితమంత్రౌషధులచే నమర్పఁబడిన
సిద్ధవర్తి నొకదానిఁ జేసి దాని
సాయమునఁజోర్యకృత్యంబు సలుపఁదలఁచి॥ ౨౫

చ॥ అరిగిరిసిద్ధవర్తిఁ గరమందుధరించుచు వారు దేవ మం
దిరమున కేరి కేనియును దృష్టికి గమ్యులుగాక వత్తిచేఁ
గరమున దివ్వెఁబూని యటఁగల్గినశాలలల నన్నిటిన్ బరా
బరికగఁగాంచి రీశ్వరుని భాగ్యము ముచ్చిలఁగల్గువేడుకన్॥

క॥ ఇటులాహరిగృహమునఁ బ
ర్యటనముఁగావించి రొక్కయామమువఱకు
త్కటుదీపహస్తులై యం
తట నా నూర్వురియఘంబు దగ్ధంబయ్యెన్॥ ౨౭

క॥ ఓపార్వతి వినువారలు
పాపంబులవీడి పూర్వభావాశ్రితులై
శ్రీపతిమంటపసన్నిధిఁ
బ్రాపించుచుఁగాంచిరా పరాత్పరునచటన్॥ ౨౮

గీ. హరినిదరిసించి సాష్టాంగమాచరించి
యుపనిషద్వాక్యసమితిచే నొప్పమీఱ
సామిఁగొనియాడి తలల నంజలులొనర్చి
మానులౌ వారికిట్లనె మాధవుండు. ౨౯

చ. ఇల శతకోటికల్పములకేనియుఁ దీరనియట్టి మీ యఘ
మ్ములు నొకయామమాత్రమునఁబోయెను సుమ్మిట దీపశక్తినీ

స్థలమున నిలగోఘృతయుతంబుగ మీరొకజాము దీపముల్
వెలుఁగఁగనుంతు రేని గడు వేగమె కాంతురు నాదుసన్నిధిన్. ౩౦

క. అన విని విశ్వామిత్రుని
తనుజన్ములు కపిలగోఘృతసహితపాత్ర
మ్మున వత్తినునిచి దీప
మ్మును హరికర్పించి గనిరి మోక్షపదమ్మున్. ౩౧

క. నంతసమునవిని పార్వతి
కాంతునిఁగని "యుత్సవప్రకారము, యాత్రో
దంతము వినఁదలఁచితినో
కాంతా వచియింపుమనిన గౌరీశుఁడనెన్. ౩౨

చ. మునుపొకసాక్షి వాదమునుబూనుచు శ్రీహరిపారమాత్మ్యముల్
జనిన యనేకదివ్యదివసంబుల కొక్కకదినంబునందు నా
వనజభవుండు విష్ణుఁగనవచ్చి పరాత్పరు నుత్సవంబులన్
గొనకొనిచేయఁబూనెనటఁ గోమలి మాధవమాసపూర్ణిమన్.

క. ఈ రేడుజగములంగల
వారలఁబిలిపించె నుత్సవముదరిసింపన్
సారససంభవుఁడంతకు
మీరినదేమున్నదింక మేదినినబలా. ౩౪

గీ. కామధేనువుఁబిలిపించి కమలభవుఁడు
తనదుసంకల్పమంతయు దానికపుడు
దెలియఁబఱచుచు నటనెల్ల దెసలనున్న
వారిఁజూపించి యొకమాటఁబలికెనిటుల. ౩౫

చ. వినుము సమస్తలోకముల వేల్పులు మానులు తేండ్లు పూరుషుల్
వనితలు బాల వృద్ధులును వారును పీరన నేల గోమణీ
వనజభవాండమంతయును వ్రాలినదిచ్చట నుత్సవార్థమై మా
యనఘులకు న్నభారసమయాన్నము పానము నీవొసంగుమా.

ఉ. వారిజసంభవుండు గృహపంక్తులొనర్పఁగ విశ్వకర్మనున్
గోరినవారికందఱికిఁ గోరినవి త్తమునీయ శ్రీదునిన్
శ్రీరమణోత్సవాదు లొనరించుట కర్హము లైన వైదికా
చారములన్విధింప మునిసత్తముల న్నియమించెఁ గోమలీ. 3౭

క. గరుడ స్తంభమ్మునవిధి
గరుడధ్వజబంధనమ్ము గావించెమునీ
శ్వరుఁడై నయత్రితో డుత
బరమమ్మగు శుక్లపుష్యభమ్మున నచటన్. 3౮

క. అత్రిముఖఋషులతోఁ గుం
డత్రయమునఁ బద్మజుఁడు హుటాహుటిగా న
గ్నిత్రయమునిలిపి పరమప
విత్ర హవిర్ద్రవ్యములను వేలిచెనబలా. 3౯

సీ. తగినంత యన్నప్రదానమ్ము లొకచోట
హోమధూమసుగంధ మొక్కచోట
ఘనమైనగంధర్వ గానమ్ములొకచోట
నచ్చరల్ సేయు నృత్యంబులొకట
వేదశాస్త్రపురాణ నాదమ్ములొకచోటఁ
గలహప్రియుని వీణగాన మొకట
దక్షిణాతాంబూల దానమ్ములొకచోట
స్రక్చంద్రరసగంధ చర్చలొకట

గీ. షడ్రసోపేతభోజన సమయజాత
విష్ణుకీర్తనగాన గోవిందలొకట
గలిగి చెలువొందె నుత్సవకాలమందు
జరుగు సంతర్పణాదుల చక్కఁదనము. ౪౦

చ. వనజభవుండునంత భగవానుని జన్మభమౌవిశాఖయం
దనుపమరత్నతోరణ సమంచితమైన రథోత్తమమ్ముపై

దినమణిచంద్రలోచను నధిష్ఠితుఁ జేసి మహోత్సవమ్ములన్
బొనరిచె శర్వదేవ మునిపుంగవు లచ్చెరువందిచూడఁగన్. ౪౧

ఉ. బమ్మసుపర్వమాని నృపపన్నగకిన్నర యక్షమర్త్య సం
ఘమ్ములఁగూడి యుత్సవ మఖండముగానొనరించి చాల నం
దమ్మగురీతితో నవభృథమ్మొనరించి సుపర్వమాని మ
ధ్యమ్మున నిల్పి విష్టపహితమ్ముగ నొక్కటిఁ బల్కె నిట్టులన్. ౪౨

గీ సర్వజనులార యిప్పుడు జరిగినట్టి
యుత్సవమునకుఁ బేరు బ్రహ్మోత్సవంబ
టంచు బ్రహ్మాండమందు బ్రఖ్యాతిగాంచు
దీని గనువారి పాపముల్ దెరలిపోవు ౪3

మ. ధర నీయుత్సవదర్శనార్థము యే ధర్మాత్ముఁ డేతెంచునో
స్థిరనాతండిదు పాదపాదమున జ్యోతిష్టోమయాగోద్ధ ని
ర్భరపుణ్యంబునుబొంది యైహికసుఖాస్వాదంబుచేఁ దృప్తుఁడై
దురితధ్వంసముగాఁగఁ దుట్టతుద ముక్తుండై ప్రకాశించెడున్.

క. ఉత్సవకారయితనుభగ
వత్సముఁగాఁజూచు నెట్టివాఁడును నే బ్ర
హ్మోత్సవమొనర్చెఁ దనుకొను
మత్సన్నిధినుండునట్టి మనుజుం డెపుడున్. ౪౫

గీ. ఒక్కవస్తువునేనియు నుత్సవమున
కర్పణముచేయుమనుజుఁ డనంతముగను
పుత్రపౌత్రాదిసుఖములఁ బొందితుదకు
భవమువిడనాడి శ్రీవిష్ణుపదవినొందు. ౪౬

క ఉత్సవకర్తఁ బొగడువా
రుత్సవముల జేయువార లుత్సవమునకుం
బ్రోత్సాహ పెట్టువారును
మత్సన్నిధిఁగాంచెదరు సమస్తసుఖములన్. ౪౭

క. బ్రహ్మోన్మత్సవస్మరణమున
బ్రహ్మసరఃస్మరణమునను బాపములడఁగున్
బ్రహ్మపగోక్షమబ్బును
బ్రహ్మపదవిగలుగు సర్వభక్తవరులకున్. ౪౮

చ. ఇతరదినంబులందుఁ బరమేశ్వరుఁ గాంచుటకంటె నుత్సవో
న్నతసమయంబునన్ హరిఁగన న్ఫలమబ్బును గోటిరెట్లుఁటం
చతిముదమొప్పఁజెప్పి కమలాసనుఁడంతట దేవమానినం
తతి తనవెంటరాఁదనదు ధామముఁజేరె హిమాద్రిపుత్రికా. ౪౯

గీ. తరుణివిను పారమాత్మ్యయాత్రావిధాన
మెల్లవివరించిపల్కెద నింపుమీఱ
శ్రద్ధతోడుతవినఁ జిత్తశుద్ధిగల్గి
యెంతపాపాత్ముఁడును బుణ్యవంతుఁడగును. ౫౦

గీ. ఎవఁడు గోష్ఠీవనికినేగ నిచ్ఛగించు
నతఁడు విజితేంద్రియుండయి యాదినమున
స్నానసంధ్యాదికృత్యముల్ సలిపిచేయ
వలయుసంకల్ప మాత్మహృద్వనజమందు. ౫౧

సీ. అంతదేవునిపూజ నాచరించిశిరంబు
నందు నంజలిఁజేసి యాదరమున
గోవిందయిమ్మునీ గోష్ఠినాకనిభావ
దేవునానతిముందు దీసికొనుచు
పెద్దలయానతిఁ బిదపఁగైకొనియిల్లు
వెడలిచిత్తమున గోవిందునిల్పి
సరణిలోపలబ్రహ్మ చర్యాదినియమంబు
లాచరించుచుఁ బారమాత్మ్యభూమి

గీ. గాంచిమ్రొక్కిడి ద్వారంబుగాంచియంత
నచట సాష్టాంగనమనంబు లాచరించి

తుంగభద్రకుఁ జేరి యుత్తుంగభక్తి
నామహానది నిటుకొనియాడవలయు. ౧౨

క. శ్రీవిష్ణుబాహుతలమున
నావిర్భావంబునొంది యంతట శ్రీ గో
ష్ఠీవనిఁ బాఱుచును జగ
త్పావనమొనరించు తుంగభద్ర నుతింతున్. ౧౩

గీ. అంత నదిలోన మునింగి చక్రాంతమందు
నొక్కయామడదూరాన నున్నగదను
జ్వాలలందున్న యింద్రాది సకలసురులఁ
బూజలొనరించి ద్విజునకు భూమినొసఁగి. ౧౪

క. అరిదక్షిణభాగమ్మునఁ
బరఁగెడు శంఖమ్ముగొలిచి బ్రహ్మణ్యునకుం
బరమాదరమున మనుజుఁడు
పరమాన్నము వెట్టి తృప్తిపఱుపఁగవలయున్. ౧౫

ఉ. అచ్చటనున్న శాస్త్రముల కన్నిఁటికర్చనొనర్చి భక్తిచే
హెచ్చుగనీరధారలఁ బితృప్రతతిం దనియించి పూవులం
దెచ్చి ప్రతీచినున్న హరి దివ్యశరాసనపూజసల్పుచున్
వెచ్చము వెట్టఁగావలయు విప్రుల కుత్తమ వస్త్రసంతతిన్. ౧౬

తే. చక్రపశ్చిమ దిగ్గతజ్వాలలందు
రాణనొప్పారుచున్న పురాణములను
దివిజులను గొల్చి యంతనుదీచికేగి
నందకార్చనఁ జేసి యానంద మొప్ప. ౧౭

క. పావనులగు బ్రాహ్మణులకు
నీవలయును వర్ణమచటి స్మృతులకుఁ బూజల్
గావించి యరములంగల
దేవతలం గొల్వవలె సతీమణి యంతన్. ౧౮

క. చక్రాబ్జాశాస్థితసుర
చక్రము సేవించి దానసంపత్తిని ని
ర్వక్రగతిఁ జేసి యంతటఁ
జక్రపు నడిబొడ్డుకడకుఁ జనవలెనబలా. ౫౯

ఉ. నాభిచతుర్దిగంతగత నారదపద్మభవాత్రి రుద్రులన్
శోభదలిర్ప భక్తిమెయి షోడశపూజలఁగొల్చి వెండియున్
నాభికిఁ బ్రాచికేగి కద్రుజన్ముత భద్రనుగొల్చి యచ్చటన్
బ్రాభవమొప్ప దానము లపారముగా నొనరింపగావలెన్. ౬౦

గీ. ఘనతఁ జక్రాకృతి క్షేత్రమునకుఁబూజ
సలిపి యానతిఁగొనుచు నాచక్రమధ్య
మునకు నేగుచు మానవు ల్మోదమొప్ప
స్థండిలమ్మున దేవతాతతిని వ్రాసి ౬౧

సీ. ఆదేవతల కెల్ల నర్చనంబొనరించి
యంత సదానందమను విమాన
మును మ్రొక్కి తన్మధ్యముననున్న నవరత్న
మంటపమ్మునుగాంచి మహితభక్తి
తన్మధ్యమున నవ్యతరణిసన్నిభమైన
పంకజమ్మునుగాంచి భక్తి మ్రొక్కి
దానిలోఁ జక్రగదాధరుండును దివ్య
పీతాంబరధరుండును పృథులదివ్య

గీ. భూషణుండుసహస్ర నభోమణిప్ర
కాశభాసురుఁడును గోటికామసముఁడ
నంతగరుడాది నిత్యముక్తార్చితుండు
నగుచుఁజెలఁగెడి హరి మ్రొక్కి పొగడవలయు

ఉ. అంతటభావదేవ చరణాంబుజయుగ్మమునకు పూజనల్పి పూ
జాంతమునందు వస్త్రముల నాభరణమ్ముల హేమరాసులన్

గాంతలతాంతసంతతుల గంధములన్ హరికప్పగించి ని
శ్చింతగ నోదనార్పణముఁ జేయవలెన్ సుపవిత్రమాగతిన్. ౬౩

ఉ. “సర్వశయాన, నాతనువు, జాయయుఁ బుత్రులు మందిరంబు నీ
కర్పితమయ్యెఁ గైకొను మదాత్మయునీయది” యంచుఁ గోటికం
దర్పసమానుఁ జిత్తమున నమ్మినవారల కీభవాబ్ధి సం
సర్పణమిల్లెవింటికద చానరో యాత్రవిధానమంతయున్. ౬౪

క. ఈరీతిగ నెవ్వండా
త్మారాముండౌచుఁ దీర్ఘయాత్రనొనర్చున్
గారీయాతఁడు సాక్షా
న్నారాయణుఁడౌచు నిస్తులానందుఁడగున్. ౬౫

క. యాత్రావైభవమునువిన
యాత్రాఫలమబ్బుమఱియు నైహికమును బా
రత్రికముఁజిక్కు ముక్తికిఁ
బాత్రతయున్గల్గు సర్వభక్తవరులకున్. ౬౬

గీ. ధరణిధరజాత! తీర్థయాత్రావిధాన
మంతయునువిని గోష్ఠీవనాంతరమునఁ
జేయువలసినదానము ల్చెప్పుమనుచు
భవుని వేఁడఁగ నాతఁడీపగిది నుడివె. ౬౭

క. మానినిమును దీపాదన
దానఫలముఁజెప్పితిగ్గదా యిఁకఁదక్కా
దానములఁబల్కెదనువిను
దానం జేకూఱు సర్వదానఫలంబుల్. ౬౮

క. పరమాద్భుతమహిమంబున
బరఁగెడు శ్రీవిష్ణువునకుఁబరమప్రీతిన్
వరకాంచనం బొసంగిన
నరవరు లరుదెంత్రు లోకనాథపదంబున్॥ ౬౯

గీ. పచ్చనౌపట్టువస్త్రముల్ భక్తితోడ
మాపతికిఁదెచ్చి యర్పించుమనుజవరులు
పూర్ణమానాయువును బొందిపొలుపుమీర
విష్ణులోకంబునందెప్డు వెలయుచుంద్రు॥ ౨౦

క॥ లలితములగు పూవులుని
స్తులభూషణముల్సహస్రతులసీదళము
ల్నళినాక్షునకర్పించిన
గలుగున్ సారూప్యముక్తి కంజదళాక్షీ॥ ౨౧

క॥ చారుతరచంద్రరసకా
శ్మీరాగురుసంకు మదవిశేషసురభిక
స్తూరీయుత ధూపమ్మును
శ్రీరమణునకీయ ముక్తి చేకురునబలా॥ ౨౨

ఉ॥ శారద చంద్రతుల్యమగుఛత్రము, వీవన, చామరంబులున్
మారునిగన్నయయ్యకు సమర్పణసేసిన మానవుండువి
స్తారముగాసమస్తసుఖ సంపదలొందుచువీతశోకుఁడై
సారసపత్రనేత్ర పితృసంతతితోడుత నేగుచు ముక్తికిన్॥ ౨౩

గీ॥ పారమార్థ్యస్థలంబున భక్తితోడఁ
గపిలగోదానమొనరించు ఘనుఁడుసర్వ
పాపములఁబాసి శ్రీశుసమీపమందుఁ
గాపురమ్ముండు నిత్యసౌఖ్యమ్ముఁగలిగి॥ ౨౪

క॥ పుడమిని వృషభంబును నె
వ్వాఁడుహరికర్పితముఁజేయుఁ బడతీవినుమా
తఁడుస్వానుభూతిగలఁడై
తడవేమియులేక, యమృతతన్ గనుచుండున్॥ ౨౫

సీ. హరిపూజకైయగ్రహారమిచ్చినవాఁడు
ముదితవిష్వక్సేనపదవినొందు

స్యందనాశ్వమతంగ జాందోళికాదుల
హారికీయవైన తేయుపదము బ్బ
హాగ్రమోలన్నృత్యగీతాదిక మ్మొనరింపఁ
జేయఁబాతక రాశి సెల్లిపోవు
శయ్యాధ్వజపతాక శంఖఘంటాదాత
సజ్జ్ఞానియై హరిసామ్యమొందుఁ

గీ. గేళిసౌధంబు కుసుమవనాళిధూప
దీపపాత్రలు తాంబూలదివ్యపేటి
మున్నుగాఁగలవస్తువుల్ ముదముతోడ
హరికినర్పింపదొరకును హరిపదంబు॥ ౭౬

గీ. అచటఁగాపురమున్న ధరామరులకు
వారిలోఁగూడ మద్భక్తవరులకొక్క
యణువునిచ్చిననదియె కొండంతదగుచుఁ
గోటిమడుఁగులు ఫలమిచ్చుఁగోమలాంగి॥ ౭౭

క॥ దానంబులలోఁగన్యా
దానముసర్వోత్తమంబు తరుణీవిద్యా
దానంబునట్టిదియభూ
దానంబుఫలంబు చెప్పఁదరమేనాకుఁ॥ ౭౮

గీ. పారమాత్మ్యమునందున్న భావనయ్యె
కెట్టిదానంబులిచ్చిన నీయవలయు
నచట షోడశదానమ్ములధికభక్తి
నలిపిగతలింగునైమ్ముక్తిసరణిఁగాంత్రు॥ ౭౯

గీ॥ "అస్మదాత్మజుఁ డొకదినమందు నేనిఁ
బారమాత్మ్యంబునందు సపార్వణముగ
శ్రాద్ధమొనరించునా" యంచునంతతంబు
గోరుచుందురు పితరలుగోష్ఠియందు॥ ౮౦

క. తుంగాహారులకునడుమన్
బొంగుచుఁ బార్వణవిధానమున నొకశ్రాద్ధం
బుంగావించినమనుజుని
కింగలపితృగణము ముక్తికింగదలుఁజుమా॥ ౮౧

క. వినుమీకథ హిమభూధర
తనయాద్విజబంధు వొకఁడు దత్తాఖ్యుఁడనన్
జనియించెనానృశంసుఁడు
పొనరించెను బాతకములు పుట్టలకుఁబుట్లన్॥ ౮౨

ఉ. ఆతఁడు బ్రహ్మహత్య గురుహత్యయు గోశిశుహత్యలన్మహా
పాతకముల్ఘొనర్చుచు పపాతకకోటులనారి దేరిహిం
సాతతవృత్తియైతుదకుఁ జావఁగఁదత్క్షణమే పరేతరా
డ్దూతలు వానిబట్టి పడద్రోసిరి దుర్నరకాగ్నికీలలన్॥ ౮౩

ఉ. వానితనూభవుం డమలభాగవతోత్తముఁ డంతఁదండ్రికిన్
బూనికతోడఁ బ్రేతవిధిఁ బూర్ణమొనర్చుచుఁ బారమాత్మ్యమున్
స్థానము జేరి భక్తిమెయి సారసలోచనుఁ బ్రొక్కి తుంగభ
ద్రానదినాడి తీరమున శ్రాద్ధమొనర్చెఁ బితాళ్ళతృప్తికై. ౮౪

గీ. అట్లు హరిపాద బద్ధహృదబ్జుఁడౌచు
నాత్మజుఁడు వత్సరవిమోకమాచరింప
నాఫలమ్మున జముని నిరాకరించి
దత్తుఁడరిగెను హరిసన్నిధానమునకు. ౮౫

గీ. తుంగభద్రాతటమున నుత్తుంగభక్తి
శ్రాద్ధమొనరించువారికి సంభవించు
ఫలముఁగొనియాడఁ గోటికల్పశతమునకు
నైన నాచేతఁగాదు పద్మాయతాక్షి. ౮౬

క. సేవాఫలమునుఁజెప్పెద
చావిధివినుసాక్షి దేవు నాలయమందున్

శ్రీవిభుని సేవ జేయుట
యే వనితా మోక్షమందు రిలవిద్వాంసుల్. ౮౭

క. వనజాక్షునిలయసమ్మా
ర్జనమొనరించినఁ బరాగసంఖ్యకుసరిగా
గనుగొందురన్ని మారులు
ఘనమగు శ్రీవిష్ణుపాద కంజములనరుల్. ౮౮

గీ. దేవదేవునిగృహమందు దినదినంబు
వారిసంప్రోక్షణము సేయ వసుధ నడఁగు
చున్న ధూళీపరాగంబు లెన్నొ యన్ని
మారులీశునిఁగాంతురు మనుజులబలా. ౮౯

క. గోమయమున హరిమందిర
మేమనుజుండలికి ముగ్గు లింపుగనిడునో
యామానవుండు సాక్షి
స్వామిగృహంబందు ముక్తవరుఁడైయుండున్. ౯౦

చ॥ హరి కభిషేకతీర్థములు నప్పన సేసెడువారు శ్రీమనో
హర తులసీసరంబుల సమర్పణముంబొనరించువారలున్
వరసరసాన్నపానముల వండెడువారును జందనాదులన్
హరికొఱకిచ్చువారును దురంతభవాబ్ధిమునుంగ రంగనా॥ ౯౧

ఉ॥ చారుతరప్రభాకలిత చామరయుగ్మము కేలఁబట్టెడున్
వారుసితాతపత్రమును, వాహనముంధరియించువారలున్
భూరితరోన్నతింగలిగి పొల్పగు కేతనముగ్గరంబులన్
ధారణసేయువారలును దప్పక ముక్తగాంతు రింతిరో॥ ౯౨

క॥ శ్రీజానికి నీవిధమునఁ
బూజాకాలోపచారమును జేయుచునీ
రేజాక్షి యెవ్వఁడేనిం
బోజాలును విష్ణులోకమునకు రయమునన్ ౯౩

క॥ గోపికలు కామవశతన్
శ్రీపతిఁ గౌఁగించుకొన్నరీతి నరుఁడుతా
నేపగిది హరినిఁగొల్చిన
నాపగిది న్భావమూర్తిన్ నందఁగవచ్చున్॥ ౯౪

గీ॥ క్షేత్రములలోన నుత్తమక్షేత్రమైన
పారమాత్మ్యంబునకు సరివచ్చుత వు
నర్ధశతకోటి యోజనాయతధరిత్రి
యందు నెచ్చటఁ గనలేము మందగమన॥ ౯౫

ఉ॥ దీనిప్రభావమున్ మఱియు దీనికిఁగల్గిన యెల్లపేరులన్
దీనిసురూపసంపదను దీనఁజెలంగెడు దేవతావళిన్
మానిని, భక్తితత్పరత మానసమందుఁ దలంచికొంటివే
దాన సుసౌఖ్యముల్దమకుఁ దామఘటించును నీకు నిచ్చలున్.

క॥ ఓకాంత పారమాత్మ్య
ప్రాకటమాహాత్మ్య మొక్కపద్యంబేనిన్
శ్లోకార్ధపాదములనేన్
ధీకలితతఁజదువ భవముఁదెగి ముక్తుఁడగున్॥ ౯౬

గీ॥ నేను జెప్పినదంతయు నిజమునిజము
వేదములలోన నుత్తమవేదమైన
యట్టి ఋగ్వేదమున దానియంతమందుఁ
బారమాత్మ్యమహత్త్వంబు పలుకఁబడియె॥ ౯౭

క॥ ఆమంత్రమ్ములఁజక్కఁగ
నీమహితక్షేత్రమందు నెవడుసదువునో
యామనుజుఁడు గతభవుఁడై
కామిని యమృతత్వమపుడ కాంచి వెలుంగున్॥ ౯౮

గీ॥ స్థలపురాణంబు సెప్పు విద్వాంసు నెవఁడు
పూజనల్పునో శ్రీశుఁడా పూరుషునకు

సంతసంబున నిహపరసౌఖ్యముల నొ
సంగి తుదకిచ్చు తనదు శాశ్వతపదంబు॥ ౧౦౦

క॥ పౌరాణికుఁడౌ ద్విజు నె
వ్వా రవమానింతురట్టివారలు శ్రవణా
పారఫలంబునుబొందని
వారై బాధిర్యమెపుడు పడయుదురవనిన్॥ ౧౦౧

క॥ వినుగోష్ఠీవనమహిమన్
జనుఁడెవ్వఁడుసంశయించుఁ జానరొ వాఁడొం
దును ద్విజహత్యాపాతక
మును తత్క్షణమందుఁ బూర్వపుణ్యముఁదొలఁగన్॥ ౧౦౨

గీ॥ పరమాత్మ్యమహత్త్వ మెవ్వానియింట
గల్గునో యతఁడన్ని సౌఖ్యములనొంది
చింతలనుబాసి తుదకు శ్రీకాంతుపదము
నొందివెల్గు నిరతిశయానందుఁడగుచు॥ ౧౦౩

గీ॥ ఎవఁడు గోష్ఠీవనమహత్త్వమెల్ల వ్రాసి
పొత్తమును జేసి యొక్కవిప్రోత్తమునకు
దానినిచ్చునో యాతఁడు మానివంద్యుఁ
డైన హరిఁజేరి యానందమనుభవించు॥ ౧౦౪

చ॥ మనుజులు పారమాత్మ్యమహిమ న్స్మరియించిన విన్న వ్రాసినన్
ఘనతఁబఠించినన్ నిఖిలకల్మషనీల ఘనాఘనంబు లె
ల్లను బెకలించుకొంచు శుభలక్షణలక్షితులౌచుఁ జందమా
నును బురిడించి వెల్గుదురు మానిని సర్వశిరోవతంసులై॥ ౧౦౫

మానిని॥ ధారుణి శంకరపుష్కరబాణ మితంబగు తుర్యయుగంబున సా
ధారణమాగన్ శిరోసితవిధ్యహతాప నిఘ్నసకరంబునఁ గా
శీ రుచిరాన్వయజాతుఁడు కృష్ణుఁడు చెల్వుగఁదెల్లునఁజెప్పిన గో
ష్ఠీ రమణీయమహత్త్వము పృథ్వివసించెడు నావిధు తారముగాన్

క॥ శ్రీసాక్షిదేవ, పద్మజ
కాసారతటప్రభాసి కాంచనపుర సం
వాసా, శ్రీభూనీలే
శా, సారసనేత్ర, యత్రిసన్నుతపాత్రా॥ ౧౦౭

పంచచామరము॥ సురాసురేంద్రమౌళిరత్న శోభిపాదసుందరా
దరారిచారుహస్త మంధధారుణీధరోద్ధరా
ధరాత్మజామనోహరా సదాతనాదయావరా
పరాత్పరా సువర్ణపూర్నివాస సద్గుణాకరా॥ ౧౦౮

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణసంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునందు పంచమాశ్వాసముతో సర్వంబును

సంపూర్ణము.

